

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v lugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredstva po 10 Din
a Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
rčun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajev št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Opozicija ima besedo

Ob obletnici Rapalla, ki nas je z globoko zarezo v živo telo naroda opomnil, kaj nas čaka, če ne bo naša država močna, so odgovorili šefi četvorne koalicije na akcijo g. Savčiča. In odgovorili so tako, da so se izkazali kot politiki, ki se zavedajo svoje dolžnosti pred narodom in pred državo in da mora biti njihovega odgovora vesel vsak pravi patriot.

Jasno in nedvomno so izjavili, da so za vsak sporazum, ki ga zahteva interes države. Drugega smisla sploh ne sme in ne more imeti sporazum, če ni njegov namen okrepitev države. Za tak sporazum so šefi vladnih strank absolutno in pripravljeni so pozabiti na vsa nasprotja, na vse specialne strankarske interese in tudi na vse predsodke. G. Savčiču so posamezni šefi vladnih strank celo izjavili, da tudi zahteva po reviziji ustave ne more ovirati sklenitve sporazuma. Seveda pa se mora revizija izvršiti tako, kakor zahteva ustava in njena gladka izvedba mora biti zagotovljena. Za vsako državo so ustavni boji najnevarnejši in ne more hoteti iskrenega sporazuma tisti, kdor hoče s pomočjo sporazuma zagnati državo v vrtinec ustavnih bojev.

Zaradi tega je samo po sebi jasno, da so morali šefi četvorne koalicije zahtevati, da najprej opozicija pove, kaj zahteva in katere spremembe želi. Ze iz čisto formalnega vzroka je bila ta zahteva neobhodna: Opozicija je nezadovoljna z obstoječim stanjem, ona zahteva druge razmere, na njej je zato tudi prva beseda o potrebnih spremembah.

To pa še iz drugega odločilnega vzroka. Kajti šele iz zahtev opozicije bo vidno, če je tudi njena volja dobra. Z ljudmi slabe volje ni mogoče skleniti nobenega sporazuma, ker njim je sporazum le sredstvo za izkoriščanje, ne pa cilj in namen. Do danes pa je dala opozicija, zlasti ona iz radičevskih vodilnih vrst, zelo malo dokaza, da je pri njej dobra volja. Nasprotno so bile vse izjave vodilnih politikov od KDK takšne, da so se zgrozili pred njeni celo pristaši KDK. Kakor da bi se živeli izven države, tako so ob vsaki priliki in nepriliki nastopali proti interesom države. S ponosom so govorili o svojem delu proti zunanemu posojilu, hodili v Berlin in Zenevo tožiti našo državo in uživali so, kadar so podajali najbolj tvegane in najbolj nemogoče izjave. In kakor da ne bi bili niti s tem zadovoljni, so dodajali svojim neprevdanim izjavam psovke in klevete, ki so morale zlasti med Srbi roditi največji odpor. Skoraj je kazalo, kakor da bi imeli sploh samo eno željo, da za vsako ceno preprečijo vsak sporazum in da je njih najvišji cilj, če zgrade med Belgradom in Zagrebom nepremostljiv prepad.

V tem je prišla Savčičeva akcija, prvi rahel znak, da so tudi v KDK vplivni ljudje, ki nočejo prepada. Sicer so se gospodje od KDK, zlasti g. Pribičević, takoj potrudili, da vržejo g. Savčiču poleno pred noge, s tem, da so proglasili akcijo g. Savčiča samo kot njegovo ekstraturo. V čast šefom vladnih strank je, da so imeli v tem hipu globoko uvidenost in da so bili širokopotezni ter smatrali to metanje polen pod noge samo kot strah opozicionalnih šefov za njih pozicijo. Proslavljali so sebe kot neustrašne borce v stilu francoskega revolucionarnega Gambette in zato so se bali, da bi jim njih volivne mase očitali, da so padli na kolena. To so šefi četvorne koalicije uvaževali in kljub vsem prisiljenim in nepriljubljenim demantjem voditeljev KDK nadaljevali razgovore z g. Savčičem. S tem pa so dosegli, da je položaj pred razčiščenjem, kajti KDK je pritirana do tega, da mora fiksirati svoje stališče.

Povedati mora, če hoče krepko državo ali ali ne. Izjaviti se mora, če je za skupno življenje v državi ali ne. Izjaviti mora, če je za iskren sporazum ali pa ne. Časi nejasnosti so minuli in opozicija ma besedo. Ko pa ta beseda pade, potem bo tudi javnost vedela, pri čem da je in ta se bo hitro opredelila za eno ali drugo stran. Kajti prav nič težka ne bo ta opredelitev. Na eni strani širjenje hujskarije in argumentacije, s psovkami ter večnim očitanjem, na drugi strani brezreklamno delo za konsolidacijo države, za dvig gospodarstva po potih, kakor jih je pred kratkim nakazala gospodarska konferenca v Belgradu.

Opozicija ima besedo in im jo na vsak način. Naj ne mislijo šefi KDK, da se morejo izogniti z molkom. Tudi molk je danes odgovor, kakaj ponudena jim je danes roka in če ne odgovore, potem to pomeni, da so odklonili sploh vsak sporazum. Dokazali bi s tem, da za nje ne obstoji Rapallo, da za nje ne obstoje sploh nobeni konkretni razlogi, razven strahu za svojo popularnost. Kvečjem bi še imeli smi-

Vlada za sporazum

a Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob 9 dopoldne se je vršila seja šefov četvorne koalicije v kabinetu notranjega ministrstva. Seje so se udeležili gg. dr. Korošec, Vukičević, Davidović in Spaho. Šefi so se sporazumeli, da šef vlade g. dr. Korošec pozove g. Savčiča ter mu odgovori, da so šefi četvorne koalicije samoumevno za sporazum s strankami, za katere Savčič govori ter da so posamezni šefi četvorne koalicije dovolj jasno povedali svoje nazore glede sporazuma in da sedaj četvorna koalicija pričakuje od njegovih mandatorjev, da stavijo konkretna vprašanja, ki se naj uredijo. G. dr. Korošec se bo še danes ali najkasneje jutri sestal z g. Milošem Savčičem, da mu da odgovor v imenu vladne koalicije.

Zadeva vseh časnikarjev

a Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) »Politika« je objavila na g. Korošca kot notranjega min. hud napad, v katerem primerja sedanja sistem cenzure turškemu za časa Abdul Hamida. Razlika v obeh sistemih, pravi »Politika«, je samo v tem, da je bila turška cenzura odkrita, ker je plenila samo radi izrazov, ki so bili taksativno naštet v seznamu prepovedanih izrazov. Sedanja cenzura pa ni iskrena, ker ne postopa enako proti zagrebškemu in belgrajskemu tisku. V Zagrebu pustijo tiskati, kar pleni v Belgradu. Obtožuje odgovorne urednike zaradi tiskanih izjav, ki jih dajejo Pribičević in drugi, ne obtožuje pa le-teh, dasi so avtorji. V zelo ostrem tonu polemizira »Politika« proti izjavi notranjega ministra, ki jo je objavil »Slovenec« v petkovi številki. Vaš poročevalec se je obrnil na posl. g. Smodeja, ki se je svoječasno v parlamentu boril proti tiskovnemu zakonu, ki ga je predložil PP režim. Poslanec mu je odgovoril:

V politiki sem bral napad na g. dr. Korošca zaradi zaplemb. Na eni strani se čudim, da uredništvo tako slabo pozna tiskovni zakon in ga popolnoma napačno tolmači, vendar je nevednost kolikor toliko razumljiva, ker se je v Belgrad v času, ko sem se jaz naprošen od centralne uprave JNU boril proti sedanjemu tiskovnemu zakonu, bore malo zmenil za to borbo. Par čankov so tistikrat prinesli proti tiskovnemu zakonu in to je bilo vse. Niso prinesli niti predlogov JNU, ki smo jih stavili, niti niso omenjali uspehov, kolikor smo jih dosegli. Saj je bil prvotni zakonski predlog še vse hušji, kakor je bil potem sprejet. Vsa časnikar se mora boriti proti sedanjemu reakcionarnemu tiskovnemu zakonu. Krivično in neiskreno je, napačno oblast radi tega, če postopa po zakonu. Tega zakona ni delal g. dr. Korošec in tudi on ni cenzor listov. To bi moralo vedeti tudi uredništvo »Politike«.

Če je zakon nejasen in dopušča celo široko razlago § 34, je kriv zakonodajalec. Da bodo posamezni cenzorji v praksi zelo različno tolmačili, sem svoječasno v skupščini posebej naglasil. Sedaj pa dolžijo za to g. dr. Korošca, ne pa tistih, ki so zakon predlo-

žili in zanj glasovali. Tedaj je »Politika« glede čl. 34 molčala. Razburjenja »Politike«, ker smatra oblast za tiskane izjave politikov v časopisju odgovorno uredništvo in ne politika, ako ta svojih izjav ne more podpisati, je neopravičeno.

Kaj pravite, je vprašal poročevalec poslance, »na ta-le stavek v »Politiki«: »Zakon ne zahteva samo podpisa na spis, ampak so mu zadostni tudi drugi dokazi, ki nedvomljivo ugotavljajo avtorjevo osebo. Tu pa je osebnost naprej ugotovljena. Sam Pribičević je sestavil izjavo, sam jo je dal v objavo, torej je on nedvomno dotična osebnost — Korošec pa zahteva, da mu to, osebnost ugotovimo, ker ni podpisana.«

G. poslanec je odgovoril: Tudi v tem oziru je uredništvo »Politike« zgrešilo. Oblast obtoži urednika, če v izjavi ni podpisan avtor. Takšen je zakon. Stvar obtoženega urednika je, da pri sodišču dokaže, kdo je pisal in da je objavil z dovoljenjem avtorjev. Saj oblast ne more obtožiti po tiskovnem zakonu tistega, ki ni ničesar napisal, ampak je dal samo ustmeno izjavo, marveč po drugem zakonu. To ni jasno, samo po § 35 in 41 tiskovnega zakona, ampak še bolj po čl. 72, ki imunizira v tisku samo govore v parlamentu, pa šele tedaj, ako časopisje objavlja govore resnično in nepristransko. Celo v tem slučaju je kazniv, kdor objavlja imunizirane govore, ako vsebujejo kazniva dejanja proti vladarju ali kakemu drugemu članu kraljevega doma, ali pozivanje državljanov, da s silo spremene ustavo. Za vse druge izjave politikov, ki jih dajejo izven parlamenta in vsebujejo kazniva dejanja, so po tiskovnem zakonu odgovorni uredniki, ako izjave objavljajo dotični politiki, pa le po drugih zakonih. Zeleti bi bilo, da časopisje prične z ozirom na zaplembe dokazovati nemožnost sedanjega tiskovnega zakona, kakor je to napravil »Slovenec«, ne pa da napada tistega, ki se mora zakona držati. »Politika« tega ni storila. Zato mislim, da ji ostalih in krivičnih napadov ni narekovala skrb za tiskovno svobodo, ampak politično ozadje, ki težko gleda Slovence pri državnem opraviču.

Plodonosno zakonodaino delo

k Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je narodna skupščina nadaljevala svoje delo. Delala je hitro in intenzivno. Poudariti je treba, da se je opozicija strinjala v vseh predlogih z vlado. Sejo je otvoril g. Ilija Mihajlovič ob pol 11. Tajnik g. Stevčič je prečital zapisnik, nakar se je javil k zapisniku g. Nastas Petrovič, ki je zahteval, da se sprejme v zapisnik, da se je vršilo včeraj na njegovo zahtevo klicanje poslancev dvakrat. Tajnik Stevčič je Petrovičeve pripombe sprejel. Nato je bil zapisnik sprejet.

Najprej je bil na dnevnem redu zakon o naknadnem sporazumu k trgovinski pogodbi z Avstrijo. Poslanec Žebot je podal kratko in jedrnat poročilo odbora, ki je ta zakon obravnaval. Trgovinski minister Spaho je v kratkem ekspozicijo očrtal zgodovino trgovinskih pogajanj in trgovskih zvez naše države z Avstrijo. Naglasil je njihovo važnost. Pri glasovanju je bil zakon soglasno sprejet v načelu in podrobnostih. Zanj je glasovala tudi vsa opozicija.

K zakonu o konvencijah med našo državo in kraljevino Madjarsko o vzajemnem negovanju bolnikov je podal kratek ekspozicije poslanec Joca Lalošević. Zdravstveni minister Ceda Mi-

sel za sentimentalnosti, ki so že danes zapadli historiji.

Morda se šefom KDK posreči, da za hip po jasni odklonitvi sporazuma zadrže pri sebi še za kratek hip svoje volivne mase. Za dolgo pa je to nemogoče, ker življenje narodov gre svojo pot in zatre vsakogar, ki se ne pokori njegovim zakonom. Če šefi KDK ta zakon razumejo, potem bodo sprejeli ponudeno roko in

povedali svoje besede. Če pa tega ne bodo storili in se skušali rešiti z molkom, potem bodo sami dokazali, da niso prestali državnškega izpita in javnost bo vedela, da so le agitatorji, ne pa voditelji. S tem, da so dali šefi vladnih strank opoziciji besedo, so jo postavili pred izpit. Stvar opozicije je, kako ta izpit prestane. Šefi vladnih strank so ga prestali.

o državljanstvu. Odsek je nadalje obravnaval kazensko-pravni red. Pravosodni minister je glede kazenskega zakona zasedal še zahteval mnenja kriminalistov na vseučiliščih v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu, ker bo pri končnem besedilu treba še rešiti vprašanje porote. Plenum se bo sestal v ponedeljek popoldne. Na dnevnem redu je zakon o imenih. Obenem se bo obravnavalo o razširitvi odseka za ljudskošolski zakon.

Poseben odbor za zakon o sodnih taksah se je konstituiral. Z delom bo pričel čimprej. Namen je, da se znižajo dosedaj veljavne previsoke takse. Predsednik je dr. Ribar, podpredsednik Šemajo Demajo. Od Jugoslovanskega kluba sta člana Hodžar in Pušenjak.

Zakon o državnih pravdnikih, odvetnikih, menicah in čekih so pripravljali za podpis, nakar bodo objavljeni v »Službenih novinah«. Za ponedeljek popoldne je sklicana v ministrstvu za javna dela širša seja članov skupščinskega administrativnega odbora in zastopnikov univerz in nekaterih strokovnjakov. Na seji se bo odločilo o ponudbah za dograditev novega parlamenta. Ponudbe so prišle na podlagi razpisa gradbenega ministrstva.

Razne vesti iz Belgrada

k Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Profesor Bergant Mavričij je prestavljen z moškega učiteljskega v Ljubljani na gimnazijo v Celju.

Iz Rima se je vrnil v Belgrad nuncijev tajnik g. Paccini, ki je postal sedaj nuncijev svetovalec.

Jutri pride v Belgrad v službenih zadevah prizrenski škof g. dr. Gnidovec.

Med kandidati za škofa v Dubrovniku se imenuje konzultor o. Pero Vlasie.

Danes je imela glavna zveza srbskih zemljoradniških zadrug svoj občni zbor, katerega se je udeležilo okrog 5000 delegatov. Za ta občni zbor je bilo ogromno zanimanje.

Iz politično-upravne službe: Napredovali so: Politično-upravni uradniki Matija Malešić pri velikem županu v Mariboru, dr. Franc Mlinar-Cigale na okrajnem glavarstvu v Ljutomeru, v 6. I. dr. Josip Orožim, na okrajnem glavarstvu v Kamniku, Franc Znidarišić v Črnomlju, v 7. I. Otmar Skale, na okr. gl. v Novem mestu v 8. I. Za arhivskega uradnika 4. III.: Ivan Donaj, zvanienik pri velikem županu v Mariboru, Etbin Pleničar, zvanienik pri velikem županu v Ljubljani.

V ponedeljek ob 9 dopoldne se vrši seja finančnega odbora. Na dnevnem redu je volitev odseka za prošnje in pritožbe, razprava o uredbi za odpis davkov za slučaj nezgod, razprava o uredbi o povrnitvi potnih in selitvenih stroškov državnim uradnikom.

Filasko dr. Trumbiča

k Pariz, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Misija dr. Trumbiča, da dobi stik z vodilnimi francoskimi politikimi in da jih pridobi za cilje KDK, je popolnoma ponesrečena. On ni mogel dobiti stikov z nobenim aktivnim francoskim politikom. Radi tega misli že v par dneh oditi iz Pariza v London ter zapustiti Francijo.

č Zagreb, 10. nov. (Tel. »Slov.«) »Hrvatski Borac« prinaša v posebni izdaji poročilo iz Pariza od svojega dopisnika, ki verjetno ni nihče drugi kakor Vladimir Radič. V dopisu pravi, da je Trumbičevo potovanje v Pariz izzvalo veliko senzacijo. Poudarja, da so opozicijski poslanci prišli v stik s Trumbičem.

Iz'ava

Dne 13. oktobra je prinesel naš list med dnevnimi novicami poročilo, da g. Karla Embiča, poslovodja pri tvrdki Rus v Jevnici že 14 dni pogrešajo, da ljudje sumijo, da je pobegnil v Kanado, da je baje pustil primanjkljaja do milijona kron in da je razpisno živel. Naš obvestitelj je pa nasedel zlobnim in neresničnim govoricam. Zato se je na licu mesta informiral in ugotavljal, da obdolžitve niso resnične. Sumnjo, da bi g. K. Bambič pobegnil v Kanado, ovrže dejstvo, da imenovani vsak dan posluje v Jevnici. Sam g. šef Ivan Rus je dopisniku izjavil, da trdke ni oškodoval niti za eno paro. S tem pa odpade tudi očitke razpisnosti, kajti dejstvo je, da si g. poslovodja že par mesecev sam kuha, kajti v Jevnici niti ene gostilne ni, in ni prilike za kako razpisnost. Ker g. Bambič nikakor nočemo škodovati na njegovi časti in dobremu imenu, že tretjič to mistifikacijo lojalno popravljamo in se mu kot poštenjaku zahvaljujemo, da je odstopil od tožbe. — Uredništvo.

Pri gospodu Maniu

(Iz dnevnika.)

Letos, 23. junija, so nam častnikarjem iz Čehoslovaške in Jugoslavije priredili romunski tovariši v svojem domu v Bukarešti prijetno kosilo. Ker je poleg mene na desni sedela starejša romunska kolegica, ki razen romunskega ni znala nobenega drugega jezika, sem posvetil malo več pozornosti svojemu sosedu na levi. Kakih štirideset let star, brkat možak, oblečen v narodno nošnjo kakor jih nosijo naši Belokranjci. Ko sva si že ponovno napila s: »Cetrascu!« (Na zdravje)«, sva se pričela razgovarjati v čudoviti romansko-nemški mešanici. Bil je to prvi opozicionar, ki sem ga tekom svojega bivanja v Romuniji srečal — kajti dobro so nas čuvali, da ne bi zašli med garjave ovce — g. Mihalake, častnikar in podpredsednik narodne kmetijske stranke. Potožil sem mu svoje težave: »Same soje in banketi! Niti toliko časa nimamo, da bi si malo ogledali mali Pariz — kakor imenujete vašo prestolico — kaj šele, da bi mogel govoriti vsaj z nekaterimi politiki izven vladnih vrst.« — »Razumem, dragi tovariš,« je odvrnil in pomembno namežiknil. »Zelite govoriti z našim predsednikom, g. Maniu?« — »Če telim?«

Se malo sva se okrepčala, potem pa še pred končanim kosilom odšla. — Po mojem je morala biti enonadstropna hiša, pred katero sva se ustavila, daleč na periferiji. Pred vhodom je stalo več krepkih kmečkih fantov, ki so naju takoj pustili vstopiti. Ko sva stopala po stopnicah, mi je g. Mihalake objasn timer, da je to narodna straža, ki stalno čuva g. predsednika in pa še to mi je razodel, da ima g. Maniu več stanovanj, češ, da mu strežejo po življenju. Iz vsega njegovega pripovedovanja je odsevala globoka ljubezen in udanost svojemu vodji.

Par trenutkov sem moral počakati na hodniku, ko se je vrnil in me potisnil v sobo. Bila je knjižnica. Nisem pa mogel razgledati, kakšne knjige so bile razložene po številnih omarah, kajti že je vstopil srednje visok gospod, izrazitih, lepih in inteligentnih potez, v elegantni temni obleki.

»Maniu — izvolite sesti, gospod kolega! Francosko ali nemško?«

Osupnjen, sem najprej povedal svoje ime in opravičbo radi motenja ob popoldanskih urah, ko vsak človek rad malo podremi, posebno v pasji vročini, ki vlada junija na Balkanu. Odločil sem se seveda za nemščino.

G. Maniu se je najprej precej obširno zanimal za razmere pri nas, posebno za g. dr. Korošca in svoje prijatelje, s katerimi je v bivši dvojni monarhiji sodeloval v delegacijah. Potem je prišla vrsta na mene. Po izjavah, ki mi jih je dal g. Maniu tekom precej dolgega razgovora, bi bil njegov program v kratkih in grobih potezih ta-le:

»Kot eminentno ljudska se narodna kmetijska stranka bori za popolno enakopravnost vseh delov države in vseh stanov. Hočemo, da v Veliki Romuniji zavladata duh popolne ustavnosti in pravega parlamentarizma. Ne maramo laži-demokracije, kakor jo propovedujejo t. zv. demokratske stranke, ki so odvisne od židovskega kapitala. Smo proti diktaturi bilo kateregakoli stanu. Za vse je v naši bogati domovini prostora dovolj, ki hočejo delati na konsolidaciji in napredku. Predpogoj temu pa je ta, da se upelje ustavni režim.

Gospodarska in finančna konsolidacija države je odvisna od velikega zunanjega posojila in od stabilizacije naše valute. Mi nismo proti posojilu. Mi se borimo samo zato, da se najame posojilo, katerega pogoji ne bodo žalili našega narodnega ponosa.«

Ko mi je g. Maniu še razlagal, kateri zakoni so vse potrebni posebno za povzdigo kmetijstva in za zboljšanje socialnih in gospodarskih razmer, je vstopil glavni tajnik stranke, poslanec Madgearu.

Videč, da je moj obisk končan, sem še zaprosil: »Kaj pa Vaš zunanji politični program, posebej Vaše stališče napram Mali antanti, g. predsednik.«

»V zunanji politiki smo si vsi edini. V temeljnih smernicah ni razlike, morda je je malo v manirah. Ker moremo napredovati in se uspešno razvijati samo v miru, bomo z vsemi močmi podpirali Društvo narodov in vsako akcijo, ki gre za tem, da se učvrsti mir.

Sam odločen pristaša Male antante, kajti ona je največje jamstvo za mir v srednji in vzhodni Evropi. Ona je tembolj potrebna, ker se ravno v teh delih čisto pojavljajo avanturistične težnje, ki jih moramo onemogočiti.«

-r -r

Nova romunska vlada

v Bukarešti, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Maniu je listo svoje vlade predložil regentskemu svetu opoldne, ob pol petih popoldne pa so novi ministri prisegli. Ministrski svet je sestavljen tako: predsednik in minister brez portfelja Julij Maniu; notranji minister dr. Vojsa Vojvod; minister za poljedelstvo in domene Joan Michalake, finančni minister Popovici, trgovinski minister Virgil Madgearu, prometni minister Alevra, pravosodni minister Grigori Junyan, zunanji minister Mironescu, javna dela Joan Radocanu, javni pouk Nikolaj Costapescu, prosveta in lepa umetnost dr. Avrel Vlad, vojni minister general Zihoski, minister za narodno zdravstvo Cezar Dan, minister za Besarabijo in začasni delovni minister Halippa, minister za Erdelj Nitesu, minister za Bukovino Saveanu, minister za Banat Cezar Bocu. Bocu še ni prisegel, ker je radi bolezni zadržan. Novo imenovani ministri, katere je množica navdušeno pozdravljala, so že imeli svojo prvo sejo. »Dimineata« piše, da bo parlament sklican za ponedeljek in da bo istega dne razpuščen, nove volitve pa bodo najbrže že 9. decembra. Jutri bo vlada imenovala nove prefekte. Novi trgovinski minister Madgearu je izjavil listom, da bo vlada revidirala vse gospodarske zakone, ki so bili sprejeti od leta 1924. Inozemskemu kapitalu bo dala iste pravice kakor romunskemu, da se omogoči izkoriščanje vsega narodnega bogastva, in znižala carino. Vlada bo dogovor prejšnje vlade o zunanjem posojilu sicer priznala v glavnih potezih, proučila pa bo še podrobnosti, da bo potem odločila, ali naj se poskusi revizija pogodbe, če pa to ne bo mogoče, da se poišče posojilo drugod.

* * *

G. Julije Maniu, novi romunski ministrski predsednik, je rojen 8. januarja 1873 v Simleu Silvanici na Sedmograškem. Po maturi na kalvinski gimnaziji v Zalavu je študiral pravo na vseučiliščih v Klužu, Dunaju in Pešti. Že kot akademik je aktivno deloval in je bil l. 1895. na njegovo inicijativo sklican kongres narodnih manjšin iz Madjarske. Organiziral je romunsko narodno stranko in urejeval njeno glasilo »Tribunoc«. Stranka se je borila za avtonomijo Sedmograške. Med vojno je služil kot rezervni častnik in je dalje časa bival tudi v Ljubljani, kjer je bil dodeljen vrhovnemu vojaškemu sodišču za soško fronto. Ob prevratu se je nahajal na Dunaju in tu osnoval romunski Narodni svet. V imnu

njeja se je udeležil proglasitve Velike Romunije v Alba Juliji. Pokojni kralj Ferdinand mu je poveril sestavo vlade, ki je vodila volitve za ustavotvorno skupščino. Pozneje se je njegova stranka združila s kmetijsko stranko zaranistov, ki jih je vodil g. Mihalake. Ko se je njim pridružil še pokojni Take Jonescu, so osnovali narodno kmetijsko stranko, ki je druga najmočnejša romunska stranka. Stranka je za edinstvo države; zahteva pa široke samouprave. V vseh gospodarskih in socialnih vprašanjih je stranka zmerno konservativna. V dinastičnem vprašanju se zdi, da simpatizira z bivšim prestolonaslednikom Karlom.

Nova pustošenja Etna

v Milan, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Ponoči je vulkan Etna začel zopet hujše delovati. Po zadnjih vesteh je lava dosegla in uničila veliki železniški most na progi Messina—Catania, da se je moral promet popolnoma ustaviti. Čim bolj se veletok lave širi in se bliža morju, se manjša njena hitrost. Popolnoma je uničena tudi vas Nunziata. Miličniki in vojaške čete se trudijo, da preprečijo, da se ne bi lava obrnila v novo smer. Ogrožen je tudi kraj San Giovanni di Zarre. Prof. Ponti je ponoči z letalom pregledal vso fronto izbruha in ugotovil, da še ni ugasnilo nobeno novih žrel, temveč da se delajo vedno nove struge. Iz žrela teče lava v nezmanjšani množinah s hitrostjo 4 m na minuto. Pri železniškem naspisu se pomika lava s hitrostjo 4 m na ur. Nekateri kmetje, ki bivajo pod vrhom Etna, so ostali pri življenju kakor po čudežu. Bili so prepričani, da morajo pred izbruhom nastati glasne eksplozije in hude nevihte. Zve-

čer pred izbruhom so sicer opazili poseben svit ognja, šli so pa spat, in samo ker je eden izmed njih se ponoči zbudil in opazil, kako se v veliki bližini plazi goreča lava v dolino, se jim je še posrečilo, da so se potem rešili.

v Taormina, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Vaš poseben poročevalec je imel priliko, da se je približal novemu žrelu. Novo ognjeno žrelo, ki meri v premeru 500 m, se je odprlo sredi kostanjevega gozda. Drevesa okoli žrela so se vsled vročega vetra in strupenih plinov posušila. Bivanje pri žrelu je mogoče samo tedaj in tako dolgo, dokler veter odganja vročino in dim. Tedaj se vidi žareča masa, ki se dviga in pada in ki v rednih presledkih bruha ogromne množine tekoče lave, katere se sprva pomika hitro, potem pa vedno bolj počasi in 400 m pod žrelom pada navpično 500 m globoko.

Socialisti za „Anschluss“

v Dunaj, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Na proslavi desetletnice avstrijske republike na dunajskem vseučilišču je imel zvezni kancler dr. Seipel v prisotnosti zveznega predsednika dr. Hainischa in nemškega poslanika grofa Lerchenfelda slavnostni govor, v katerem je poudarjal, da je bil sicer marsikateremu Avstrijcu polom monarhije zelo bolesten, da pa je zgradba nove Avstrije taka, da živijo v njenem varstvu ljudje svobodno. Na slavnostni seji dunajskega mestnega sveta je rekel dunajski župan Seitz, da se je Avstrija dvignila iz najglobljih nižin. Na Dunaju in v vsej Avstriji obstoja želja, da se po pravici samoodločbe združijo z nemškim atom.

Kronanje japonskega kralja.

v London, 10. nov. (Tel. »Slov.«) V Kiotu je bilo danes svečano kronanje japonskega cesarja. Ceremonije so se začele ob 8 jutraj s slavnostno božjo službo po starem obredu, v kateri je japonski cesar imel japonski cesar nagovor na svoje prednike in solnčni boginji naznanil, da je stopil na prestol.

Drobne vesti

Težka železniška nesreča. V bližini Stanislava sta trčila dva osebna vlaka. Razbitih je 5 vagonov, 37 oseb pa je težko ranjenih, od katerih bodo najbrže štiri v kratkem umrle.

Aretacija avtonomističnega poslanca. Ko se je vrnil v Francijo avtonomistični poslanec dr. Ross, ki je bil v odsotnosti obsojen na 15 let ječe, je bil aretiran, ko je imel neki shod avtonomistov. Zato se bo moral ves avtonomistični proces obnoviti.

Most med Evropo in Azijo. Francoske in belgijske tvrdke se pogajajo s turško vlado za zgraditev mosta iz Carigrada v Skutari. Ta most preko morske ožine med Evropo in Azijo bi se zgradil kot ogromen viseči most.

Sklicanje razorožitvene komisije. Kakor poročajo francoski listi, sta predsednik razorožitvene komisije Društva narodov Loudon in načelnik oddelka Društva narodov za razorožitev Cobham predlagala, da se razorožitvena komisija Društva narodov skliče na dan 21. januarja 1929. Francija želi, da bi se preje sestala še posebna konferenca z Anglijo, Ameriko, Japonsko in Italijo, razorožitvena komisija sama pa naj bi se sestala še le meseca marca ali maja.

Novosadska vremenska napoved. Spremenljivo. Deloma oblačno. Ponekod megleno. Zlasti na severu in severozapadu. Veter bo povsod slabši. Nekoliko bo deževalo. Temperatura se bo ponoči znižala. Mraza še ne bo.

Težkoče g. Poincareja

v Pariz, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Poincare kaže resno voljo, da vrže na tehtnico svoj še vedno velik prestiž, da doseže kabinet republikanske sloge. Zdi se, da je pripravljen dovoliti koncesije glede proračuna ter se odredi tudi sodelovanju Marinove skupine ali vsaj njenega voditelja. Kljub temu pa njegov sporazum z radikali ne bo lahek. Sarraut in Caillaux, ki sta bila včeraj poklicana k Poincareju, sta odklonila vstop v kabinet, če se Poincare prej ne sporazume z vso radikalno stranko. Pogajanj z radikalno stranko pa Poincare noče voditi oficijelno, dočim mu radikali nečesto priti toliko nasproti in zahtevajo vsekakor načelno izpremembo političnega kurza. Poincare je menda pripravljen, sprejeti v kabinet enega od voditeljev levega krila, Daladiera, Malvilleja ali Lamoureta. Razgovarjal se je tudi s Herriotom. Zdi se, da radikali delujejo sedaj na to, da sestavi vlado Briand.

Ugoden izid trgovskih pogajanj s Češko

v Praga, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Po vesteh »Prager Presse« so končna pogajanja o splošnem delu češkoslovaško-jugoslovanske trgovinske pogodbe napredovala tako, da se lahko začne končnoveljavna sestava besedila. Poleg okvirne pogodbe se razpravlja tudi o ureditvi medsebojne dovolitvenega postopanja, pri čemer je Jugoslavija zahtevala olajšave za uvoz svojih poljedelskih produktov. Pogajanja bodo končana najpozneje v ponedeljek.

Sprememba v nemški diplomaciji. Kot naslednik grofa Brockdorff-Rantzaua bo imenovan za poslanika v Moskvi dosedanji poslanik v Angori Nadolny, za poslanika v Argori pa dosedanji varšavski poslanik Urh Rauscher, dočim pride v Varšavo kot poslanik prvi poslaniški svetnik v Parizu dr. Ried.

Srb, ki govori hrvatsko

o Zagreb, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Približevič je ob obletnici ustanovitve KDK napisal v »Riječ« članek, v katerem obravnava značaj KDK. Posebno se peča s prizadevanji v prejšnjem letu, da bi se ustanovil klub demokracije. Podčrtava, da je Radič komaj pristal na to, da se sploh načenja vidovdanska ustava, ki sta jo on in Radič v pismu 20. oktobra na Davidoviča imenovala svetinjo. Približevič naglašava veliko Radičevo jugoslovanstvo in da je mesec dni, predno je bil ranjen v skupščini, rekel, da je Srb, ki govori hrvatsko. Glede na prizadevanja, da bi se ustanovil blok demokracije, pravi, da je SDS odklonila vstop v skupno stranko z Davidovičevimi demokrati radi tega, ker je bilo jasno, da bi na ta način vsak čas zmagala srbska hegemonija. Ko so Davidovičevi demokrati videli, da SDS na vsak način hoče ustanoviti blok demokracije, ne pa združiti demokratske stranke, niso hoteli pristati na ustanovitev tega bloka, ker Srbi ne bi v tem bloku bili edini gospodarji.

Zagrebska oblast

o Zagreb, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Zagrebska oblastna skupščina je zaključila zasedanje. Proračun je sprejet v načelu in v podrobnostih. Pri sprejemanju posameznih uredb in proračuna se ni nihče javil k besedi. Vse je bilo sprejeto soglasno.

Obzorovi komentariji

o Zagreb, 10. nov. (Tel. »Slov.«) »Obzor« komentira pisavo belgrajske »Politike« o g. dr. Korošcu in pravi, da ta ponovni napad belgrajske »Politike« na g. dr. Korošca jasno dokazuje, da g. dr. Korošec ni izpolnil nad hegemonistov, ki so jih polagali nanj. Zanj so mislili, da bo preganjal KDK in uporabil proti njej nasilne metode.

V spomin padlih

G. minister pošte in telegrafa je odredil, da se v nedeljo, 11. t. m. ob 11 dopoldne pri ministrstvu, direktajah in vseh poštah, brzojavah in telefonskih ustanovah na vseh poštah prometnih progah in pri vseh terenskih delih za dve minuti ustavi vsako delo in obrat, a vse osebe ti dve minuti posveti ti-hemu sočustvovanju v spomin 10 letnice premirja in padlim žrtvam v svetovni vojni.

Prosvetni izdatki za Slovenijo na večji

Po novem proračunu dobi Slovenija v prosvetne namene 123.229.469 Din, Srbija 174.053.427, Hrvatska 161.586.950, za vso državo pa so proračunjeni izdatki za prosveto na 807.449.510.

To se pravi, da potroši v prosvetne namene za vsake 10.000 prebivalcev v

Sloveniji	1.166.137
Črni gori	773.587
Hrvatski in Slavoniji	692.754
Južni Srbiji	691.640
Severni Srbiji	655.554
Dalmaciji	652.634
Sremu	632.513
Vojvodini	624.390
Bosni in Hercegovini	311.655

Naj si te številke ogledajo tudi gg. od KDK, da bodo še lažje zabavljali in še z večjo vnamo lahko borili proti slovenskim interesom.

Pozdrav trpečim bratom in sestram

Pozdravljena bodi hrabra četica zvestih sinov slovenskih mater, slovenske zemlje, ki vztrajate v boju za resnico in za pravico, za našo besedo in našo grudo, brez pomoči izročena na milost in nemilost gr demu, zločin-skemu in živalskemu nasilju mučiteljev našega naroda, v brezupnem odporu, z gnevom v srcu, kljub temu, da od nikoder ne vidite rešitve. Le eno tolažbo imate: to je zavest, da je vaš boj svet in pravičen, ko se borite proti zaslepljeni oholosti, nečloveški krutosti, podli izkvarjenosti propalci, ki jih pošilja fašizem v boj proti našemu narodu, oborožene z vsemi sredstvi, ki si jih more izmisliti človek, tudi najpodležjimi, od pretepanja, verig, ječe, kon-

finacij, detektivov, laži, obrekovanj, ovadustva, do slorabljanja velesile tiska, ki vse grdobije in sročine opravičuje in povzdiguje kot plemenita dejanja, potrebna v službi domovine in naroda.

Pozdravljeni bodite vsi naši trpeči bratje, naše ljube sestre, ki vam je rapalska pogodba rodila toliko gorja. Zaupajte v večno Pravičnost, ki vidi tudi vašo, našo skupno bolesto!

Vsi osvobojeni bratje, vaše srečnejše sestre hočejo posvetiti v drugem desetletju po osvobojenju vso svojo ljubezen vam. Ne, ni smo vas pozabili in vas ne bomo pozabili nikdar!

Rapallo

>Slovenec bomo zagotovili najboljše-nejšo svobodo v narodnem in kulturnem oziru. To bo naša častna dolžnost (impegnod'onore).< Tako je govoril italijanski zunanji minister grof Sforza pred parlamentom 26. novembra 1920 in 17. decembra istega leta je izjavil pred senatom: >Zasledujemo program ekspanzivnosti italijanskega vpliva, ki pa vendar ne bo nikdar pomenjal zatiranja drugih.<

Tako je zagotavljal isti minister, ki je z grožnjami od naših delegatov dosegel, da so podpisali nesrečno rapalsko pogodbo.

Ko je naše ljudstvo izvedelo za vsebino tega usodepolnega pakta, se je vse dvignilo in izjavljalo po svojih zastopnikih, organizacijah in po svojem tisku, da ne sprejme tega dogovora, ker nam je s silo narekovan.

Primorski narod je po svojih zastopnikih in po svojem časopisu izjavil, da sprejme to veliko žrtev iz ljubezni do domovine, če je ta žrtev potrebna za bodočnost Jugoslavije.

Torej pribijamo dejstva: 1. Primorska ni nikdar pristala na italijansko gospodstvo nad seboj radevolje, ampak ga je sprejelo kot veliko žrtev. 2. Rapalska pogodba je bila jugoslovanskim delegatom vsiljena in oni niso bili popolnoma svobodni pri podpisu. 3. Italijanska država ne drži obljub, ki jih je slovesno dal v imenu vlade njen zastopnik takoj po sklepu pogodbe.

Kdo ogroža mir? Ali mi Jugoslovani, ki nas italijanski fašisti tako kruto žalijo s preganjanjem naših bratov, naše kulture, našega jezika? Kje so iste velesile, ki so zahtevale od nas krivično rapalsko žrtev? One nosijo z Italijo soodgovornost za kruto izživanje in trajne žalitve našega naroda.

V Rapallu je zmogala sila in ne pravičnost. Zato bo Rapallo vsej Evropi v nesrečo, če Italija svojih krivic ne bo popravila.

A. Ražem:

Križev pot našega Primorja

Dan 12. novembra, najusodnejši dan v novejši zgodovini slovenskega naroda. Tega dne so nam pred osmimi leti z diktatom v Rapallu odtrgali dobro tretjino narodovega telesa.

Zato se spominjamo tega dne kot dneva nesreče, ves naš narod ta dan žaluje in bo žaloval, dokler ne bo krivica nad nami izbrisana in še potem bo ostal na ta dan navezan spomin na najgorenkejšo ponižanje, ki ga je naš narod kdaj doživel.

Naša solčna Primorska, pljuča slovenskega naroda, je bila vržena v suženjstvo, kakršnega ne pozna naša zgodovina.

Koliko gorja in preganjanja so morali

naši rojaki prestati v prvem desetletju svoje robstva, se ne da opisati.

Ko so Italijani pod belimi zastavami zasedli naše kraje, so obljubljali, da bo plemenita Italija, ne samo pustila vsaj isto svobodo, kakor smo ji imeli v >barbarski< Avstriji, temveč da jim bo dala popolno svobodo.

O Italijanih se splošno sodi, da ne drže danes besede, v tem slučaju so to jasno dokazali: svojo obljubo so kmalu prelomili.

Takoj ko so videli, da so dovolj močni, so pokazali svoje pravo lice. Prišlo se je splošno preganjanje. Naš samozavesten narod, verujoč v pravico do svoje grude, na kateri živi stoletja, se je odločno postavil v bran za svoja prava, dokler ni premagan od premoči krutega sovražnika obnemogel in skoro izkrmavel.

Pri volitvah 15. maja leta 1921. so Slovenci posebno na Goriškem in Notranjem častno zmagali. Od pet goriških mandatov so kljub vsemu terorju dobili Slovenci štiri in komunisti enega. Komunist je bil tudi po rodu Slovenec. Italijani niso dobili nobenega mandata. Glasov so dobili: Jugoslovanska narodna lista 34.639, komunisti 10.111, Italijanski nacionalni blok 4734. S tem smo pokazali vsemu svetu, da je Primorska jugoslovanska.

V Trstu in Istri so se vršila krvava nasilja, na mnogih krajih je bil popolnoma onemogočen dostop na volišče.

V krajih Marezige, Pobegi, Sv. Anton, Osp in Klanec se volitve niso mogle vršiti, ker so jih oborožene gruč fašistov preprečile.

V Mačkovičah so fašisti zažgali štiri hiše in težko ranili več volivcev.

Nt Porečini so fašisti zažgali dve vasi. Še pred volitvami je tam prišlo do spopada med domačini in karabinjerji. Domačini so se tako obupno branili, da je karabinjerjem prihitelo na pomoč vojaštvo, ki je polovilo in odvedlo v zapore mnogo naših ljudi.

V Marezige je na dan volitev prišla tolpa fašistov. Kmalu po prihodu je pričela izživati, ko pa je videla, da izživanje ne pomaga, je posegla po orožju. Vrgla je najprej bombo. Kljub temu se pogumni volivci niso dali pregnati. Fašisti so pričeli nato streljati vanje s samokresi. Može so prišli v silobranu po edinemu orožju, po kamenju. Razvila se je pravcata bitka, pri kateri so bili štirje fašisti ubiti in dva pa težko ranjena. Ostali junaki so rešili življenje z begom.

Takoj nato so vojaštvo in karabinjerji zasedli vas. Prišlo se je divje preganjanje, zaprli so skoraj vso vas. Nekaj vaščanov je bilo obsojenih v Koprno na večletno ječo.

Kdo more ugotoviti vso strahoto krniških dogodkov? Koliko ljudi so tam Italijani pobili, pohabili, ranili, ko je gorela Krnica in več okoliških vasi? Zaprli pa niso italijanskih požigalcev in morilcev, pač pa par sto hrvatskih kmetov, ki so obupno branili svojo svobodo, imetje, domove in družine.

Ne bodo utajili svetu teh progono, ker so jih dokumentirali za vse čase priče, ki jim ne morejo ugovarjati: sv. Oče in italijanski škof, plemeniti Bartolomasi, ki ga bo slovensko in hrvatsko Primorje ohranilo v hvaležnem spominu.

Znana so junaštva slovenskih in hrvatskih rudarjev v Labinu, ki so si 1. marca leta 1921. ustanovili lastno republiko. Z neverjetno hrabrostjo so Slovenci in Hrvati pogladi Italijane iz labinskih rudnikov, zavedajoč se, da so ti rudniki njihova last.

S tako velikim zanosom in hrabrostjo so branili te rudnike, da jih je obdudovala celo vsa Italija.

Zvali so jih >Eroi di Albona<. Rudarji so se smejali italijanski strahopetnosti, ker se niso upali nastopiti proti njim, dokler niso sami dvignili vseh min, položenih na prehodu v rudarsko ozemlje. Kajti aprila meseca se je pričela vročina in pretilla je nevarnost, da bodo same eksplodirale.

Čakali so Italijani na ugodni trenutek, da bi rudnike zavzeli z zvijačo, da bi rudarje presenetili nepripravljene. Dne 7. aprila so jih nepričakovano napadli z velikansko premočjo. Vso puljsko garnizijo in mornarico, pomnoženo s pazinsko posadko oboroženo z vsem modernim orožjem, so poslali nad par sto z lovskimi puškami oboroženih rudarjev.

Kljub temu bi njih zmaga ne bila lahka, če bi rudarji ne bili večinoma zaposleni, deloma so počivali. Maloštevne straže niso mogle zadržati navala velike premoči junaških Italijanov. Resnejši odpor so našli samo pri Strancu.

Na bojišču sta ostala dva mrtva in več ranjenih. Po tej slavni zmagi so zasedli vse rudniško ozemlje.

Vsi ti dogodki dokazujejo, da prebivalstvo Italijanov ni prostovoljno sprejelo in da so le nasilju podlegli.

Italijanska nasilja nad našim narodom, zlasti požigi Narodnih domov v Trstu in drugod, uničenje vseh kulturnih organizacij in ustanov, nasilno poitalijančenje vsega jugoslovanskega šolstva, ostane največja kulturna sramota italijanskega naroda.

Toda varajo se Italijani, ako mislijo, da bodo z nasilji iztrebili Jugoslovane v Italiji. Zgodovina nam priča, da narodov ni mogoče uničiti z nasiljem. Naš narod je preстал z mnogo preganjanja in bo preстал tudi najnovejše. Kajti zaveda se, da je del velikega jugoslovanskega drevesa in veruje, da bo tudi on v doglednem času rešen iz suženjskih okovov.

Bogomir M.

„Pogreb“

Je to snov za povest in kako naj bi povedal v nekaj vrsticah: Kurent, naš vedno-veseli Kurent je umrl. Tam nekje pod Nanosom se je rodil in je raste v solncu, v pesmi in v vinu rdečem.

Z njim je rastle njegovo srce iz solnca, iz pesmi in iz rdečega vina. Zato je pel sebi in ljudem, ko je bil otrok in je pel sebi in ljudem, ko je doraste v fanta jasnih oči, jasnih besed in pesmi.

Zbirali so se okrog njega ljudje in ko so mu zrl v obraz, poslušali njegovo besedo in pesem, so jim v velikem veselju gorele duše. V tistih urah so zabili na vse, na neplačane davke, na razpadajoča posestva, na zasluženo svojo besedo in celo na Argentino, kot da je zopet prišla pomlad v deželo in kot da je vsa dežela čudovita pokrajina in pravljica. Otroci so zarajali po trati, matere so s predpasniki brisale radi veselja solzne oči in resnim možem je igral nasmeš na ustnicah. Tako lepa je bila Kurentova beseda in pesem. Prav za prav je že Cankar

nekoč pisal nekaj podobnega, toda takrat so bili drugi časi in nič taki časi kot v tisti deželi sedaj. Cankarjev Kurent je smel obesiti gosli ali harmoniko čez ramo, potovati po deželi okrog in igrati po svoji in božji mili volji ljudem karkoli je hotel, kjerkoli je hotel. Nič takega ni bilo dovoljeno Kurentu onkraj meje. Prišli so črni možje in govorili: >Kako je mogoče, da so veseli ti ljudje, ko vendar ne bi smeli biti veseli nikdar.< Vedrega obraza je pristopil Kurent k njim: >Belo pesem jim pojem in zato so v radosti zaplakale njihove duše. Nikdar ne morete ubiti bele pesmi.<

>Obesimo mu verige na roke in odvedimo ga v črno vlago podzemlja. Solnca ni tam in ni pesmi in ni vina rdečega. Govoriti in peti bo zabil tam.< Rekli so in storili tako. Tri sto dni, tri sto noči je bilo Kurentu ena, sama dolga, dolga noč. Upadalo mu je telo in njegova koža je postala bleda kot sneg. Leto dni je preživel Kurent dolgo noč in v štiri stene je bila uklenjena njegova misel, beseda in pesem. Pa so mislili črni možje: >Ubili smo misel, besedo in pesem. Izpuštimo človeka, kajti on bo kot živi mrtvec odselej.< Rekli so in storili tako. Toda glej, komaj se je Kurentova misel, beseda in pesem oprostila štirih sten, se je razbobotila v razkošni vrisk, ki je odmeval v vsej deželi. Zganili so se ljudje med Nanosom, Snežnikom, Učko goru in Tolminskimi gorami. Od vasi do vasi je hodil Kurent in vriskajoča godba, uporna vsa in rojena iz trpljenja noči je gibala množice v vsej deželi. Prestrašili so se črni možje in govorili: >Ujemimo pevca in ubijmo mu telo, da bo še pesem ubita poslej!< Rekli so in storili tako. V telo so mu strupa nalili in Kurent je umiral. In ko je umiral, je zapel poslednjo pesem in godilo se je čudo, kot se godi na svetu malokdaj. Pesem umirajočega je šla preko visokih mej usuznjene dežele, potovala je preko dolin in gora, preko rek in preko morja. Ves svet je zajela ta pesem in vsi, ki imajo srce po solncu, in božji volji, so zaplakali z njo.

Kurent je umrl. Velik in mogočen bi moral biti njegov pogreb, saj so prihajale množice iz vseh dolin, od vseh gora. V vseh sreih je gorela njegova pesem in glej, ko so se množice zbrale okrog trupla, so zapele belo pesem, silno vso in lepo, ki se je dvignila preko visokih gora do samega neba. Pristopili so črni možje in rekli:

>Še po smrti poje Kurent. Zastrazimo njegovo truplo, kajti iz mrtvega trupla poje ta človek.< Rekli so in storili tako, toda glej, pesem v množicah je bila presilna, prevetila in onemeli so črni možje v nji ter odšli osramočeni. Nato se je vršil pogreb. Otroci in dekleta so šli pred krsto v rdečih oblekah, možje in fantje ob krsti — v njihova lica se je risal upor, matere so stopale v ozadiju in v njih sreih se je rodila želja, velika in lepa kot molitev, da bi Bog še blagoslovil njihova telesa za rojstvo novih sinov pesmi, novih sinov upora. Na zeleni trati so mu pokopali telo in cvetja nasadili na rušo. In vsa množica se je zbrala potem ob vinu rdečem in ljudje so si gledali iz oči v oči. Čuj, čudovito jasno so bile vse oči in skozi nje so gledali ljudje drug drugemu v globino samih duš. Razvedrili so se obraz, zardela so lica in zaklicali so vsi: >Pokopali smo ga in vendar ni mrtve, ni mrtve. V vsako dušo se je utelesila njegova misel, njegova beseda, njegova pesem.< In peli so otroci in dekleta in fantje in matere in očetje in kot veličastno-lepi pasijon se je dvignila pesem najvišje, do samega Boga, ki je po svojem poslanstvu iz neba prestopil v ljudi in po svojem poslanstvu, ki so ga črni možje ubili, obljubil odrešenje.

Mirko J.:

Marija na Krasu

(Legenda od danes.)

Nekje na Krasu, na trpki, s pelinom posejani gmajni brli iznad nizkega brinja in ostrih skalnih robov stara kapelica pod nebo. Vsenakrog zeva prazna samota, izdrt in zapuščen kolovoz se vije do znamenja in mimo njega mukoma hrepeni med grapani in skalovjem nekam v daljavo, poganja se v krčevitih zagonih med bregovjem ter se kot v obupu izgublja v puščavi.

Znamenje Marije v puščavi. Marija v puščavi...

Trpka je njena bol, sedem mečev se ji zasaja v srce, sedem bridkih mečev, osmega pol, ki je neviden, a Marijo boli, boli zaradi krvi, slovenske krvi in nemške in laške krvi — ime mu je vojska in kar je za njo...

Vse, vse je trpko: Kapelica, ki žalostna pobeša streho na zapad, Marija s sedmimi meči v srcu in njene žalostne oči, goličava in kamen in brinje, gora in vas, boječe stisnjena med skalami, pičle lehe zemlje, ograjene kot da so zlate, otožno zvonjenje pod večer, ko solnce ugaša tam doli za morjem, vse krhavo, kot da trpi — in bridek morjem leži težko in moreče nad vso to jokajočo trpkostjo.

Vse trpi, vse krvavi, vse je kot pelin, vse strito na tla, le star bor, skrivenčen in raztreskan strmi ob kapelici v nebo, zasidran z razprtimi koreninami nekje v dnu zemlje.

Le bor stoji, stoji, redke veje je usmeril v nebo in se ne meni za nič okoli sebe, le v mehkih nočeh pošumevajo njegove igle v tajnem šelestu, kot da tolažijo Marijo žalostno.

Marija pa v tihih nočeh joka, joka, da ji solze dolbejo kamen pod nogami, zakaj v tihih nočeh se plazi vzdih in plač, bolest in

prošnja iz doline do nje, ne jok ene obupne duše, jok tisočev v kri in solze vkovanih, vzdih in bol duše umirajočega naroda, ki se v tihih nočeh, samo še v tihih nočeh sprosti iz uklepanja in pošilja svoje kriki, ki se vrtinčijo tja pod zvezde v nebo mimo Marije žalostne.

Marija sameva med pelinjem in joka s svojim ljudstvom, nad katerim bedi že vsa stoletja in ga spremlja s skrbnim očesom na vseh potih od rojstva preko življenja v nehanje in smrt, iz dneva v noč in iz zarje v zarjo, iz vojske in trpljenja in krvi in sužnosti in zatiranja trpi in upa z njim v odrešenje in prostost in življenje pod srečnimi zvezdami, ali vsaj nad njimi...

In spet je truden, žalosten večer legal na zemljo, na Kras, ki je ves krvav žareč v skalah in ilnati prsti, ki jo je solnce vrtalo z ugašajočimi žarki. Vas je ležala v večernem trepetanju in majavosti polmedle luči kot splašen globob. Pretrgano zvonjenje je v drhtenju poletavalo čez goljavo, da je stari bor ob kapelici z bolestnim šuštenjem odmeval in širil veje kot splašene roke nad kapelico in preko nje v nebo.

Iz somraka, krvavega in vijoličastega se je iznad vasi izvil stavec, šepav in nadložen v svojih sedmih križih. Palica mu je drhteč tipala od kamena do kamena in lezel je po treh nogah po strmi poti, vse višje in višje proti kapelici. Vzdihoval je in postajal, pa se spet v sunkih poganjal kvišku in se boril z bregom ter ga ped za pedjo kopal podse. Solnce se mu je s krvavimi žarki zajedalo v razorano čelo, razbrzdano lice, ki je govorilo za tri rodove zgodovine.

Zadnjo in najglobljo brazdo pa mu je za-

rezal v čelo obup, in telo se mu je pod nevidnim bremenom ključilo do zemlje.

Prilezel je do znamenja in trudno omahnil na prag. Glavo je naslonil na mrežasta vrata. Telo mu je v krčevitih sunkih drhtelo, kot utopljenec se je v presledkih zaganjal kvišku proti Mariji, ki je trudno in otožno strmela s sladkimi očmi nanj.

Starec je pa kakor v strašnem videnju trpel dalje in besede so se začele trgati iz globine njegovih prsi:

>Marija žalostna! Sedem mečev te bode v srce, mene je pa eden za sedemkrat sedem. Sedem sinov, sedem golobov. Sedem sem jih dal cesarju in nisem vprašal zakaj. Sedem so mi jih ubili in zemlja še deset let za njimi žene same rdeče rože iz njih krvi. Rdeče so rože, rdeča je kri in smrt je bridka, trikrat bridka smrt sinova. Pa ni najhujše zlo, ni. O žalostna Marija! Hujše kot sedem mrtvih sinov in sedem grobov na Doberdolu je moje gorje, ko mi dušo morijo in mi besedo tlačijo v srce in ne pustijo, da bi v naši besedi molil za sedem duš, ki se vicaajo. Rdeča je kri in boli, pa se posuši in spomin na smrt obledi in ugasne, to pa me reže in boli vsevdilji, in žge in žge in duši, da ne morem nič več.

O Marija žalostna, sedem sinov — naj bo za našo zemljo, za našo besedo, samo vrni nam je, da bomo moliti in umirati smeli v njej, naši besedi, s katero smo te od zmeraj častili in nikdar kleli, daj, da nam vrnejo vsaj to, ko so nam vse vzeli, vse: duše in telesa, zemljo in pesem...

O Marija, sedemkrat žalostna in prežalostna, usmili se nas, usmili se nas...

Starec se je vžijal na pragu in ihtel kot dete z glavo je ril v železje, kakor da hoče do Marije žalostne. Pridušeni kriki so one-

moglo udarjali iz njega, dokler ni v pojemajoči moči utihnil in ležal kot črna senca pred svetiščem.

Tedaj je v soju krvave luči prihitelo po strmi poti dekle in se vzpelo do kapelice. Na obrazu mu je ležala muka, oči so gorele v solzah, razpleteni lasje so ji divje opletali po zraku in se ji vili po plečih.

Planila je k omrežju in niti zapazila ni starca, ki je negiben ležal na stopnici pred vrati. Izlegnila je čez omrežje roke, ki sta jih prošnja in hrepenenje daljšala, da so skoraj objele Marijine noge.

Divje so bruhale iz nje prošnje, ko je tožila Mariji žalostni svojo bol.

>Marija sedem žalosti, glej me, saj sem skoraj kot ti, saj so tudi meni prebodli srce in ga strli.

Pet let sem molila zanj, pet dolgih, prej krvavih let. Pet let sem trepetala in se bala zanj, ko so se okrog njega klali meči in se raztreskavale granate. Pet let je moja drhteča misel umirala z njim v tuljenju pekla, pet let sem se z nekom in peklom borila zanj in Bog mi ga je vrnil, da nama iz morja prelite krvi in ubitih življenj vzbrsti mlada sreča, da bova rodila nov rod, ki bo nosil mir in srečo vsem in ljubezen za vse to brezno sovraštva in smrti.

Nisva še zaorala prve brazde za novo pomlad, ni še zacvela jablan na najinem vrtu — ubili so mi ga, ubili njega, ki mi ga je vojska pustila, ubili, ker je dejal, da ni in ne bo hlapcev, ker je ostal očedom in nam zvest, ker je govoril in pel v naši besedi, ker je mislil našo misel in gorel v naši želji, ubili so mi ga, ker mi niso privoščili trenutka mlade sreče za pet let smrti in grenkega kopnenja, ki je hujše kot starost in smrt...

O Marija, Marija žalostna, ti me tolaži,

Mariborska oblasna skupščina

Poročilo obl. odbornika
M. Kranjca

na seji oblasne skupščine dne 5. novembra

Prodlog proračuna za leto 1929 je sestavljen v glavnem pod temi vidiki: pri izdatkih največja varčnost, pri tem pa sorazmerno upoštevane vse panog gospodarstva po principu, da se morajo nujnejše potrebe zadovoljiti pred manj nujnimi; pri dohodkih pa kolikor mogoče previdna izbira dohodkovnih virov in največja zmrornost pri izrabljanju teh virov. Oblasni odbor je mnenja, da se mu je v glavnem posrečilo najti ono zlato sredino, da izdatkov ni reduciral izpod meje, ki bi bila na škodo celokupnosti, da pa tudi pri dohodkih ni prekoračil meje, ki jo dopušča narodno gospodarstvo in oziroma državne finance. Zato pa bi bila tudi vsaka korektura predloga proračuna, kolikor se tiče celotnega efekta pri izdatkih kakor tudi pri dohodkih, le na škodo in nesprejemljiva.

V tehničnem pogledu je proračun za leto 1929 sestavljen v glavnem po vzorcu proračuna za leto 1928 s to razliko, da tvori oblasna skupščina in oblasni odbor pod naslovom »Vrhovna oblasna uprava« pogojuje zase in da so zdravstveni zavodi budžetirani z brutto zneski, kar pomeni gotovo korak naprej v tehniški budžetiranju. Popoln v svoji tehniki pa tudi še predlog proračuna za leto 1929 ni, ker še ne daje popolne slike o gospodarskem učinku raznih oblasnih zavodov in ustanov. Tu mislim predvsem na kmetijske šole in zavode. V predlogu proračuna za leto 1930 se bodo splošnemu proračunu priložili kot aneksi detajlirani proračuni vseh posameznih zavodov, da si bo vsak mogel ustvariti jasno sliko o gospodarstvu in rentabilnosti teh ustanov.

Po predlogu proračuna znašajo vsi izdatki kakor tudi vsi dohodki Din 62.795.569, torej napram proračunu za leto 1928, ki je znašal Din 39.317.140 za Din 23.479.429 več. Vendar je ta porast deloma le navidezen, faktično znaša samo 15.887.443 Din. Stevilčno naraščanje proračuna je naraven in zdrav pojav, ki se ga moramo vsi zagovorniki samcuprav le veseliti, ker se ravno iz tega vidi, koliko poslov prehaja polagoma iz državne uprave v upravo ljudstva. Ako bi oblasni proračun v tem času razvoja ne kazal tendence navzgor, bi bil to baš nepobiten dokaz, da oblasna samouprava hira, da ni življenja zmožna.

Proračun dohodkov se deli po tem predlogu na štiri poglavja in sicer: I. poglavje: državne dotacije, II. poglavje: oblasna imovina in oblasni zavodi, III. poglavje: davki, takse in doklade, IV. poglavje: razni dohodki.

Državne dotacije so predvidene v znesku Din 11.037.043 točno po členu 2 in 3 uredbe o prenosu poslov na oblasne samouprave. — V drugem poglavju so predvideni dohodki iz oblasne imovine in oblasnih zavodov s skupnim zneskom Din 25.578.526 ali 40,71 odstotkov celokupnih dohodkov. Celokupni prirastek v tem poglavju znaša 10.837.709 Din. Ako odštejemo dohodke zdravstvenih zavodov, znaša efektivni prirastek 3.264.723 Din. — Dohodki kmetijskih šol in zavodov so predvideni z zneskom Din 656.820, napram proračunu za leto 1928 za 101.397 Din več. Ako primerjamo te dohodke z izdatki omenjenih zavodov, vidimo, da dohodki precej zaostajajo za izdatki. Poudariti pa hočem, da bo oblasni odbor temu vprašanju posvetil svojo pežnjo in bo skušal rentabilnost teh zavodov dvigniti na primerno višino. Dohodki zdravstvenih zavodov so vstavljeni v proračun v vsotah, ki so jih v zadnjih letih faktično dosegli.

Bruto dohodki zdravilišča Rogaška Slatina in Dobrna so preliminirani v tem predlogu proračuna z zneskom, ki je za 3.163.326 Din večji, kakor znesek, predviden v proračunu za leto 1929. — V tretjem poglavju so predvideni oni dohodki, ki jih pobira oblast od prebivalstva mariborske oblasti kot prisilne prispevke za splošne javne naloge, to so dohodki popol-

noma fiskalnega značaja. — Tudi v prvem poglavju so navedeni dohodki oblasti, ki se nabirajo deloma kot davki in takse, vendar dobi te dohodke oblast le posredno s posredovanjem države in radi tega ni mogoče točno ugotoviti, koliko je od tega prispevalo baš prebivalstvo mariborske oblasti. Za dohodke v tretjem poglavju pa se oblast obrača naravnost na prebivalstvo mariborske oblasti in ti dohodki pomenjajo prav za prav pravo oblasno obremenitev.

Glasom predloženega predloga proračuna znašajo ti dohodki Din 25.816.000, to je 40,04 odstotkov celokupnih dohodkov. Napram proračunu za leto 1928, ki predvideva teh dohodkov 14.800.462 Din za 10.515.538 Din, ali 41 odstotkov več, tako da znaša oblasna obremenitev na enega prebivalca okroglo 39,30 Din letno.

Glasom statističnih podatkov v ekspoziciji ministrstva financ o predlogu državnega proračuna za leto 1928-29 znaša celokupna obremenitev z raznimi davki, takсами in samoupravnimi dokladi v naši državi na enega prebivalca okroglo 621 Din, dočim znaša n. pr. celokupna davčna obremenitev na enega prebivalca na Angleškem 5091 Din, na Francoskem 2288 Din, v Italiji 1150 Din, na Češkoslavaškem 1748 Din in v Avstriji, ki notorično v gospodarskem oziru ne stoji najboljše, 1430 dinarjev.

Glede izbire dohodkovnih virov je stal oblasni odbor na stališču, da je treba, dokler se financiranje oblasnih samouprav ne uredi enotno zakonskim potom, obdržati predvsem že upeljane davščine, takse in doklade, a nove vrste davčin uvesti le toliko, kolikor to zahtevajo najnujnejše potrebščine oblasti. Nadalje je šlo prizadevanje oblasnega odbora za tem, da se uvedejo enake davščine, takse in doklade, v isti višini tudi v sosednjih oblastih: zagrebški in karloški, predvsem pa ljubljanski.

Najvažnejši in najbolj donosni del teh dohodkov tvori 100 odstotna določila k državnim trošarinam na alkoholne pijače, ki je ostala glede višine odstotka napram letu 1928 neizpremenjena. Izjema v tem pogledu se je napravila le pri vinu, kjer se je po tozadevnih razgovorih z ljubljansko ter zagrebško in karloško (primorsko-krajsko) oblastjo mesto doseganje 50 odstotne določila k državnim trošarinam uvedla oblasna naklada in sicer 50 para odnosno 30 para od litra vina odnosno vinskega mošta. Zato pa so omenjene oblasti glede ostalih alkoholnih tekočin sprejele v svoj predlog našo lankso višino doklad.

Med novimi dohodkovnimi viri bi bilo omeniti sledeče:

Z novim letom naj se upelje tudi v mariborski oblasti oblasna taksa za dovoljenje plesnih prireditelj, kakor to že obstaja v ljubljanski oblasti. Zato pa se znižajo takse na plesne vaje za polovico. — Med novimi takсами, odnosno dokladi k državnim takсам bi bilo omeniti 100 odstotno doklado k državnim taksi na kupone odnosno dividende, 200 odstotno doklado k državnim taksi na tekoče račune, 100 odstotno doklado k državnim taksi po tar. post. 61 zakona o takсах (taksa za podelitev nove gestilniške odnosno kavarniške pravice) in 50 odstotna doklada k državnim taksi na potroške v hotelih, gestilnah itd. Vse te doklade so izbrane tako, da ne bodo na škodo narodnemu gospodarstvu v oblasti. — Na novo pa je uvedena 50 odstotna doklada na nekatere oblike državnih neposrednih davkov.

S 1. januarjem 1929 stoji v celoti v veljavo nov zakon o neposrednih davkih, ki unificira davčna bremena za celo državo in ki prinaša vsaj za Slovenijo precejšnje davčne olajšave, predvsem s tem, da bo odpadla dohodnina in da se ukinejo vsi državni pribitki. — Samostalna davščina na motorna vozila se reformira po osnutku, ki ga priporoča ministrstvo financ, ne da bi se obremenile zvišala. — Oblasna davščina na električni tok do sedaj ni prinašala zadovoljivih uspehov, ker so bile tozadevne postavke veliko prenizke. Zato

se predlaga osnutek nove uredbe o oblasni davščini na konzum električnega toka v dveh variantah. Po eni varianti naj bi se pobirala ta davščina po dosedanjem načinu, le postavke se primerno povišajo, po drugem načinu pa bi se pobirala v procentih plačane odškodnine za porabljeni tok. — Na novo je po osnutku uredbe, ki se predloži visoki skupščini obenem s proračunom, uvedena oblasna davščina na zaposlitev inozemskih delavcev. Z ozirom na težke gospodarske prilike v naši oblasti in z ozirom na brezposelnost naših domačih delavcev proti tej davščini ne more biti pomislekov. — V četrtem poglavju so predvideni »razni« dohodki. Glavni kontingent tvorijo obresti oblasnega denarja in nepobrani dohodki iz prejšnjih let.

Naj mi bo dovoljeno, podati še nekaj splošnih pripomb glede v predlogu proračuna predvidenih izdatkov.

Kakor že omenjeno, so v tem predlogu predvideni le redni izdatki, ki najdejo svoje popolno kritje v rednih dohodkih — novih investicij v letošnjem proračunu ni — tako da je proračun popolnoma uravnotežen.

Stroški vrhovne oblasne uprave, pokojnin in podpor, osrednjega urada, kmetisko-nadljudnega šolstva, šolstva in prosvete, obrti, trgovine in industrije, oblasnih dolgov in pa razni izdatki se morajo kriti v celoti iz oblasnih davčin.

Za javna dela (skupno Din 9.392.453) prispeva država z dotacijo Din 1.282.208, ostalih Din 8.110.245 pa se mora kriti iz oblasnih sredstev.

Za kmetijstvo prispeva država 2.105.129 Din, ki se uporablja v celoti za kmetijske šole in zavode. Ostali stroški, ki so namenjeni predvsem za kmetijsko pospeševalno službo, v znesku po Din 2.917.200, pa morajo najti kritje v oblasnih davčinah.

Za zdravstvo je predvideno na izdatkih skupaj Din 17.048.931. Za kritje teh izdatkov prispeva država Din 7.200.000, lastni dohodki zdravstvenih zavodov znašajo Din 7.591.986, tako da se mora ostanek v višini 2.256.945 Din kriti iz oblasnih davčin.

Za socialno skrbstvo prispeva država le Din 197.341, izdatki pa znašajo 1.278.000 Din.

Ako pogledamo malo natančneje »pregled izdatkov«, vidimo takoj na prvi pogled, da je največji del izdatkov namenjen za pospeševanje zdravstva in razvijanja materialne kulture v oblasti.

Na zdravstvo odpade od celokupnih izdatkov 27,07 odstotkov, torej relativno največ. Na javna dela odpade okroglo 15 odstotkov celokupnih izdatkov, ki se uporabijo v pretežni meri za vzdrževanje oblasnih cest. S 1. januarjem 1929 prevzame oblast v svojo upravo od okrajnih zastopov odnosno cestnih odborov 371 km cest, tako da bo znašala dolžina vseh oblasnih cest okoli 550 km. — Na kmetijsko odpade okoli 8 odstotkov celokupnih izdatkov. — Izdatki za oblasno imovino, to je zdravilišči Rogaška Slatina in Dobrna, znašajo okroglo 25,60 odstotkov. Upoštevati pa je, da se obe zdravilišči vzdržujeta iz lastnih sredstev. — Na anuitete in obresti oblasnih dolgov odpade 5,56 odstotkov celokupnih izdatkov. — Splošni rezervni kredit znaša 2,60 odstotka celokupnih izdatkov, kar ni pretirano. Zakon o državnem računovodstvu dovoljuje rezervni kredit v višini 5 odstotkov celokupnih izdatkov. — Večja postavka, in sicer 8,40 odstotkov, odpade na osrednji urad. Pri tem bi pa bilo upoštevati, da so pod tem poglavjem združeni izdatki za celokupno oblasno uradništvo pri centralnem uradu v Mariboru, za uradništvo kmetijskega in gradbenega oddelka ter vsi stvarni izdatki za te urade in oddelke, kakor tudi vzdrževanje oblasnega poslojpa. V tem predlogu so prvič predvideni izdatki za agrarne operacije, tako glede uradništva kakor tudi glede stvarnih izdatkov. S stalezem, kakor je predviden v tem predlogu, bo kader uradništva kompletiran in ni pričakovati več znatnih sprememb na zgoraj. Po izjavi, ki jo je dal načelnik oddelka za samoupravne budgete v Belgradu na obnem zboru industrijskih korporacij, je procent osebnih iz-

ADRIA čevlji

CELJE, NARODNI DOM

datkov, kakor ga izkazuje naš predlog proračuna, manj kot normalen, to se pravi, zelo skromen.

Ravnokar navedene panoge porabijo glavni del izdatkov oblasnega proračuna. Na ostale panoge odpadejo le manjše vsote, tako na vrhovno oblasno upravo 1,70 odstotka, na pokojnine in podpore 0,56, na socialno skrbstvo 2, na šolstvo in prosveto 1,50, na obrt, trgovino in industrijo 1,26 odstotkov itd.

Oblasne samouprave so v tem kratkem času svojega obstoja pokazale že velik pozitivni uspeh in pričakovati je, da bodo v bodočnosti pokazale še veliko večje in lepše rezultate. Z velikim optimizmom gledamo na nadaljnji razvoj naše oblasne samouprave. Z nekaj dobre volje in ljubezni do te institucije se bodo dale premagati tudi vse početne težkoče, ki še ovirajo njeno delovanje.

Poročilo dr. A. Vebleta

referenta finančnega odseka na seji oblasne skupščine dne 9. novembra

Proračun vsebuje redne potrebščine v znesku 62.881.569 Din, izredne potrebščine v znesku 1.000.000 Din, skupaj 63.881.569 Din. Proračun prejemkov izkazuje 63.336.569 Din, izredno pokritje 1.000.000 Din, skupaj 64.336.569 Din.

Ako se primerja proračun izdatkov in prejemkov, se pokaže prebitke v znesku 455.000 Din, ki pripade v smislu finančne uredbe živinorejskemu in gasilskemu skladu.

Izključeno je, da bi mogla mariborska oblast vršiti odkazane ji upravne naloge samo z državno dotacijo, ki je preskromna (11.037.043 Din).

Dokler pa nam država ni odstopila stalnih davčnih virov, ni za nas druge poti, kakor nadaljevati začeto delo in z lastnimi sredstvi izpopolnjevati stavbo naše oblasne samouprave.

Finančni odsek je prišel po natančnem študiju celotnega gradiva in po zaslišanju strokovnih referentov do zaključka, da je proračun v formalnem in stvarnem oziru pravilno in dobro sestavljen; proračun je realen in odgovarja najnujnejšim potrebam naše samouprave.

Med dohodki ali prejemki je na prvem mestu državna dotacija v znesku 11.037.043 Din, ki je začasno ni mogoče zvišati. Dohodki oblasne imovine in oblasnih zavodov so proračunani na 25.593.526 Din. Tu so upoštevani zlasti vsi brutto dohodki kmetijskih šol in zavodov v znesku 656.820 Din, lastni dohodki bolnic in zdravstvenih zavodov v znesku 7.591.986 Din, prejemki zdravilišč in sicer v Rogaški Slatini z zneskom 15.811.700 Din ter v Dobrni v znesku 1.518.020 Din ter končno najemnina za oblasno poslopje in zemljišče v Prelogu v znesku 15.000 Din. Skupni brutto dohodki oblasnih zavodov so proračunani z zneskom 25.593.526 Din.

V predlogu proračuna dohodkov so navedene poleg davčin in taksi, ki so se pobirale že v smislu proračuna za leto 1928, tudi še davščine in doklade, ko so uvedene na novo.

Na novo je uvedena posebna taksa na dovoljenja za prireditve javnih plesnih zabav. To takso bodo pobirala okrajna glavarstva in jo odvajala oblasni finančni upravi. Z ozirom na to davščino se v slučaju plesne prireditve ne bo pobirala taksa za podaljšanje policijske ure. V zvezi s tem se tudi znižja taksa za plesne tečaje od Din 600 na Din 300.

Taksa na motorna vozila se bo v letu 1929 pobirala po novi uredbi, ki se predloži skupščini obenem s proračunom. Znesek Din 400.000 je vstavljen po efektu plačila v letu 1928 in je upravičeno pričakovati, da se bo ta vsota tudi dosegla.

Glavne spremembe nove uredbe napram sedaj veljavni so sledeče: Na osebne (luksuzne) avtomobile se pobira taksa po nabavni vrednosti vozila, kar omogoča večjo in pravičnejšo diferenciacijo takse, ne da bi se celokupni efekt davščine izdatno spremenil.

Način odmere takse na tovarne avtomobile je ostal neizpremenjen, uvedena pa je tudi tukaj večja diferenciacija kakor dosedaj.

Za bicikle z motorjem in za motorna kolesa je dosedanja taksa znatno znižana in se ravna po eni eksplozijskega cilindra, kar omogoča pravičnejšo odmero te takse.

Predvidene so širokogrudne in znatne olajšave ter oprostitve. Tako so oproščene te takse motorne brizgalnice, reševalni avtomobili, avtomobili dobrotelčnih ustanov, traktorjev v poljedelske svrhe itd. Predvidene so znatne olajšave za avtomobile, ki služijo v javne prometne svrhe, nadalje so predvidene olajšave za tovarne avtomobile in avtomobile onih oseb, ki z njimi lastnoročno upravljajo in je to njih stalen poklic. Predvideva se tudi možnost četrtnega plačevanja. Podana je možnost odpisa odnosno povračila že plačane oblasne davščine, ako prestane med letom dolžnost plačevanja.

Iz navedenega se vidi, da je oblasni odbor, kolikor mu je bilo mogoče, upošteval želje in zahteve zainteresiranih krogov ter jim šel na roko do skrajne meje. Oblasna davščina na motorna vozila se namreč ne smatra kot davščina na luksuzne predmete, tem-

da ne zblaznim in jih ne prekolnem, ubijajcev, da ne obupam nad Bogom, nad Teboj in nad sabo.

O Marija, o Marija, o Marija žalostna, usmili se me, usmili se me...
Druga senca se je v krčevitem drhtenju zgrudila pred znamenjem.

Bor, stari skrivneden bor je zamišljen šumel in iztezal veje, kot da ga bole...
* * *

Iz mraka nad vasjo se je zdaj prilila mati, izsesana in izsušena, a vendar je ni bilo drugega kot ljubezen, bridka in toga ljubezen žalostne matere.

Omahovaje je lezla proti kapelici, obraz se ji je trudno sklanjal proti zemlji, le oči, trpeče oči so se ji zabadale v daljo, nekam za somrak.

Obnemoglo jo je, preden je prilezla do kapelice, padla je na kolena in se po kolenih plazila do vrat, da od bližje potoži Mariji svoje gorje.

Tiho in bolestno kot njena ranjena ljubezen se ji je izvila prošnja iz prsi. Tih in žalosten je bil njen glas, da je boru rezal prav do stržena, hladno in bolno, da so veje bolestno vtrepetavale.

Marija, Marija, Mati žalostna, usmili se mene, reve uboge, ki pred tabo klečim.

Glej, dete so mi odtrgali od prsi in zdaj mu iz duše trgajo spomin na mene in prve sladke besede, ki sem ga učila z njimi klicati Tebe in Jezusa. Zdej me ne pozna več in laja vame v tujščini, ki je ne umem, in njegove besede zvenijo vame, kot da mi kamenjajo srce.

Marija — srce so mi ukradli z njim in z njegovo dušo morijo tudi mojo.

Marija, ki te je bolelo srce na križevi poti, Marija, ki se ti je duša zvijala pod križem, Marija, ki so ti ugrabili sina in si bila

nesrečna mati kot jaz, vrni mi dete, vrni mi ga in omehčaj srce njim, ki so uničili mojo srečo in mene. Nisem prosila, nisem jokala, dokler mi niso vzeli zadnjega, edinega, kar sem imela.

O Marija, Marija sedem žalosti...
Tretja senca je v bolesti padla na tla pred kapelico, stari bor pa je vse bolestneje šumel kot da joka za izgubljeno srečo...

* * *

Vedno nove in nove sence vseh postav in vseh let so se vile iz teme in v joku omahovale pred napol podrti svetišče, da je bil nazadnje ves pusti kraj poln in da so se najskrajnejši nesrečni ob straneh izgubljali v mraku.

Kot da je ves trpeči slovenski rod nocoj poromal na Kras, k Mariji žalostni v pustnjo. Bor je silneje in silneje ječal in nazadnje hrumel v otožnem rjoenju, kot da se je iz zemlje s krvjo napojene zemlje ob Soči in morju pognala vanj vsa bol in trpljenje ter se utelesila v njem, kot da joka v njem Kras in poganja svoj strti krič v nebo...

Mariji so drsele po licih solze vse huje in huje in ko se je zadnja senca zgrudila pred njo, je starel, ki je bil prišel prvi, vzdignil glavo in videl, kako se je Marija zasedil osmi meč v srce, osmi meč, ki mu je ime slovensko gorje. Marija pa je omahnila in v bolesti padla na obraz.

In bilo je, kot da vse umira, vse — kapelica in golčava in kamenje in brinje, brezštevile ihtečih teles in senc, vse, vse umira, Marija umira, bor pa pošilja onemogle krike k zvezdam — zadnji vzdih in trpljenju umirajoče slovenske zemlje — in solnce dežuje kri na zemljo, da je kravvo vse, nebo in zemlja, ljudje in kamenje, Kras in Marija in zadnji kriki izmučenih senc.

Tedaj je po kolovozu prilezlo dete, majhno in neboljeno na videz, a nožice so se mu začudo gotovo oprijemale kamenja in ga nesle vse višje in višje proti kapelici. V roki je neslo nagelj in rožmarinovo vejico in čudovit mir se mu je razlival po obrazu, ki je sijal v sladki svetlobi.

Sence so se zganile narahlo ob njegovem mimohodu, dete pa je šlo naravnost do kapelice in vrata vanjo so se mu sama odprla.

Stopilo je k Mariji žalostni in jo dvignilo s tal. Tedaj so sence dvignile glave in videle, da je dete sam božji Sin, ki je prišel tolažiti Marijo žalostno. Bor je v svojem joku umolknil in veje so zastrmele v Jezusa, sence so v bolesti izegnile roke proseč proti njemu.

Jezno je pa z nežno roko izdrl Mariji osmi meč iz srca in ji na rano položil nagelj in rožmarin.

Vsa srca ubogega ljudstva so zadržela in upanje je prešinilo duše:

Jezus ni pozabil svojega ljudstva in nagelj z rožmarinom na Marijinem srcu jo spominja na tisoče trpečih slovenskih duš in zbičanih src.

Jezno je dvignil roko v blagoslov, kot da hoče pobozhati vsa srca in izbrisati vso bolest in grenko tegobo iz njih...

Tedaj je solnce z zadnjo močjo razgnalo krvave oblake in zasijalo v poslednji krasoti, objelo s pojemajočimi žarki vse ljudstvo, ki je klečalo ob kapelici in vtilo upanje in življenje v vsa srca.

In kapelica in kamenje in brinje in stari bor ob kapelici, tisoči okoli svetišča in gore in nebo in morje v daljavi so zahrepeneli k Jezusu in Mariji v eni misli: Ne bomo umrli, dokler smo v zavetju Jezusovih in Marijinih dlani...

Večerni zvon pa je iz vasi pošiljal neskončno sladko Avemarijo čez vse veselje...

več je obdačba utemeljena v uporabi in izrabi cest, ki jo povzročajo taka vozila v veliki meri. Ker mora oblast ravno za vzdrževanje cest izdajati ogromne vsote, je zmerna obdačba motornih vozil vsekakor na mestu in opravičljiva.

Oblastna davščina na konsum električnega toka je ostala po načinu plačevanja in odmere neizpremenjena. Povišane so edino postavke napram sedaj veljavni uredbi v petkratnem iznosu. V proračunu predvidena vsota je izračunana po uspehu plačil v letu 1928.

Nova je tudi davščina na zaposlitev inozemskih delavcev, ki jo bodo plačevali oni službodajalec, ki zaposluje inozemske delovne moči. Pobiranje te davščine bo zelo enostavno in brez vsakih stroškov za oblast, ker se naslanja davčna osnova povsem na službeni davek. Davčno osnovo namreč tvori isti znesek, ki služi za odmero službenega davka. Od tega zneska se plača 4 odstotna odnosno pri denarnih zavodih 8 odstotna davščina. Tozadevna odmerna podlaga, to je zaslužek teh uslužbencev, znaša po poročilih, ki jih je oblastni odbor prejel od davčnih uradov, ca. Din 17.000.000 letno ali Din 1.416.000 mesečno. Glasom tozadevnih podatkov je v mariborski oblasti zaposlenih okoli 1300 inozemcev, od tega 780 takih, za katere se mora plačevati oblastna davščina.

Po poz. 6-10 3. poglavja dohodkov so predvidene nekatere doklade k državnim taksam, ki v proračunu za leto 1928 še niso navedene. Glede teh bi bilo omeniti, da v skupnem znesku Din 786.000 predstavljajo prav znatno vsoto, ki so v predlogu proračuna nujno potrebne, da se morejo izvršiti vsi posli, predvideni v proračunu izdatkov.

Denarne zavode, t. j. delniške družbe, bode zadela 100%-na oblastna doklada k drž. taksi na kupone in dividende ter 200%-na doklada k drž. taksi na tekoče račune, ki znaša Din 20 letno za vsak tekoči račun. Omenjam, da zadržuje ne plačujejo drž. takse na tekoče račune, da ne izplačujejo dividend in tantijem in da torej tudi ne bodo vlačevale oblastne doklade. Obremenitev v oblastno doklado nikakor ne bo zadela prehoda, ker niso tangirani ubožnejši sloji.

Na potroške v hotelih, gostilnah itd. pobira država posebno takso v krajih z več nego 2000 prebivalci, ki se od finančne uprave sporazumno s gostilničarjem pavšalira, večinoma po zunanjih obratnih pazkih. Državna davščina znaša v mariborski oblasti okoli Din 650.000 letno. K temu namerava oblast pobirati 50% no doklado, kar bo dalo okoli Din 340.000.

Nova je tudi 100% oblastna doklada k državnim taksam na stalne reklame in časopisne oglase. Omeniti bi bilo, da reklamo, ki jih imajo trgovci ali obrtniki v svojih lokalih ali izloženih oknih, ne podlegajo državnim taksam in radi tega tudi ne oblastni dokladi.

Doklade k drž. taksi na kinematografske vstopnice, k drž. taksi na lovske karte, k drž. trošarini na alkoholne tekočine so ostale napram proračunu za leto 1928 neizpremenjene, edino s t. izjemo, da sme oblastni odbor od slučaja do slučaja oproščati te doklade predvajanja kulturnih filmov.

Dosedanja oblastna doklada k drž. trošarini na vino se spremeni v oblastno naklado na vino v tem smislu, da se naj plača na fina vina 10 Din od litra, na navadna vina pa 50 p odnosno od vinskega mošta 30 p od litra. To povišanje je bilo predvsem utemeljeno v tem, da se doseže približna enakomernost obdačbe s sosednimi oblastmi.

Sedanje stanje oblastnih financ je diktiralo tudi uvedbo 50% ne oblastne doklade k sledečim oblikam neposrednega drž. davka, in sicer:

1. K drž. davku na dohodek podjetij, obratov in poklicev (obča pridobitina). V razumevanju tekega položaja obrtništva je predvideno, da se mali obrtniki te doklade popolnoma oproste.

2. Oblastna doklada k drž. davku na rente se sme v smislu zakonskega določila pobirati le v onih slučajih, kjer mora davčni zavezanec ta davek neposredno odvajati finančni upravi.

3. Oblastna doklada k drž. davku na podjetja zavezanih javnemu polaganju računov, je predvidena tudi že v proračunu za leto 1928.

4. Na novo je predvidena tudi oblastna doklada k drž. davku na dohodek od nesamostalnega dela in poklicev (uslužbenki davek). K temu bi bilo omeniti, da bo ta oblastna doklada zadela le one osebe, ki imajo kot samec preko Din 4000 mesečnega odnosno 660 Din tedenskega dohodka.

Proračun soren

Na predčerašnji seji, ki je trajala pozno v noč, se je proti glasovom opozicije sprejel proračun obnem z osnutkom uredbe glede proračuna mariborske oblasti za leto 1929., osnutkom uredbe o oblastni dokladi na motorna vozila, o nakladi na vino v mariborski oblasti, o oblastni davščini na zaposlitev inozemskih delavcev na teritoriju mariborske oblasti ter o davščini na konsum električnega toka.

...

O včerašnji seji oblastne skupščine smo prejeli obširno poročilo, katero priobčimo v prihodnji številki.

Kaj je novega

Koledar

Nedelja, 11. nov., 24. pobink.: Martin (Davorin), Veran.

Ponedeljek, 12. nov.: Martin (Davorin), Poncijan, Livin, Avrelj. — Lunina sprememba: Mlaj ob 10.35 dop. (Po Herschlu se napoveduje mrzel veter.) — V torek: Stanislav.

Osebnosti

★ Jubilej. G. Jos. Rome, bivši župnik v Podzemlju, ki stanuje sedaj v novomeškem kapiteljskem župnišču, bo obhajal prihodnjo sredo 14. t. m. 80letnico rojstva.

★ Smrtna kosa. V Sarajevu je umrl novomeški rojak duhovnik vrhbosanske škofije katehet g. Anton Zorko. — Dne 6. novembra je umrla po dolgi, mučni bolezni v Starem trgu pri Višnji gori ga. Antonija Štepic, soproga tamkajšnjega župana.

★ Poročil se je v frančiškanski cerkvi v Ljubljani g. Reinhold Rauch, trgovec iz Celja, z gđ. Anito Skaza, hčerko uglednega veleposelnika g. Josipa Skaze iz Velenja.

★ V naše državljanstvo sta sprejeta Vincenc Nepustil, strojevodja iz Jesenic in Viktor Černe, zid. pomočnik iz Vodmat.

Ostale vesti

★ Zopet nov društveni dom. Danes bo prevzvišeni g. dr. Andrej Karlin, škof lavantinski, blagoslovil prvi društveni dom v kozjanskem kraju — »Katoliški prosvetni dom v Sv. Petru pod Sv. gorami«. Stavba, ki je enonadstropna, je 30 m dolga, in 16 m široka. Dvorana z odrom vred je dolga 20 m. Po svoji zunanosti in notranosti se stavba odlikuje po lepem slogu, predvsem pa krasijo oder prekrasne kulise, delo gledališkega slikarja V. Skružnega iz Ljubljane.

★ Člani Slov. kat. akad. starešinstva se vlnudno naprošajo, da zanesljivo sporoče čimprej — najdalje do 15. nov. t. l. — odboru natančne sedanje naslove obenem z navedbo poklica, ev. čina in nameščenja ter specialne stroke oz. posebnega zanimanja. Vse spremembe naj javljajo starešine odslej vedno sami, ker je zlasti glede osamljenih oz. oddaljenih sicer nemogoče imeti najnovejše stanje v evidenci. — Nadejamo se, da bodo tovariši to gotovo storili v svojem in društvenem interesu. Odbor Slov. kat. akad. starešinstva, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Kongres profesor ev na Sušaku

Sušak, 10. nov. (Tel. >Slov.<) Jutri in v ponedeljek se bo vršil na Sušaku IX. kongres profesorjev srednjih in strokovnih šol naše države. Danes ob 17 je bila predhodna konferenca glavne uprave, sekcijjskih uprav in pododbora na Sušaku, da je končno uredila zadnje podrobnosti. Kongres bo razpravljal o delovanju glavne uprave po zadnjem kongresu na Cetinju (od 9. do 11. julija 1927); izvolilo bo novo glavno upravo, ker bo stara radi splošnega težkega položaja celokupnega profsorskega stanu in splošnega nezadovoljstva med člani podala svoj položaj kongresu na razpolago in ga bo prosila, da izvoli po svoji najboljši uvidenosti in v največji enodušnosti novo glavno upravo, ki se bo mogla v slučaju potrebe nove borbe boriti z novimi in svežimi močmi in če bo treba, z novimi metodami. (Dosedanji društveni predsednik Jer. Živanovič je namreč vodja višje pedagoške šole v Belgradu, ki je povzročila mnogo nezadovoljstva med slovenskimi in hrvatskimi profesorji). Buren bo razgovor o današnjem žalostnem gmotnem stanju učiteljev srednjih šol z ozirom na zakon o sodnikih in na novi načrt srednješolskega zakona, ki zastavlja profesorje. Kongres bo obravnaval predlog slovenskih profesorjev o višjih pedagoških šolah in nastavljanju njihovih absolventov na učiteljskih. Govorilo se bo slednjič o spremembi društvenih pravil (o decentralizaciji, oz. reorganizaciji društva) v avtonomnem smislu. — Po končanem kongresu se bo vršil letni občni zbor »Kreditne in pomožne zadruga prof. društva (nekdanji »Pomožni fond«).

Gost'ia - požar - živ zgorel

Iz Sv. Jurja ob Ščavnici poročajo: Dne 7. novembra se je poročila tu vdova N. Gostje so bili ves dan prav židane volje. Zvečer, ravno ko so sedli k večerji, je pri isti hiši v gospodarskem poslopu izbruhnil požar. V par minutah je bilo vse v plamenu. Petero gasilnih društev je bilo takoj na mestu, a lesenega, s slamo kritega poslopja ni bilo možno več

rešiti. — Domači in gostje so izpustili živino in to je vse, kar se je rešilo iz gospodarskega poslopja. — Ves čas so ljudje govorili o nekem starcu, ki je spal na slami. Nekateri so slišali obupne klice na pomoč, drugim se je zdelo, da so ga videli skočiti iz svisli in obležati, a pravega, kaj se je zgodilo z njim, se ni vedelo. Ob pol 3 zjutraj pa so iz ruševin potegnili napol ožgano truplo nesrečnika. — Kako je požar nastal, se ne ve.

Pretkana goljufica

V Posavju se že oglašajo vinski kupci. Te dni pa je hodilo po Bizeljskem neko dekle, staro okrog 20 let, samozavestnega nastopa, ki je »kupovala« vino za konzum v Zagorju. Plačevala je ugodno, pridno pokušala sladko kapljico ter se tudi ni branila mastnih prigrizkov, s katerimi običajno postrežejo ob takih prilikah ljudje v vinorodnih krajih. Tako je »zglahala« za 150 hl vina, za aro pa ni dala niti pare. Ko ji je bilo dosti te komedije, je lepo na tihem izginila. Na kolodvoru v Dobovi pa se je najbrže spomnila, da nima denarja za vlak. Pričela je jokati in tožiti, da ji je bila ukradena denarnica s 300 Din gotovine. Nekemu dobrodušnemu posestniku se je »breva« res zasmilila, ustregel je njeni prošnji ter ji posodil 100 Din, da bo mogla domov. Seveda mu jih bo vrnila, ko se vrne po nakupljeno vino... Toda zastoj so čakali kmetje na mlado kupovalko, zastoj je čakal ogoljufani dobrosrčni posestnik na posojenih 100 dinarjev. Stvar se mu je končno vendarle zadelo smiljiva, ovadil je zadevo orožnikom, ki so pretkano goljufico kmalu izsledili. Je to neka J. B., doma nekje od Litije.

Grozen zločin odkrit po letu dni

V vasi Bogumilih pri Vlesu v Južni Srbiji so prišli slučajno na sed strahovitemu zločinu, čigar žrtev je pred letom dni postala cela družina. Ovcarski psi so na vaškem pašniku razkopavali s tacami zemljo in izkopali iz jame kosti ter jih pričeli griziti. Pastirjem se je čudno zdelo, odkod toliko kosti v zemlji. Preprodili so pse in obvestili o najdbi orožnikov. Uvedena je bila preiskava, ki je ugotovila, da so najdene kosti človeške. Naloga preiskave je bila nato ugotoviti identiteto mrljčev — bile so tri osebe, moški, ženska in otrok. Že po nekaj dnevih se je orožnikom posrečilo razjasniti grozno družinsko žaloigro.

Leta 1918. se je mladi kmetijski fant Peter Bošković poslovil od očeta Atanasija in mlajšega brata Dimitrija, s katerim se je vedno prepiral. Šel je v svet iskat dela. V Belgradu se je seznanil z nekim dekletom, ki ni bila ravno na najboljšem glasu. Kljub temu se je z njo poročil in rodil se jima je deček. V Belgradu je Peter vedno manj zaslužil. Zato se je vrnil leta 1926. v svojo domačo vas Bogumili k očetu in bratu.

Prav kmalu je prišlo med tema dvema in njegovo družino zopet do prepira. Končno je sklenil stari Atanasij s svojim mlajšim sinom Dimitrijem, da se je treba znebiti Petra in njegove družine. Nekega poletnega dne sta oče in brat Petra ubila pri delu na polju. Vrnila sta se nato domov, kjer sta napadla Petrovo ženo, jo zvezala in obesila. Enoletnega Petrovega otroka pa je nečloveški stari oče s tako silo vrgel ob steno, da je bil otrok takoj mrtev. Na skrivnem sta nato oče in sin vso ubito družino zakopala.

Po tem umoru je preteklo leto dni. Stari Atanasij je med tem umrl. Dimitrij Bošković pa je prevzel posestvo. Ko pa so te dni prišli orožniki skrajno resnih obrazov v njegovo stanovanje, tedaj je Dimitrij, ki ga je vest bogve kako hudo pekla, prebledel in je vpričo groznega dokazilnega materiala, ki so ga zvelekli na dan lačni psi, priznal nečloveški zločin, ki ga je izvršil skupno z očetom.

Roparski obisk v ženskem samostanu

Srem zadnje tedne zelo trpi od roparske nadloge. Roparji kradejo in vršijo zločine po vsej pokrajini in so izvršili že več prav drznih vlovov, pri katerih so odnesli lep plen.

Pred dnevi so proti večeru na vrata ženskega samostana Hopov pri Novem Sadu potrkale krepke moške pesti in zmotile nune ravno pri molitvi. Vratareca je v nepredvidnosti odprla vrata, nakar sta se na pragu pokazala dva s sekirami oborožena moža, ki sta na vsak način hotela govoriti s prednico. Te pa slučajno ni bilo v samostanu. Nune, okrog 50 po številu, so se zbrale okrog obeh vsiljivcev, ki sta drzo prodrli do kuhinje in tam

Štev. 4384 p./6199 zdr.

RAZPIS

Ljubljanski oblastni odbor razpisuje službo

asistenta pri Javni bolnici v Brežicah

S to službo so zvezani prejemki 1800 dinarjev mesečno, ki jih določa oblastna »Uredba o prejemkih zdravniškega osebja v oblastnih zdravstvenih zavodih«, ki je objavljena v oblastnem uradnem listu »Samoupravi« z dne 1. aprila 1928, št. 3.

Prošnje, obložene z dokumenti po § 11 oblastne »Uredbe glede službene pragmatike« je vložiti do dne

30. novembra 1928

pri ljubljanskem oblastnem odboru.

Ljubljanski oblastni odbor v Ljubljani,

dne 7. novembra 1928.

Za predsednika oblastnega odbora:
Dr. Breclj s. r.

osorno zahtevala jedi in pijače. Dočim sta se potepuha gostila v kuhinji, je ena od nun iz pisarne telefonično obvestila okrajno glavarstvo o čudnem obisku. Okrajni glavar pa slučajno ni imel na razpolago orožnikov in je prosil nune, naj roparja tako dolgo zadržijo, da pride pomoč. Nato je obvestil orožniško šolo v Kamenici in orožniško postajo v Irigu, ki sta hitro poslali orožnike.

Oba lopova sta se medtem najedla in še bolj napila, nakar sta hotela v samostansko pisarno, da bi tam izropala blagajno. Nunam se je posrečilo, da so roparja, ki sta bila že malce vinjena, tako dolgo zadrževala, dokler niso prišli orožniki in oba ujeli. Pri zaslišanju sta priznala, da sta nameravala izropati samostansko blagajno.

★ Podivjana mladina. Na Bregah pri Krškem sta se 7. t. m. sprla na paši 15letni S. in 17letni Jožef Barbič. S. je potegnil nož in ga zasadel naravnost v srce Barbiču, ki je bil takoj mrtev. Umorjeni Barbič je bil iz dobre hiše in priden fant. Vsa okolica sočuvstvuje s težko prizadetimi starši.

★ Zastrupljenje krvi — smrt. Marija Horvat v Vinskem vrhu pri Sv. Miklavžu pri Ormožu je pred nekaj dnevi zobačkala listje za steljo. Pri tem se je na kostanjevo bodico pričela v prst. Bodica je ostala v prstu. Žena jo je z iglo hotela dobiti ven. Igla najbrže ni bila snažna in prišlo je do zastrupljenja. Peljali so jo v Ormož k zdravniku, toda pomoči ni bilo. Nastopila je smrt in Marijo Horvato, mater večih nepreskrbljenih otrok, so v petek zjutraj položili v hladno zemljo. Rajnica je bila vzgledna žena in mati in je uživala pri vseh znancih veliko spoštovanje in ljubezen, kar je pokazal tudi pogreb.

★ Del Zagreba štiri ure brez luči. V četrtek zvečer je bil ves osrednji del Zagreba brez luči. Ob 7 zvečer je pregorel transformator, nakar je bil ves kompleks ulic med Kolo-dvorsko ulico in Kralja Aleksandra trgom zavrt v temo. Popravila transformatorja so bila radi deževnega vremena zelo ovirana. Ulice so bile temne, prebivalstvo pa si je pomagalo s svečami in petrolejem. Sele ob 11 zvečer so luči zopet zagorele.

★ Veliko ameriško posojilo vojvodinskim mestom. Mestni magistrat v Subotici se že dalj časa pogaja z ameriškim finančnikom Mac Danielom za najetje večjega posojila. Subotica zahteva 200 milijonov dinarjev in hoče s tem denarjem zgraditi moderno klavnico, kanalizacijo in druga javna dela. Mac Daniel pa ponuja sto milijonov, pod pogojem, da mestni magistrat odkupi njegovo električno centralo v Subotici, ki preide l. 1932. tako in tako v mestno last. Ob tej priliki namerava Mac Daniel obiskati tudi Belgrad in Novi Sad, da se tam pogaja za posojilo. Vso zadevo bo obravnaval tudi odbor vojvodinskih mest, ki se bo pogajal z Mac Danielom za najetje kumulativnega mestnega posojila.

★ Ubit divji lovec. V lovišču grofa Bomelesa pri Zelendvoru na Hrvatskem so našli mrtvega znanega divjega lovca Josipa Jernejca iz Vratna. Pri njem so našli puško in pet ustreljenih fazanov. Zrna strela, ki ga je zadela, so mu predrli prsni koš ter vratne žile, eno svinčeno zrno pa se mu je zarilo v srce. Pred tremi tedni, ko je šel Jernejc streljat fazane, ga je nekdo obstrelil z zrnjem v nogo,

Beli zobje: Chlorodont

Kot zvest pristaš Chlorodonta Vam nepozvano javljam: „Ker rabim že petnajst let Vaše cenjeno sredstvo za nego zob „Chlorodont“ in nikdar nisem rabil drugega sredstva za nego svojih zob, se imam le Chlorodontu zahvaliti, da imam še danes snežnobele zobe. Imam še vse svoje zobe in se nemorem spominjati zobobolja. Porabim povprečno eno veliko tubo v 4 tednih ter sem si pustil celo v inozemstvo doposlati več tub Chlorodonta, ker ga tam nisem mogel dobiti. Singen, H. G.“ (Originalno pismo je shranjeno pri našem notarju). Prepričajte se najprej z nakupom ene tube po Din. 8.—, velika tuba Din. 13.—. Zadržujte izredno čistost Chlorodont ter zavračajte vsak nadomestek. Dobiva se povsod. — Leo-Werke A. G. proizvodnja in zastopstvo za Jugoslavijo: Tvornice Zlatog, Maribor.

NEKAJ ZA MOŠKE!

D A N E S Ne zamudite!
PRI KETTEJU
ALEXSANDROVA C. 3

toda Jernejc si je sam pobral z nožem zrnje iz ran.

★ Nevaren zločinec aretiran. Orožniki v Vrbovcu so aretirali proslulega vlomilca Milorada Stojadinoviča, moža iz vohunske afere znane Danice Androličeve iz Belgrada. Stojadinovič noče nič slišati o svoji ženi. Dolže ga številnih vlovov, tatvin v spalnih kupejih in vlovov v blagajne. Stojadinoviča je zagrebška policija fotografirala in daktiloskopirala, nato pa izročila oblastem v Varaždinu, kjer bo zaslišan radi vohunstva. Zločinec pride najbrže pred zagrebško sodišče.

★ ČESKI UČENIK. Sestavil prof. Zpevak. Za Slovence priredil prof. Janko Orožen. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 50 Din, broš. 40 Din. Imenovana knjiga, ki je pravek izšla, je za nas Slovence velike važnosti. Prijateljski stiki z našimi severnimi brati Čehi so vedno bolj prišrtni in pogosti. Za prihodnje leto se obeta veliko romanje v Prago ob tisočletnici smrti sv. Venceslava (Vaclava) kralja češkega. Katoličani vseh narodov bodo obiskali Prago. Tudi Slovenci se bodo udeležili v velikem številu, z njimi naši Orli, ki bodo nastopili v zvezi s češkimi. Knjiga je torej nujno potrebna in važna še posebno za one, ki se misli udeležiti romanja. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ ZA INSTALATERSKA IN MONTERSKA DELA V BARANJI rabijo za čas dela elektromonterje in monterje telefonskih central. Zglasiti se je danes ali jutri pri vratarju hotela Štrukelj.

★ OPOZARJAMO na glas Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega lista.

★ KNJIGE ZA IZREDNO NIZKO CENO so V. Mole: Tristia ex Libera (Založništvo iz Sibirijske) in St. Majcen Kasija, ena najboljših novjših dram. — Vsaka teh knjig stane samo 6 Din; Iv. Cankarja Podoba iz sanj, zadnje njegovo najlepše delo pa 8 Din. Samo pri Novi založbi v Ljubljani. Tudi katalog vseh slovenskih knjig, ki so danes na knjižnem trgu, je v zalogi.

★ ZA 5 DIN DOBIŠ CEL ZABOJ SLADKORJA, aka kupiš srečko »Zupanove jame«.

★ SREČKE PREGLEDUJE, HRANI, PRODAJA, kupuje, daje pojasnila: DR. IVAN ČERNE, gospodarska pisarna, Miklošičeva 6, LJUBLJANA. Za odgovor dinar znamko!

★ IZLET V SEVERNO AFRIKO. Francoska linija »Transatlantique« priredi izlet iz Marseille v Algier in Tunis. Na sporedu je ogled znamenitih afriških mest ob sredozemskem morju. Pojasnila daje zastopnik Ivan Kraker, Ljubljana, Kolodvorska 35.

★ ZA DAME neobhodno potreben SANOFORM se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

★ PODPORNO DRSTVO SLEPIH, Ljubljana, Wolfova 12, prosi vljudno milodarov.

Damske plašče

najnovejši, s kožuho ali brez od 300 do 800 Din deklishe, v velik. od 2 let dalje od 110 Din naprej damske Kasha obleke od 240 Din naprej žimska krila in bluze od 70 Din naprej kakor tudi damske in otroške barhent obleke nudi najceneje F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29. Ogledajte si razstavo v izložbi!

★ ZA DR. VRANČIČEVO KNJIZICO »POKOJNINSKO ZAVAROVANJE NAMEŠČENCEV« po stanju dne 1. septembra 1928, ki jo je pred kratkim izdal Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani, je določila uprava tega zavoda kljub precejšnji obsežnosti (144 str.) le malenkostno ceno, da s tem čim bolj omogoči poznanje tega zavarovanja, in sicer zlasti pri svojih članih. Zavod razpošilja knjižico brez naročila vsem svojim članom-sluzbodajalcem po en izvod za sluzbodajalca in po enega za vsakega njegovega nameščence po 5 Din. Kdor knjižice ne bi nameraval obdržati, naj jo izvoli takoj vrniti. Sicer se dobiva knjižica pri zavodu po 10 Din. Poština posebej.

★ Noge so nosilci človeškega telesa pa tudi zdravja. Čuvajte noge, zato nosite najboljše čevlje KARO, Maribor, Koroška c. 19.

★ NOGAVICE, rokavice in pletenine se dobe v veliki izbiri pri trdki Prelog, Ljublj.

★ MOZAIČNE TLAKOVE izdeluje solidno Iv. Gostinčar, Pešata p. Dol pri Ljubljani.

Danes vsi na Martinov večer, ki se vrši ob 8 zvečer v Akademskem domu, Miklošičeva c. 5. Na sporedu je solopetje in tombola. Čisti dobiček je namenjen obdarovanju revnih otrok, zato prirediteljica tega večera, »Kršč. žensko društvo«, vljudno vabi svoje članice in prijatelje, da se ga v čimvečjem številu udeležijo.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Dnevna in nočna služba: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti, in Hočevar v Šiški. — V noči na torek: Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetki c.

○ V. Prosvetni večer je bil posvečen jugoslovanskim izseljencem v Argentini, o katerih smo bili dosedaj pač najslabše poučeni. Gosp. župnik Anton Mrkun, znani socialni delavec v treznostnem pokretu, je odšel lansko jesen med naše ljudi v Argentino, jim ustvaril organizacijo, ustanovil centralno knjižnico in lastni

list »Izseljenec« — človek občuduje te nevidne podtalne delavce — v svojem predavanju pa je samega sebe komaj omenil. Zato te kratke vrstice v dopolnilo! Predavatelj nas je najprej seznanil z Argentino v zemljepisnem, zgodovinskem, političnem in gospodarskem oziru, prešel na gospodarski položaj dežele, orisal njen agrarni značaj, in nas potem uvedel v življenje jugoslovanskih in še posebej slovenskih izseljencev. Opisal je njihove razmere v cerkvenem oziru, ki niso baš najbolj ugodne, zlasti slabe so verske in narodnokulturne prilike, v katerih živijo: 80.000 Jugoslovancev, ki bivajo »aztreseni od skrajne severne do skrajne južne meje, nima niti ene svoje fare, niti enega svojega duhovnika, niti ene svoje šole — dočim ima 200 tisoč Nemcev čez sto svojih duhovnikov. Tudi naša država se premalo briga zanje. Slovencev je v Argentini okoli 16.000 (večina Primorcev), od teh je v glavnem mestu Buenos Airesu zaposlenih okrog 5000 (večina Primorci-zidarjev). Srbov je v Argentini samo okrog 4000, vsi ostali so Hrvatje (okrog 60.000).

○ Huda nesreča hotelskega sluga. V hotelu »Union« se je včeraj pripetila huda nesreča. 31 letni sluga Matija Osterman, doma iz Laz pri Kočevju, je ob 11.25 dopoldne hotel iz tretjega nadstropja prepeljati nekaj prtljage hotelskih gostov v prtiličje. Prtljago je naložil v lift za tovore in se spustil z njo vred nizdol. Ko se je dvigalo pričelo pomikati, je Osterman hotel pogledati skozi odprtino, pri tem pa je zašel z glavo med zgornji in stranski del omrežja, ki sta ga stisnila za vrat. Osterman je dobil zelo hude poškodbe. Poklican je bil takoj dr. Zajc, ki je ugotovil hude poškodbe v vratu. Obveščena je bila rešilna postaja. Reševalci so poskušali ohraniti Ostermana z umetnim dihanjem pri življenju, kar se jim je tudi posrečilo. Prepeljali so ga nato z rešilnim vozom v bolnišnico. Nesreča bi bila še hujša, toda k sreči je dvigalo tako konstruirano, da takoj obstane, če v teku naleti na najmanjšo oviro.

○ Poziv. Glasom poročila v »Jutru« z dne 31. oktobra 1928, št. 256, je gospod Bišof na protestnem zborovanju državnih nameščencev v Ljubljani izjavil, da se pečajo z branje-rjo soproge tržnih kontrolnih organov. Pod-

V boju s predpotopnimi zverinami

»Izgubljeni svet«, znani Conan-Doyleov roman, katerega prevod bomo prinašali od prihodnjega tedna naprej v podlistku, opisuje napele in znanstveno zanimive doživljaje pešice pogumnih raziskovalcev v globini južno-amerikanskega pragozda ob največji svetovni reki, Amazonki. Osamljena, skalnata planota, ki je nastala kot posledica mogočnega potresa pred milijoni let, skriva čudežno ohranjeno, grozovito predzgodovinsko živalstvo, ki je gošpodarilo na mladi, komaj ohlajeni zemlji davno poprej, kakor so se prikazali prvi ljudje. Sedanji krokodili in žabe so samo neznatni potomci teh predpotopnih strašil, katerih boholne oblike so prekašale v vlažni in vroči karbonski dobi vse naše sedanje pojme o velikosti. Naša slika kaže ohupni boj indijanskega naroditca zoper orjaškega dinosavra, zoperna, s polkimi ribjimi luskinami pokrita krvoločna lazevca, v primeri s katerima je tudi največji sodobni slon samo manjša in pohlevna živalica. V vse kulturne jezike preestavljeni roman »Izgubljeni svet« ostane v trajnem spominu pri vsakem, kdor ga bo z užitkom in tudi koristjo prečital. Poleg nad vse zanimivega slikovitega dejanja pove nam »Izgubljeni svet« prav veliko o davni preteklosti zemeljske oble in sedanji Južni Ameriki, deželi neomejene bodočnosti.

PIROTSKI ČILIMI

so zopet dospeli v večji množini na zalogo, na kar ljubitelje pristnih preprog opozarjam

Cene izredno ugodne

J. KOSTEVC — LJUBLJANA

pisani izjavljamo, da to ni res in pozivamo gospoda Bišofa, da to svojo trditve v »Jutru« in »Slovenec« prekliče tekom treh dni, ker bomo v nasprotnem slučaju vložili tožbo. — Mestna tržna straža.

○ Hodnik pred kolodvorom so te dni lepo uredili. So ga znatno razširili v obeh smereh, postavili robnike, zdaj pa dovršujejo še zadnja dela asfaltiranja tik pred kolodvorom

○ Danes ob polenajstih dopoldne mladinski koncert »Ljubljanskega Zvona« v Unionu!

○ Ne pozabite posetiti v ponedeljek zvečer koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Unionu! Vstopnic je še dovolj na razpolago! — Dobe se v Matični knjigarni in na večer koncerta eno uro pred začetkom pri blagajni v Unionu.

○ Simfonični koncert godbe dravske divizijske oblasti. V ponedeljek, dne 19. t. m. priredi višji vojaški kapelnik dr. Josip Cerin s svojim orkestrom simfonični koncert v proslavo 10-letnice našega zdinjenja in osvobojenja. Poleg državne himne bo izvajal orkester dravske div. oblasti tudi veliko Pautinovičev Jugoslovanski simfonijo, katero je dr. Cerin z največjim uspehom prvič javno izvajal na ljubljanskem koncertu leta 1924. Predprodaja vstopnic za ta koncert bo od torika dalje v Matični knjigarni.

○ Martinov večer v Rokodelskem domu. Na sporedu Martinovega večera, ki bo danes v Rokodelskem domu, sta poleg pevskih točk tudi igri: Hipolitova gostija, veseloigra v enem dejanju in Krojač Fips, burka v enem dejanju. Pričetek je ob 7 zvečer, predprodaja vstopnic od 10—12 dopoldne v društveni sobi Rokodelskega doma.

○ Ganghoferjev »Podobar« na Ljudskem odru. Ljudski oder v Ljubljani vprižori v nedeljo, dne 18. t. m. ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu »Podobarja«, ki slovi kot ena izmed najboljših ljudskih iger. Dejanje je vseskozi izredno živahno, napeto in polno krasnih motivov, značaj oseb so dosledno in kremenito izraženi, tako da bo igra nudila vsekakor zelo velik užitek. V igre so vpletene pevske točke, ples s spremljevanjem orkestra. Občinstvo še sedaj opozarjamo na to predstavo, da si pravočasno preskrbi vstopnice.

○ Umrli so v Ljubljani v času od 3. do 10. t. m.: Jožica Klemencič, knjigovodkinja, 29 let, Dunajska cesta 100; Jožefa Zupan, mestna uboga, 68 let, Japljeva ulica 2; Anton Markovič, izvošček, 62 let, Japljeva ulica 2; Martin Slivšek, 26 let, Vidovdanska cesta 9; Amalija Levicky, vdova drž. uradnika, 48 let, Dolenjska cesta 31; Josipina Baran, strokovna učiteljica v p., 57 let, Stiška ulica 1; Jakob Skrajnar, postrežek, 66 let, Krojaška ul. 5; Elizabeta Kavčič, šivilja, 75 let, Strelšiča ul. 2; Mimica Čebulj, žena trgovca, 23 let, Gosposvetska 13; v bolnici so v istem času umrli: Alojzija Zalar, hči posetnika, 10 let, Tomišeljski 2; Franc Sladič, sin, šestletnik, poldrugo leto, Slavna 6; Ivan Pirš, mlaši, 51 let, Gosposvetska cesta 13; Ludvik Deutschmann, mizar, 31 let, Sp. Brežina 14; Marija Gruden, 3 leta, Vodnikova 17; Marija Gale, hči delavca, 6 let, Vevč 70; Franciška Rant, žena pek. pomočnika, 63 let, Cesta v Mestni log; Ivan Sršen, čevljarški pomočnik, 32 let, Dunajska cesta 9; Marija Gale, 65 let, Jegličeva 10; Franc Gradisnik, delavec, 30 let, Vojnik 14; Franc Sibila, rudar, 35 let, Retje 35; Rudolf Lovšin, sin kajzarja, Vrh; Franc Novak, delavec, 26 let, Fužine 17; Terezija Justin, hči sanit. podpolkovnika, 3 leta, St. Vid pri Ljubljani; Ana Tišal, žena vp. kretnika, 53 let, Zabnica 70.

○ PRANJE, svetlolikanje ovratnikov in vse perilo, kemično snaženje oblek: SIMENC, Kolodvorska 8.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem, ampak dajajte jim

JEMALT

Jemalt je žlastrumen prašek, prirejen iz 30% ribjega olja in suhega sladnega ekstrakta, katerega redilnost je splošno znana. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah v malih in velikih zavrtkih

Dr. V. Šarabon:

Dr. Šarabon in Amerika

Pa tudi nekoliko odgovora.

Resnice res ne smeš govoriti. Nekdo je bil jezen, ker sem pisal, da v Ameriki veliko pijejo. Kakor da ne bi! Nekomu v Zagrebu ni bilo všeč, ker sem pisal, da se prvi razred pozneje vkrca in prej izkrca kot tretji. Kakor da se ne bi! Nekje na Gorenjskem so se jezili, ker sem pisal, da niso bogati. Kakor da bi bili! In tako dalje. Sedaj pa pride še dr. Kern in pravi, da ameriških Slovencev nisem razumel. Kakor da bi bil prišel zato v Ameriko, da bi jih skušal razumeti! In vendar sem jih razumel. Bil sem več med »ljudstvom« kakor si Clevelandčani mislijo. Pa kako dobro smo se razumeli! In sem tudi lepo pisal o njih, hvalil sem njih gostoljubnost, njih dobro srce itd. Cesar pa videl nisem, tega tudi pisati nisem mogel. Vsak slovenski Amerikanec, ki je bil letošnje poletje v stari domovini in ki je bral moje članke, je dejal: »Tako je in nič drugače.«

Pojdimo po vrsti. Jaz nisem bil noben »jugoslovanski uradni odposlanec«, in zato tudi ni bila moja naloga, da se poučim o razmerah med Jugoslovani. Mene je poslala v Ameriko tržaška družba Cosulich, in sem se ji zato na tem mestu že lepo zahvalil in ji bom zmeraj hvaležen. Mimogrede, sem si mislil, bom šel pa še Slovence pogledat. Zato mi tudi nihče ne sme zameriti, če sem »prišel kot tuje« in odšel kot tujece.

Bil sem v Ameriki »komaj en mesec«. Zapisal bom prav natančno: 1. maja ob pol 10

zjutraj sem prišel tja in sem odšel 9. junija 2 minuti po polnoči. Če igra namreč čas za spoznavanje dežele in ljudstva res tako vlogo, moram biti natančen.

Če sem resen, rečem takole: Kdor je študiral in bral o Ameriki okoli 30 let, prebral na stotine člankov izpod peresa najboljših opazovalcev in kdor ima tudi sam le kolikaj opazovalnega talenta, ta bo prav gotovo v enem mesecu več videl kot kdo drugi v letih in letih. Kadar sem kam šel, sem bil zmeraj dobro pripravljen in sem samo gledal, če je moja s študiranjem pridobljena sodba pravilna ali ne. »Učenjak« pa nisem, ta naslov prepustim rajši drugim. »Rezervirano in nepristransko« govoriti bi se reklo navseprek hvaliti. Tega pa nisem mogel in kot zgodovinar tudi ne smem. Kaj bi si pa mislili o meni, če bi pisal neresnico! Sicer so mi nekateri svetovali, naj samo hvalim. Ja, ali sme biti samo Amerikanec občutljiv, da mu ne smeš povedati resnice in da ga moraš samo hvaliti?

Zelo pomoten je odstavek: »O ameriških Slovenceh nima veliko dobrega povedati.« Vidi se, da članek mojih člankov ni bral cum caritate christiana. Omenil sem »spaćeno slovensčino«. Zakaj? Zato, da potrdim, kar sem prej pisal, kako hitro se namreč naš narod potaplja v angleškem morju. Samo to sem hotel povedati in nič drugega. Če pa kdo podtika članku o ameriški slovensčini drug namen, mu moram reči: Wie der Schelm selber ist... Nikdar in nikjer nisem zapisal, da se z dolarji postavljate. Članek očividno hoté zamenjava to, kar sem pisal o ameriških Slovenceh, in to, kar sem pisal o Amerikancih

sploh. Kjer pišem o Amerikancih, nikdar ne mislim na Slovence ali pa samo na Slovence. Saj se nisem na ladji z nobenim Slovincem zgovarjal, samo nazaj grede s tremi duhovniki, in vendar pišem o Amerikancih. Kar se pa tiče razmer pred dvajsetimi leti, me ne zadene seveda noben očitak. Suplent na gimnaziji v Novem mestu ne bo hodil v Ameriko učiti.

Glede prohibicije se je hotel že nekdo drug spustiti z menoj v polemiko. Jaz sem samo zapisal: »Tako je!« In je res tako. Če je prav tako ali ne prav, to me pač nič ne briga.

Posebno poglavje so moja predavanja. Predaval sem s skioptičnimi slikami in sem kazal »Saturnio«, naš stadion in lepe naše kraje, cerkvice, vinograde, kmečke hiše, narodne noše, planinske cvetlice itd. Menda jaz najmanj »profesorstvo« predavam. Če se pa zdi komu že predavanje s slikami o cerkvicah in vinogradih »profesorstvo«, no, potem? Nočem pisati. Sicer pa ni res, da se ameriški Slovenci za moja predavanja niso zanimali. Samo v Clevelandu se niso. V New Yorku je bila dvorana pod cerkvico prav polna, v Waukeganu nabito polna, v Jolietu prav tako, v South Chicago sem bil poslušavec tudi vesel, v Detroitu tudi in prav tako v Sheboyganu. Cleveland je bil izjema, pri drugem predavanju — brez krivde »Amer. Domovine« in »Enakopravnosti«, ki sta delali zame prav neprilakovano prijazno reklamo, česar tudi nikdar pozabil ne bom —. Zato pa, če v Clevelandu ni bilo dosti poslušavcev, ni treba reči, da se ameriški Slovenci za predavanja niso zanimali. To ni »Christian Charity«. Cleveland še

ni ameriška Slovenija. Sicer bi pa jaz tega stavka ne smel zapisati, ker »ne poznam ameriških razmer«.

Tudi nisem nikdar napisal, da Amerikanci ničesar ne znajo. Zmeraj sem rekel: »povprečni« Amerikane. Da so Amerikanci v tehniki na višku, to ve vsak moj prvošolec, in mi tega ni treba praviti. In tudi nisem nikjer rekel, da niso, čeprav je bil na primer »Zeppelin« v Evropi zgrajen. O aoristih in majhnih dežlicah nisem govoril; a če ne vem, kje je Afrika, je to nekoliko prehudo. Tehniških naprav itd. nisem veliko obiskal; zato stuje, če grem v Nemčijo. Pogledal sem pa univerzi v St. Louisu in Chicago, in tam so mi dejali, da skušajo Evropo doseči. V Chicago mi je rekel to slovenski dijak Kopal. Kam bi bil pa potem še moral iti?

Slabo uslugo je napravil članek »Slovenec«. Pravi, da ga samo v uredništvih berejo. Dobil sem ga razen v dveh slučajih v vseh župniščih; ponekod ga imata oba, župnik in kaplan. Pa tudi drugi ga berejo. In če bi ga vsi brali, »bi sprejem uglednih ljudi iz stare domovine« zaradi tega vseeno ne bil »jako otežkočen«. Kajti moji članki so objektivni in z nobeno zlobo pisani, in to bi videl vsak, ki jih bere z dobro voljo in z dobrim namenom.

Tudi se ni bati, da bi jaz »sprejemu uglednih ljudi iz stare domovine« v bodoče kaj škodoval. Sedaj Vas nisem dosti nadlegoval, to mi morate priznati. Sem bil preponosen — tudi v Evropi smo ponosni. Če bom prišel kdaj v Ameriko — in upam, da bom še prišel, če Bog da —, Vas bom še manj nadlegoval.

Film „Kralj kraljev“

V kinu Ljubljanski dvor se predvaja te dni veliki ameriški film »Kralj kraljev«, na katerega opozarjamo našo javnost. Sicer je bilo v Ljubljani predvajanih že več Kristusovih filmov, eden, ki je bil brez vsake vrednosti, baš te dni, a imenovani film je izmed vseh dosedanjih nedvomno najboljši in tudi najtehtnejši. Izšel je iz rok znamenitega C. de Millea, ki je režiral že Ben Hurja in Deset zapovedi. Pričujoči film ima nadvse bogato opremo, zgodovinsko dejanje prikazuje v nadvse točni in podrobni sliki. Osebe, ki nastopajo, so žive in psihološko resnične, dejanje prikazuje najmarkantnejše točke iz Kristusovega življenja, tekst je originalno svetopisemski. Res je, da je režiser zajel svojo snov zelo na široko (in verjetno je, da je film res stal ogromen denar), a film gre tudi v globino in se nahaja v njem scene, ki se vtisnejo nepozabno v spominu. Spreobrnjenje Magdalene, ozdravitev slepega otroka, scena, ko plača učenec davek, otroci, ki prihajajo k Odršeniku, obujenje Lazarjevo, scena v templju, poslednja večerja, nekateri detajli s križnega pota, trenotek vstajenja in končna, simbolično prikazana blagovest vsenu svetu — to je nekaj motivov, ki so po pravici vzbudili pozornost in priznanje ne samo v katoliškem svetu, temveč tudi po svetu sploh. Naši slovenski javnosti priporočamo z mirno vestjo ta film.

Primarij dr. Pogačnik

zopet redno ordinira.

Maribor

□ Somišljenikom! Tajništvo SLS za mesto Maribor naznanja, da se vrše redni sestanki somišljenikov in pristašev SLS vsak drugi torek v mesecu v društvenih prostorih na Koroski cesti št. 1. Prihodnji sestanek bo v torek dne 13. t. m.

□ Planinski večer priredi jutri ob 20. ljudska univerza v Mariboru. S pomočjo lepih skioptičnih slik nas popelje v višave Tatire naš odlični planinski pisatelj dr. Oblak iz Ljubljane. Ta prireditelj je uvod k drugim češkim predavanjem ob proslavi desetletnice češkoslovskega državnega obstoja. — V petek, dne 16. novembra pa sledi reprezentativna koncertna prireditev, na kateri bomo slišali našega prvega znamenitega pianista prof. Ivana Noča iz Ljubljane.

□ Akademijo priredi ženski odsek Krekove mladine v Mariboru v nedeljo, dne 18. t. m. ob pol 20 v dvorani Zadrzne gospodarske banke.

□ Mladinsko skioptično predavanje »Snegulčica« se vrši danes ob 16. uri v društveni sobi na Koroski cesti št. 1. Predavanje se vrši v okviru Krekove družine.

□ Pridite k akademski maši. Pridiga g. profesor Pavel Zivornik.

□ Zasilna stanovanja. Na zadnji seji občinskega sveta se je sklenilo, da se zgradijo zasilna stanovanja. Z gradbo se je takoj pričelo in sicer zunaj na malem »ojaškem« vežbališču. V kratkem bodo gotova in se bo lahko vselilo v nova stanovanja 32 strank, od katerih ima vsaka sobo in kuhinjo. — Bili so pa v našem občinskem gospodarstvu časi, ko...

□ Iz mestnega sveta. Na svoji zadnji seji je razpravljala mestni svet med drugim tudi o že sestavljenem osnutku mestnega proračuna, ki znaša 16 milijonov dinarjev. Ker so bile proračunske postavke posameznih oddelkov previsoke, bodo morale priti do veljave škarje mestnega finančnega ministra. Radi tega se je predloženi osnutek vrnil nazaj posameznim oddelkom, ki bodo morali — vsaj nekateri — svoje sicer hvaljevredne, toda drage želje precej reducirati in utesniti.

□ Mestni mrtvaški avtomobil. Zadnjič, ko se je vršila poskusna vožnja z novima Fiatoma, so si Mariborčani ogledovali s posebno zvedavostjo tudi naš novi avtofurgon, ki ga je izdelala dunajska tvrdka AF (Austro Fiat). Oprema je čedna in sila praktična. Sprejda so trije sedeži; sam voz je zelo točno izmerjen. V njem je prostora za dvoje krst. V službu epidemije ali pa mnogoštevilnih smrtnih slučajev je mogoče spraviti v notranjost voza pet raket in sicer dve spodaj, tri pa v zgornji polovici. Ob straneh je mogoče namestiti po dvoje klopi, na katerih sedi lahko dvanaestorica uslužbencev mestnega pogrebnege zavoda. Da pa zmore naš novi avtofurgon tudi grde ceste, je pokazal v polni meri na poskusni vožnji, ki se je vršila pretekli četrtek na progi Maribor—Gornja Radgona—Ljutomer—Ptuj—Maribor.

□ Življenja se je naveličal 19letni hlapec hlapec Franc T. ter si pognal kroglo iz male flobertovke v levo stran prsi. Razlogi njegovega koraka niso znani. K sreči je slabo streljal; prepejlali so ga v bolnišnico.

□ S sleparijami skozi življenje. Zadnji čas se je oglašal onstran Drave neznanec pri nekaterih strankah in imel pri tem razne želje. Pri eni se je potegoval za prenočišče, pri drugi je hvalil hrano na vse pretege itd. Kmalu se je pokazalo, da je neznanec gost velik grešnik, ki mu žepi kar zijajo od suhe. Nekemu čevljarstvu mojstru Pod mostom je odnesel celo nekaj ključev. Možakarju, ki govori nemški in srbohrvatski, so kmalu prišli na sled in ga spravili na varno k Grafu.

Oblačimo za božič

fino, ceno in točno! Suknje in obleke po meri iz našega ateljeja ni mogoče prekositi!

Drago Schwab. Ljubliana

Celje

□ Ljudska knjižnica na Cankarjevi cesti 4 je danes ter vsako nedeljo in praznik odprta med 9—10 dopoldne. Vsakogar, ki zna razumeti poslanstvo lepe knjige, vabimo, da poseti to knjižnico, ki je bogato založena z proizvodi slovenske lepe literature kot tudi znanstvene. V kratkem bo knjižnica izpolnjena tudi z dobrimi nemškimi knjigami, ker je povpraševanje po njih izredno veliko.

□ Socialno politični večer, ki ga priredi mestna organizacija SLS, se vrši jutri v ponedeljek, dne 12. novembra t. l. ob 8 zvečer v telovadni dvorani Orlovskega doma. Na sporedu tega večera je zanimivo predavanje socialno-politične vsebine ter razgovor o novjših dogodkih. Večera naj bi se udeležili vsi naši somišljeniki in somišljenice iz Celja in okolice.

□ Radi snaženja uradnih prostorov bodo uradi mestnega magistrata jutri 12. novembra popoldne in v torek 13. novembra ves dan za stranke zaprti. Stranke, ki so morda za te dni povabljen k mestnemu magistratu, naj se blagovolijo zglasiti tam šele v sredo, 14. novembra med navadnimi uradnimi urami.

□ Iz celjske bolnice. Iz Trnovelj pri Celju so večerj pripeljali v bolnico tri slučaje škrlatinke,

vse iz ene družine. — Dne 9. t. m. je umrl v bolnici Anton Kupec, 17 letni sin posestnika iz Sv. Pavla pri Prebodu. — Včeraj je umrl 24-letni mizar Franc Rožanc iz Ponikve ob j. ž.

□ Ustanovitev rešilnega oddelka. Pomankanje rešilnega oddelka je v Celju silno občutno. Članstvo prostovoljnega gasilnega društva je velikodušno pripravljeno posvetiti namenom rešilnega oddelka svoj prosti čas in tudi sicer svojo ljubezen in energijo. Žal, pa trpi želja po ustanovitvi takega oddelka na gmočnih težavah. Prihodnje dni se bo v svrhu ustanovitve rešilnega oddelka vršila v Celju zbiralna akcija. Apeliramo na celjsko prebivalstvo, da akcijo v vsakem oziru, predvsem seveda z darovi podpre.

Dopisi

Ježica pri Ljubljani

Sava narašča. Vseled trajnega deževja je Sava močno narašča. Začela je trgati bregove, vendar se preko proda še ni razlila. To se bo pa brez dvoma zgodilo, ako ne bo nehala deževati.

Regulirajo... Čudni so ti gospodje, ki razpolagajo z vodnimi krediti in gospodarijo in vodijo dela pri regulacijah ob Savi. Celo leto, ko je bila Sava majhna, ko bi bilo lahko popraviti in urediti vse, kar mislijo, da je potrebno, se ni nihče zmenil za to. Zdaj na jesen, ko voda narašča in ko je vsak čas nevarnost, da vse sproti podere in strga, kar se bo napravilo, zdaj pa pričnejo z graditvijo škorp in fužin. Navozili so pod most tramov, nasekali in naložili ob bregu butare, zdaj pa čakajo, da vso to reč — odnese Sava.

Šivalni tečaj bo priredil v prihodnjih dneh v društvenem domu g. Petelin iz Ljubljane. Tečaj bo trajal okrog 10 dni. Domača dekleta bodo g. Petelinu gotovo hvaležna za ta tečaj in menimo, da ni potrebno, še posebej poudarjati pomena in koristi takšnih tečajev.

Tržič

»Učiteljica« je naslov znameniti Nicodemijevi komediji, katero vprizori dr. 8 naše prostovoljno društvo sv. Jožefa. Delo je polno zabavnih, pa tudi ganljivih prizorov. Najlepše bo gotovo preživel Martinov večer tisti, ki se bo napotil v »Naš dom«.

Radio se oglašja na mnogih krajih v Tržiču. Imejitelji kar vedno zbirajo okrog njega prijatelje. Marsikdo si ga želi imeti, a stroškov ne zmore. Pri nešenih je bilo zato v Tržič že več detektorjev, ki naj bi zadostili želji tudi manj premožnih prijateljev radija. A mnogi detektorji se niti oglašiti niso hoteli. Zadnje dni je bil prinesen prvovrsten detektor iz ljubljanske prodajalne na Miklošičevi cesti, a oglašil se je tako slabotno, da res ni nič z njim. Čudno, v oddaljenosti 20 minut pod Tržičem se pa izborni detektor obnaša. Eni pravijo, da ga v Tržiču ovirajo hribi, drugi, da ozračje električnih central, tretji pa iščejo vzroka v žilah živega srebra, ki od bivših šentanskih rudnikov segajo najbrže do mesta. Naj bo vzrok to ali kaj drugega, nad detektorji smo žal morali obupati.

Jesenice

Smrtna kosa. V vnočju Rožice tik ob državni meji je v sredo umrl Zakamnikov gospodar, Jakob Žerjav, brat prof. dr. Gregorja in učiteljice gđe. Minke. Bolehal je dolgo časa na želodčnem raku. Ker pa je v hiši škrlatinka, so ga na zdravniško odredbo prenesli v mrtvašnico jeseniškega pokopališča, od koder je bil v petek pogreb, katerega se vsoled nalezljive bolezni niso smeli udeležiti ne žena in ne sestra. Zapušča ženo in tri otroke, katerih najstarejši ima pet let.

Novo mesto

Rapalski večer. V torek 13. t. m. ob 8 zvečer priredi novomeški »Orel« ob 8. obletnici rapalske pogodbe, katera je odrgala našemu narodu eno tretjino njegovega ozemlja in mu tako odrezala pot k večjemu kulturnemu, gospodarskemu in političnemu napredku, spominski večer. V ta namen se bo vršilo poleg drugega predavanje: Križev pol slovenskega naroda ob Adriji in Soči, katero bodo pojasnjevale krasne skioptične slike, ki bodo dokazale, da vesti o zatiranju našega življa preko meje niso samo prazne besede ali izmišljotine, ampak golo in neutajljivo dejstvo. Dolžnost vsakega zavednega Slovence je, da se predavanja udeleži in da tako skupno in odločno manifestiramo, da nam ni vseeno, kaj se godi z našimi rojaki v primorski Sloveniji! — Ker je precej stroškov, prosimo velenje občinstva, da s prostovoljnimi prispevki omogoči to naše delo.

Vsi Novomeščani bodo danes zvečer po pol 8 v Rokodelskem domu v Novem mestu na zabavni večer, ki ga priredi Stavbna zadruga »Prosvetni dom« in katerega čisti dobiček je namenjen skladu za Prosvetni dom. Na sporedu je petje (pevsko društvo Gorjanci), šaloigra »Saljiva snubitev«, tamberanje, srečolov itd.

Metlika

Došal je došal sveti Martin, on ga bo krstil, ja ga bom pil, tako se razlega po zidanih danes na Martinovo nedeljo. Doslej je bil letošnji vinski pridelek še mošt, a danes postane vino. Toda to ni brez krsta. Zato pa ga mora vsakdo na današnji dan pokusiti, sicer bi mu ostal mošt mesto vina. Lepi so še ti stari običaji, ki so se včasih še bolj slovesno obhajali. Seveda brez Martinove gosti tudi ne sme ostati. Saj sv. Martina slikajo vedno z gosjo, ki dobro pečena prav diši pri taki slovesnosti in brez podlage tudi ne sme biti, sicer bi znalo tako mlado vino škodovati. Pridelek, kot sedaj kaže, je prav dober in ni nikakor tak, kot smo se vsi bal, da bo morda prekiel radi jesenskega deževja. Tudi so ga vinski kupci prav mnogo že odpeljali. Cena ni najvišja, vendar prav primerna. Ako bo prišlo do vinskoga sejma, bo že manj vin na razpolago. Kdor ima kake interese za nakup vina, naj se sedaj še jeseni požuri, ker bo dobil sedaj vedno boljše blago.

Trbovlje

□ Pov ečanje produkcije. Dosedaj se je delo v jamah le na dve tretjini; več ali manj je bila vpoštevana tudi tretja tretjina. Odslej naprej se rudnik pripravlja na to, da v tudi tretja tretjina v polnem obsegu obratovlavo. V ta namen namerava TPD začasno zaposliti zopet večjo število delavcev, ker so tudi skladišča za premog, razen nekaj zdroba, skoro vsa izrpana. — Na dnevnem kopu se

namerava obrat deloma preložiti na višje plasti, ker se tam obeta več premoga. Na »Gnidoc«-spini se bo napravila na prostem na obeh sipinah streha, da bodo delavci lahko delali tudi ob deževnem vremenu.

□ Sestanek JSZ. Strokovna skupina rudarjev, ima danes pop. ob 4 redni članski sestanek.

□ Leden paviljon gradi g. Klenovšek na »Vodah« poleg mesta. V kratkem bo otvoril trgovino z elektro- in radiotehničnimi predmeti.

Prava kava živce uničuje

Žika napravi jeklene

Laško

Jugoslovanska Matica priredi danes ob 7 zvečer v šoli predavanje o »Položaju in trpljenju naših rojakov v Italiji«. Vstop k temu predavanju je prost in se sprejemajo samo prostovoljni prispevki v svrhu podpiranja narodno-obrambne dela. Vabimo občinstvo, da se tega predavanja udeleži v obilnem številu.

Nesreča. Nogo si je zlomil pri dviganju jamskih vozličkov rudar Razpotnik. Ponesrečenec je prvo pomoč nudil zdravnik dr. Cede, nakar so ga prepejlali v celjsko bolnico.

Ptuj

□ Živnorejso zborovanje za ptujski okraj se vrši v nedeljo 18. nov. t. l. ob 10 v Ptuj v prostorih M. Brenčiča. Pozvani so vsi župani občin, župni načelniki in namestniki ter znani živnorejci radi tega, ker se ima storiti zelo važen sklep glede razdelitve pasme goveje živine in določitve novih žup. Živnorejci, pridite na to vevlačno zborovanje polnoštevilno.

□ Dravska mlitnica v Ptuj, ki je obstojala skoro 100 let ter ovirala promet, se je po sklepu okrajnega zastopa Ptuj 31. oktobra t. l. ukinila. — Prebivalstvo je zelo zadovoljno, da se je ta ovira odstranila, ki je zlasti odvračala ljudi na desnem bregu od mesta Ptuja ter enostransko obremenjevala prebivalstvo na desnem bregu Drave. Sedaj je prevoz preko mostu prost in cesta Maribor—Ptuj—Ormož brez ovir.

□ Seja mestnega sveta se je vršila 8. t. m. Po čitanju zapisnika zadnje seje je poročal g. župan o svoji intervenciji v Belgradu zaradi zamenjave velike vojašnice z vojašnico kralja Petra. Pričakovati je, da se bo ta zamenjava z vojaškim erarjem ugodno izvršila, ker je že določena komisija za cenitev obeh objektov in so se že temeljne cene sporočile vojaški oblasti. Po poročilu g. župana je predlagal mestni svetnik dr. Fermevc resolucijo v spomin 10letnice osvobođenja. Resolucija se je po kratki debati sprejela in priklopila sejemu zapisniku. Sklenila se je oprostitve občinske takse pri avtomobilih, ki se uporabljajo v zdravniški praksi. Na predlog poročevalca upravnega oddelka g. Vrabla se je sklenilo popraviti dovozno cesto pri kolodvorskem skladišču. Glede adaptacij v mestnem kopališču se je pooblastil upravni oddsek, da ukrene potrebne. Vsi čestni pometachi dobijo enotne plače in čepice. — V tajni seji je bil mestni knjigovodja g. Ivo Burger imenovan definitivnim. Rešile so se še nekatere zasebne prošnje in je nato bila seja zaključena.

□ Umrl je po kratki bolezni g. Simon Skaza, pos. v Krčevini, v starosti 64 let. Bil je vseskozi poštenjak in zvest pristaš SLS ter oče poslovodje tuk. Kmetijske zdruge in obč. svetnika g. Ognje-slava Skaze.

□ Požar je izbruhnil v gospodarskih poslopljih g. Franca Pinteriča, posestnika na Hajdini. Gospodarska poslopja je uničil ogenj s pridelki, dočim so žirino in vozove rešili. Škoda je kolikortoliko krita z zavarovalnico.

□ Slov. katoliško izobraževalno društvo za minoritsko župnijo v Ptuj je imelo svoj občni zbor in izvolilo nov odbor. Za predsednika je bil izvoljen g. prof. Bajuk, v ostali odbor pa dr. Remec, Avgust Kos, Ferdo Fras, Tomaž Ogriček, Martin Arnuš, gđe. Golinova, P. Mirko Godina, gđe. Prejac in Horvatova, Rižner in Danilek.

Valta vas. V nedeljo 28. okt. t. l. je dobila naša župna cerkev mali bronasti zvon, katerega prijatelj glasek prav lepo doni med hreščecimi glasovi ostalih 3 jeklenih zvonov. — Z novembrom mesecem je nastopil na naši 5razredni šoli učiteljsko službo g. Milan Sila kot volonter,

Danes umetniški filmski dogodek v Ljubljani

KRALJ KRALJEV

Odigra se vse ono, kar je pred 20 stoletji živelo. — Propast Jeruzalema — Grobovi se odpirajo — ljudje vstajajo od mrtvih! — Film je deloma koloriran.

DANES ob 1/2 11. 1/3 3/4 5. 7. In 9 1/4. — V PONEDELJEK ob 4., 7. In 9. uri

KINO "LJUBLJANSKI DVOR" — — — Telefon 2730

V službi miru

Svet obhaja prvo desetletnico po svetovni vojni kot praznik miru. Po pravici. Če je imela ta svetovna katastrofa s svojimi nepreglednimi žrtvami in nečloveškim trpljenjem sploh kak zmisel, ga je mogla imeti le v tem, da se z njo odkupi trajen svetovni mir.

Dejansko so se v tem zmislu glasile mirovne pogodbe — dasi niso vse njihove odločbe soglašale s to mislijo — neposredno iz njih se je rodilo Društvo narodov, ustanova, ki naj bi neposredno služila uresničenju mirovne misli.

Kakor pa se je politično in gospodarsko življenje narodov razvilo poslej, kaže, kakor da bi svetovni mir še ne bil odkupljen, kakor da bi se človeštvo iz prestaneja gorja ne bilo ničesar naučilo in kakor da komaj čaka prilike, da bi se vrglo v novo pogubo, ki ima biti še vse strašnejša od prve. Znanost in industrija sta na delu, da ustvarita bojna sredstva, ki bodo v par urah zatrla vsako življenje v celih pokrajinah. Konferenca za razorožitev potekajo druga za drugo brez uspeha, na njih se govori več o neizvedljivosti razorožitve, nego v njen prilog. Castihlepní državniki, dobičaželni špekulanti, zaslepljeni in zločinski elementi množice drve po potu, ki neizogibno vodi v novo vojno in socialno katastrofo.

Ali naj tedaj obupamo nad mirom?

Bog ne daj! Kajti tudi mirovne sile so na delu! Mirovna misel je vendarle vtelesena in mednarodno priznana v Društvu narodov, najsi je tudi še zvezana s stoterimi vezmi imperializma in sebičnosti posameznih narodov. Močne politične, kulturne, gospodarske in sporne organizacije ter pretežni del tiska so v službi mirovne misli; javno mišljenje se polagoma izpreobrača v tem pravcu. Sedaj je le treba, da se vse delo za mir zlije v enotno strugo, se poživi in okrepi; treba le, da mirovna volja in zavest solidarnosti in bratstva vseh narodov v človeški družbi prevladata. V tem duhu je treba svet vzgajati. Mir in ljubezen morata vzkliti iz src, potem bosta močna dovolj, da ju ne bo odnesel prvi vihar, da se narodi ne bodo dali ponovno premotiti od enostranskih interesov in lažljivih gesel.

Tu je zrasla v prvi vrsti žensstvu ogromna nova naloga; naloga, ki je ženskemu srcu prirojena, ker se krije z njegovimi najglobljimi težnjami. Ženska je čuvarica življenja, družinskega občestva, mirnega dela in snovanja, kulturnih družabnih odnošajev, usmiljenja do vseh trpečih in dejavne medsebojne pomoči; vsega tedaj, kar vojna uničuje in ubija. Ženski pa je tudi dana moč nad srci, da jih nagiba k dobroti in vzgaja v ljubezni. Tako je prvenstvo žensstva v delu za mir jasno in naravno.

Ženstvo je to svojo nalogo tudi doumelo in jo sprejelo. Mednarodne ženske organizacije, med temi v prvi vrsti katoliška, ki stoji mnogo desetih milijonov članic, so se brez pridržka postavile v službo mirovne misli. Na mednarodnih ženskih kongresih slavita mirovna misel in mednarodna solidarnost svoje zmagovalje. Najodličnejše predstaviteljice predstavljajo ženskega gibanja so apostolice mirovne misli.

Tudi Jugoslovanska Narodna ženska zveza je sprejela mirovno misel v svoje okrilje in jo zastopa. Manifestirala je zanjo na svojih kongresih na Bledu in v Subotici. Za današnji dan je razposlala vsem včlanjenim društvom posebno okrožnico, v kateri jihi poziva, naj proslave desetletnico miru s propagando za mir in mednarodno solidarnost.

Slovensko ženstvo se temu pozivu od srca odziva. Danes obhajamo sicer tudi obletnico črnega rapalskega dneva; toda dobro se zavedamo, da bi se dal ta dan na nekrvav način izbrisati iz našega narodnega koledarja, čim bi v svetu zmagała misel miru in mednarodne solidarnosti. Dobro se zavedamo, da bo rešitev sporov, ki jih imajo poravnati med seboj razni narodi, srečna in trajna samo tedaj, ako se bodo rešila na podlagi iskrenega medsebojnega sporazuma, ne pa z ognjem in mečem. Dobro pa se tudi zavedamo, da je treba mir organizirati, kakor se je organizirala vojna. Slovensko ženstvo hoče pri organizaciji svetovnega miru svojo nalogo izpolniti, ker ve, da bo s tem najbolje služilo svojemu narodu.

Rabite Tungstram barium-elektronke

Cerkveni vestnik

Križanska moška kongregacija proslavi danes teden 18. t. m. svoj drugi družbeni glavni praznik. Duhovno opravilo zjutraj in zvečer ob 6. uri. Pred slovesnim shodom ob pol 6. uri sestanek v družbeni dvorani za vse člane obvezen.

Duhovne vaje za duhovnike bodo v Domu od 19. do 23. t. m.

Kongregacija za gospe pri Sv. Jožefu ima prihodnji tork 18. t. m. sv. mašo za ranjke članice ob 7. v kapeli.

Naše dijaštvo

Na 17. red. običnem zboru društva sluš. jur. fakultete je bil za zimski semester 1928-29 izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Potokar Mirko, cand. iur., podpredsednik: Bačič Zdenko, stud. iur., tajnik: Boje Vilko, stud. iur., blagajnik: Jagodni Tone, stud. iur., knjižničar L. Srebot Jevgenij, cand. iur., knjižničar H. Stariha Tone, cand. iur., odbor-niki: Krek Leo, cand. iur., revizorja: Humer Jože, cand. iur., Kramberger R., cand. iur.

Obiščite

me in čudili se boste izbornim radio-aparatom, izredno nizkim cenam in ugodnim plačilnim pogojem

RADIO FRANC BAR
LJUBLJANA, MESTNI TRG 5 - TELEFON 2407

Radio

Kaj nam bo povedal Radio v prihodnjem tednu? Bolezen, ki mori naš narod je jetika. O nevarnosti in obrambi jetike bo predaval v podeljku ob 19.30 dr. Josip Tičar, sefzdravnik državnih železnic. Pričujoč predavatelj prof. Pengov v svojem torkovem predavanju ob 19.30 bo peljal radio-poslušalce v pomladni gozd, kjer bodo motrili bistroumnost posameznih ptic, kako si delajo tam gnezda in s kakšno ljubeznijo skrbijo za svoj naraščaj. Zvečer ob 8. bodo člani dram. gledališča našli igrali za radio-poslušalce enodeljanko »Zena vrage«. Pa najbrže ta naslov v splošnem svetu ne bo držal. Gospod pisatelj Milčinski bo sam pripovedoval pravljice v sredo zvečer ob 8. Ob 19.30 se bo treba pripraviti na dolgo in nevarno pot od Djezdapa do Makedonskih jezer, kamor bo vodilo predavanje dr. Bohinjca. V četrtek 15. novembra se začne kmetsko-gospodarska predavanja, katera bodo odslušali vsak četrtek ob 18.30 do konca marca. Predavanja je prevzel g. ing. Rado Lah, rav. Kmetijske družbe, torej prvovrstni strokovnjak. Gospodari ne zamudite te prilike! Ob 19.30 nadaljuje prof. Kranjc z zgodovino Slovencev. V petek ob 18.30 pa vabimo vse gospodinjice, da si nadenejo poslušalke aparatov, kajti predavanje bo veljalo izključno samo gospodinjam. Gospodinjska predavanja bodo odslušali vsak petek ob tem času. Ob 19.30 pa nadaljuje dr. Vurnik s slovensko ljudsko umetnostjo. V soboto ob 18.30 bo običajna delavska ura. Predaval bo g. tajnik O. U. Z. D. Stanko Likar o pomenu in obsegu nevarnega zavarovanja. Ob 19.30 bo pa vseučil. prof. dr. Veber govoril o človeku in prirodi, z modroslovskega stališča. Prihodnjo nedeljo popoldan pa vabi radio vse prijatelje naših planin, ko bo ob 15.30 odprl svoj narobrtnik g. prof. Janko Maklar in stresel pred poslušalce nekaj »Planinskih spominov«.

Radio-telefonski promet med Dunajem in Ameriko je bil te dni vpeljan in se ga vsakdo lahko posluša. Linija vodi od Dunaja do Londona po kablu, oddal pa brezžično v Ameriko ter meri vsa proga okoli 3600 km. Šestminuten pogovor stane 56.000 Din.

Ali radio res škoduje knjižnemu trgu? Založniki knjig so ob pohodu radija v svet izražali bojazn, da jim bo radio s svojimi predavanji občutno redil vrste naročnikov in bralec knjig ter s tem škodoval knjižni kupčiji. Ta strah pa je bil popolnoma odveč. Nasprotno; društvo knjigarnarjev v Londonu je v svojem letnem poročilu ugotovilo razveseljivo dejstvo, da, odkar se je razmahnil radio, občinstvo knjige le še bolj kupuje ko prej in da predavanja po radiju dvigajo zanimanje celo za knjige, za katere že ni bilo več kupecv.

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 11. nov.: 19.30 Prenos mladinskega koncerta Ljubljanskega Zvena iz Uniona; 15 Reproducirana glasba; 15.30 Med južnimi Slovani v Argentinu, predava A. Mrkun; 16 Humoristično predavanje, pisatelj Milčinski; 17 Lahka glasba (Gerček Šiška); 17.30 O gledališču, predava prof. Šest; 18 Veseloliga; 20 Prenos opere »Trubadur«; 22 Porčiča.

Ponedeljek, 12. nov.: 12.30 Reproducirana glasba in borzna poročila; 19 Francosčina, poučuje dr. St. Leben; 19.30 Zdravstveno predavanje, predava sefzdravnik dr. Tičar; 20 Mozartov večer, ki ga tvorijo gojenci ljublj. konservatorija; 1. Trio za klavir, klarinet in vijolo (op. 14), igrajo gg: Šivic, Gregorec, Sušteršič; 2. Figarova svatba: 2 solospela (ariji): Herta Arko, spremlja g. Šivic; 3. Andante iz 5. koncerta za klarinet (A-dur), igra Gregorec, spremlja Šivic, 4. Moški vedno rad pokuša (pesem), Herta Arko, spremlja Šivic, 5. Kvintit (v A-duru) za godala in klarinet, op. 108, gg. Stanič, Pfeifer, Sušteršič, Leskovič in Gregorec; zatem poje kvartet »Ljubljane« narodne pesmi; 22 Porčiča.

Torek, 13. nov.: 12.30 Reproducirana glasba in borzna poročila; 17 Lahka glasba (orkester »Sloga«); 19 Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik; 19.30 Ptičja gnezda in valite, predava prof. Pengov; 20 Drama »Zena — vrage« od K. Schoenherrja, igra se v studiu; 21 Citraški večer ge. Košmerljave; 22 Porčiča.

Drugi programi

Nedelja, 11. novembra.
Zagreb: 11.30 Koncert. — 17 Plesna glasba. — 20 Iz gledališča: Madame Butterfly, opera (Puccini). — Breslau: 20.15 Klopstockova oda za soli, mešani zbor, orkester in orgle. — Praga: 11 Dopoldanski koncert. — 16.30 Orkestralna glasba. — 18 Zabava. — 20 Zabavna ura. — 22.20 Lahka glasba. — Leipzig: 17 Orkestralni koncert. — 19.30 Marta, opera (Flotow). — Bern: 20 Vijolinski in pevski koncert. — 20.50 Orkestral. glasba. — 21.30 Operne arije. — Katowice: Ves spored je posvečen proslavi 10 letnice poljskega osvobodjenja. 9 Vojaška parada in koncert. 14.30 Slavnostni govori do-stojanstvenikov. 17 Slavnostna akademija. 19 Zborovanje. 22 Koncert. — Brno: 19 Vijolinski koncert. — 19.30 Potovanje v Rim in južno Italijo, opis z glasbo in recitacijami. — 21 Tamburaški koncert. — Rim: 20.50 Koncert Schubertovih skladb. — Langenberg: 16.30 Koncert vokalne in instrumentalne glasbe. — 20 Poljuden koncert. — Berlin: 11 Koncert orkestra. — 20 Zabavna ura. — 21 Koncert Schubertovih pesmi. — 21.30 Berlinske dogodbovice, nato plesna glasba. — Dunaj: 10.20 Orgelski koncert. — 11 in 16 Orkestralni koncert. — 18.45 Komorni koncert (vijolina, cello, klavir). — 19.30 Delavski simfonični koncert, nato plesna glasba. — München: 16 Koncert ljudskih pesmi. — 19.45 Orkestralna glasba. — Milan: 17.15 Koncert ciganskega orkestra. — 20.50 Deklica z zapada, opera (Puccini). — Budapešt: 12.30 Opoldanski koncert. — 17.35 Koncert solistke. — 19.30 Prenos iz opere. — 22.30 Ciganska godba.

Ponedeljek, 12. novembra.

Zagreb: 17.20 Lahka glasba. — 20.35 Sonate za klavir in violoncello. — Breslau: 21.25 Klavirski koncert. — Praga: 16.30 Popoldanski koncert. — 20.15 »Suzanina skrivnost, intermezzo v 1 dejanju z glasbo; nato humoreske v glasbi in prozi; nato sledi koncert. — Bern: 17 Orkestralna glasba. — 20 Zabavna ura. — 21. Mandolinski koncert. — Katowice: 18 Poljuden koncert. — 20.30 Prenos koncerta iz Varšave. — Rim: 17.30 Instrumentalni in vokalni koncert. — 20.45 Lahka glasba in komedija. — Langenberg: 20.05 »Traviata«, opera (Verdi); nato koncert lahke glasbe. — Berlin: 16.30 Italijanska, češka, francoska in angleška orgelska glasba iz 16. do 18. stoletja. — 17 Lahka glasba. — 22 Recitacije iz Shawovega cikla: Nazaj k Metuzalemu. — 21 Nadaljevanje; nato plesna glasba. — Dunaj: Proslava desetletnice avstr. republike: 10.45 Zvezna himna. 13 Slavnostno zborovanje avstrijske narodne skupščine. 16 Koncert. Dunajska glasba od Schuberta do danes. 18 Predavanje: Ob desetletnici republike. 19.30 »Rheingold«, opera (Wagner); nato orkestralni koncert. — München: 19.30 Zabavni koncert tria. — 21 Danski večer. — Milan: 20.55 Glasba, poezija in humor. — Budapešt: 17.47 Koncert ciganske kapele. — 19.45 Brahmsov Requiem. — 22 Koncert salonskega tria. — 22.40 Jazzband.

Slovenski katoliški akademiki

16. novembra t. l. je redna skupščina SSLU, naslednji dan pa se vrše volitve, katerih se udeležimo z našo

slovensko listo

ter s svojim jasnim in odločnim delovnim programom.

S silno močjo svoje katoliške ideologije in idealnim pogumom ga hočemo tudi izvršiti.

Slovenski narod nas je poslal, da se ob našem najvišjem kulturnem ognjišču usposobimo za vredne in sposobne narodove delavce. Ker se te svoje odgovornosti zavedamo, je naš cilj, da omogočimo vsakemu izmed nas čim ugodnejše pogoje, da bo to svojo nalogo v čim večji meri tudi izvršil.

V težkih razmerah živimo! Vsa naša prizadevanja bodo šla v smeri vsestranskega izboljšanja našega položaja.

Zato hočemo:

1. Svojemu najvišjemu kulturnemu zavodu primerno domovališče.
2. Da končno tudi akademiki dobimo bolniško blagajno.
3. Da bo akad. urad dela, ki se je lani ustanovil na naš predlog, svoje delo še uspešneje nadaljeval ter razširil svoj delokrog na čim širši podlagi.
4. Posredovati pri vseh merodajnih krogih, da dobi slovenska univerza dostojno število stipendij, tako za tuzemstvo kakor za inozemstvo, da bo svet spoznal tudi slovenski narod in slovenskega akademika.
5. Da se v svrhu medsebojnega spoznavanja in bratskega sožitja prirede skupni kongresi jugoslovanskega dijaštva.
6. Da zasije naši univerzi ob njeni desetletnici doba polnega življenja, da odjekne njeno veliko poslanstvo v slednjem slovenskem srcu.

Ko sami praznujemo desetletnico svojega osvobođenja in osamosvojitve, ne zabimo nikdar naših zatiranih in v sužnosti trpečih bratov! Naša Alma Mater jih bodi svetilnik na težki poti do svobode.

To so glavne osnove našega programa, katerega izvrševanje bo častna naloga naših delegatov.

Kdor je naših misli, naj to dokumentiral!

Danica, Zarja, Borba, Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev, Orlovski odsek na ljubljanski univerzi.

SLOVENSKA LISTA.

Kandidatje v predsedstvo SSLU: 1. Hribovšek Ant., cand. iur. (nosilec liste); 2. Oven Zvonko, cand. phil.; 3. Potokar Mirko, cand. iur.; 4. Kos Joža, cand. phil.; 5. Jeglič Stanko, stud. theol.; 6. Poženel Radko, stud. techn.; 7. Preskar Ivo, stud. iur.

Revizorji: Ilija Alojzij, stud. teol.; Tozon Miroslav, stud. iur.; Vilfan Ernest, cand. iur.

Velika izbira barhenta

pri J. Šitbar, Ljubljana, Start trg 21 (poleg Zalaznika)

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Nedelja, 11. novembra: Ob 15. uri: MODRI OSLEČEK MISKO. Izven.

Ob 20. uri: KUKULI. Izven.

Ponedeljek, 12. novembra: Zaprt.

Torek, 13. novembra: NOBLOVA NAGRADA.

Red B.

Sreda, 14. novembra: FANY, TETE, STRICI ITD.

Red C.

Opera:

Začetek ob pol 20.

Nedelja, 11. novembra: TRUBADUR. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 12. novembra: Zaprt.

Torek, 13. novembra: CAROBNA PIŠČAL. Red A.

Sreda, 14. novembra: OEDIPUS REX. IZ KOMICNE OPERE. Red D.

Gledališki list št. 4. Izšla je 4. številka Gledališkega lista (ureja Ciril Debevec) s tole vsebino:

C. Debevec razmotiriva na kratko o prirejanju dijaških predstav, Slavko Osterc piše o vsebini in slogu svojega muzikalnega skoteka »Iz komične opere«, Niko Štrifol pojasnjuje Stravinskovega oratorijsko opero »Oedipus rex«, iz Klabundove igre »Krog s kredo« pa je priobčen sklepni prizor v Zupančičevem prevodu. Gledališki list izhaja dvakrat na mesec in prinaša na osem straneh razne članke načelnega značaja, poročila o igranem sporedu, razne novice iz gledališkega sveta itd. Posamezna številka stane 3 Din, celoletna naročnina (20 številk) pa znaša 50 Din, za abonente in dijake pa 30 Din. — Naroč ase pri gledališki upravi, na prodaj pa je v vseh večjih knjigarnah in pri gledaliških vratarjih. List našemu občinstvu najtopleje priporočamo.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 11. novembra ob 15. uri: GEJŠA. Znižane cene. Kuponi.

Ob 20. uri: ON IN NJEGOVA SESTRA. V korist Združenja gled. igralcev.

Ljubljanski ljudski oder

Nedelja, 18. nov. ob pol 8 zv.: PODOBAR. Ljudska igra s petjem in godbo v 5. dej.

Prireditve in društvene vesti

Rokodelski dom. V ponedeljek, 12. t. m. ob 8 uri zvečer je sestanek Kat. društva rokodelskih pomočnikov in predavanje o obrtnem pravu. Vabimo k obilni udeležbi.

Brezica. 11. t. m. se vzpizori ob pol 4 pop.

»Mlinar in njegova žena«, narodna igra v 10 slikah.

Konjice! Danes popoldne ob treh vsi k predstavi »Naša krič«, zvečer pa na komerzi!

Gospa, za Vas, za Vašega soproga in za Vaše otroke Radio!

1903 1928

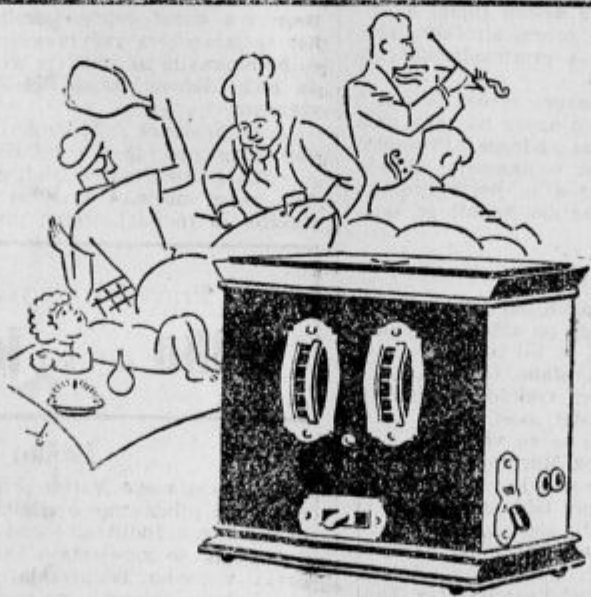
TELEFUNKEN

Mnogoletna izkušnja, najmodernejša konstrukcija

Se dobi pri:

PROSVETNI ZVEZI, Miklošičeva cesta — Radio BAR, Mestni trg — RADIOVAL, Kongresni trg — RADIOELEKTRIKA, Aleksandrova c. 5 — BOGATAJ, Kongresni trg — Radio STARKEL, Maribor — WIPLINGER, Maribor — OGRIZEK, Novo mesto — DAMISCH, Ptuj — ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE, Murska Sobota — FLORJANČIČ, Celje — KREGAR in FAJDIGA, Kamnik.

Radio poslušati z novo arcolette 3 je otroško lahko: Samo en prijem in Vi slišite Rundfunk program! Elegantna omarica je v kras Vašemu stanovanju! Oglejte si ga: vsak radiotrovec Vam radevolje razkaže arcolette 3! — Arcolette 3 stane brez elektronk 1040.— Din. Ena skupina pripadajočih Telefunkon elektronk stane 350.— Din. Cena zvočnika arcophon znaša 1385.— Din.

Več tuči!

Obrojena redovnica v Mehiki

Prejšnji teden se je začela pred mehiškanskim zveznim sodiščem sodna razprava, ki ne zanima le Mehike, ampak je velika senzacija za svet. Gre za umor predsednika Obregon. Izmed obdolžencev so postavili pred kazenski senat samo dva: morilca — mladega Louisa De Leon Torala in redovnico Acevedo De la Lla, sestro Conception, prednico samostana v Guadalupe. Obtožnica očita Toralu umor in predlaga smrtno obsodo. Redovnico dolži obtožnica, da je bila duša umora, da je kot moralna povzročiteljica umora soudeležena pri umoru. Zanj predlaga obtožnica dvajsetletno ječo, ker da po mehiškem zakonu za žene ni smrtne kazni, pač pa najvišja kazen dvajset let ječe. Katoliška redovnica se zagovarja pred sodiščem zaradi umora. To je dogodek, ob katerem uživa nevera in se radost sovražniki katolicizma. Kaj čuda, da je mala razpravna dvorana nabita poslušalcev! Dve sto orožnikov je moralo ob otvoritvi razprave zadržati tisoče množice, ki ni dobila vstopa k razpravi. Ko je obdolžena sestra stopila v dvorano, se je usmerila nanjo prava baterija fotografskih aparatov.

Ta kazenski proces je prava komedija v vrsti Callesovih nasilstev zoper katolicizem. Jasno je: odvaliti je treba sum od sebe, od laburistov, od Crome — socialistično-komunistične stranke, krivi umora morajo zato biti katoličani. Zato sedi na zatožni klopi katoliška redovnica. Ni dokazov zoper njo, a obtožena je, čeprav brez dokazov, preiskava je potrdila njeno izpoved, da je nedolžna, a zagovarjati se mora kot kriva. Tako služi režimu, tako odreja callistična justica, tako hoče Calles.

Skrivnostni umor.

Ob umoru Obregon 17. julija je javnost obdolžila umora laburiste, ki jim načeluje Calles. Javno mnenje je slutilo nekaj dni pred umorom zaroto. Ali policija je to javno mnenje zavračala kot neosnovano pretiravanje. Policija je stražila, a stražila tako, da je bil Obregon na banketu zadet od 13 strelcev. Zakaj ni Callesova policija izsledila osumljenca? Zakaj jih ni v svrhu preiskave priprla? Od 27. novembra 1927 dalje so pripadniki Louisa Morones ponavljali: Obregon ne bo izvoljen, ga preje ubijemo! Crom je izjavljala tako mesece, tako da je Obregon sam slutil atentat. Callesova policija ni storila ničesar. Ob smrti Obregonovi so se veselili in radovali, ko je ljudstvo zahtevalo smrt za morilce. Obregonisti so dolžili političnega umora nasprotnike. Zgodilo se jim ni ničesar. Če so dolžili po krivici, zakaj jih niso poklicali na zagovor in razblinili njihovo dolžitev? Javna oblast je zaplenila okle — podpisano od glavnega tajnika Crome. V njem je bilo brati: končno smo rešeni tega človeka (Obregon), ki nam je mešal naše poti. Okle je bil zaplenjen, njegov pisec je ostal na svobodi. Pa saj je Calles že sam 3. aprila 1926 oznanjal neizprosno boj »bogategu lastniku velikih zemljišč, ki je stavil okoli naše poti«, katera policija in preiskava ne bi bila vesela tako jakih sledi za izsleditev krivcev? Policija Mehike jih ni uporabila. General Zertuche — šef policije, obregonist, a sedaj Callesu zvest služabnik je poznal dokaze za krivdo laburistov in je sam javno izjavil o njih, da so »neizpodbitni«.

Ali bi imeli katoličani Mehike kak interes na odstranitvi Obregon? Kakšno korist bi jim prinesla smrt njega, od katerega so upravičeno upali, da se bodo za njega zanje razmere poboljšale? Kdo je imel julija oblast v rokah? Cigava je bila tedaj situacija v Mehiki? Ali ni bil Obregon Callesov nasprotnik? Mar niso laburisti gledali v Obregonu svojega največjega nasprotnika? Ni bil mari bogati latifundist — vodja agrarcev Cromi ovira na njenem tiranskem pohodu? Da je pravica, bi pač namesto katoliške redovnice sedeli vse drugi možje na zatožni klopi.

Sestra Conception.

Sestra Conception so obdolžili drugi obdolženci. V preiskavi so jih konfrontirali s sestro. Ta konfrontacija je bila za Callesove namene usodna. Upanje, da bo obdolžitev redovnice potrjena, je šlo po vodi. Tožniki redovnice so postali zagovorniki njene nedolžnosti. Preklicali so svoje izpovedi zoper s. Conception in so priznali njeno popolno nedolžnost. Carlo Castro Balda — eden izmed priči je priznal, da ga je policija z mučenjem prisilila, da je obdolžil redovnico. Dekle Zozaya je izjavila, da je kruto trpela s strani policije, dokler ni obdolžila sestre, da je zaplenjena v umor. Torej kruto postopanje policije je hotelo in dejansko doseglo lažnive izpovedi zoper redovnico. Te preklicane izpovedi so edini »dokazi« za krivdo s. Conception. Gonzales je zaključil za calliste ponesrečeno konfrontacijo z obdolženo sestro dobesedno takole: To, kar pravi prednica iz Guadalupe, je res.

Sestra Conception izjavlja slovesno svojo nedolžnost. Tako je, ko je bilo razsojeno, da jo postavijo pred redno sodišče, poudarila svojo nedolžnost: Slovesno izjavljam pred Bogom svojo nedolžnost. Moji tožitelji niso uspeli, da bi doprinesli le en dokaz za mojo krivdo na umoru generala Obregon. Vsa pri-

čevanja, ki so jih preiskovalne oblasti od početka kazenskega postopanja skušale zbrati zoper mene, so razblinjena v nič ob direktnih konfrontacijah s pričami, ki so bile podale te obtožbe ali te indicije (International New Service). Prvi dan razprave je bil nekaterim žurnalistom dovoljen intervju obdolženke. Žurnalisti so bili prijetno iznenadeni ob duševni ravnovesnosti redovnice. »V rokah Gospodovih sem — tako je dejala s. Conception časnikarjem. On me čuva in me bo opiral s svojo močjo v tem procesu. Ali obsojena na ječo ali oproščena, bo zame isto. Moja vera v Boga mi daje moč. Ako bom oproščena, se povrnem v mir svojega samostana, da posvečim svoje življenje adoraciji Gospoda. Ako bom obsojena, bom enako srečna, da morem žrtvovati svoje življenje za dobra dela v zidovju kaznilnice (Intern. New Service).« Te — duha polne besede govore že same zase dovolj jasno.

Toral — materialni izvršilec umora je večkrat izjavil nedolžnost s. Conception. On je atentat izvršil. Morda je za dejanje neodgovoren, saj za to govore izjave psihiatrov. Če pa Toral ni duševno bolesten, tedaj je pa za dejanje odgovoren. Drži pa tudi njegova izjava, da s. Conception pri umoru ni udeležena in da je umor zasnoval popolnoma sam.

Katoliška redovnica sedi na zatožni klopi, čeprav ni zoper njo dokazov. Tako pač velevala Neron Mehike. Dopisnih Daily Expressa je ob koncu prvega dela preiskave 6. avgusta, ko se priči niso konfrontirali s sestro Conception in te svojih obdolžitev še niso preklicale, ugotovil, da je »preiskava popolnoma pobila obtožbo zoper katoličane. Neuspeh je jasno priznal sam javni obtožitelj v svoji izjavi: Ko bomo zaprli Trejo, bomo imeli ključ do zarote zoper Obregon.« Ta »ključ« do jasnosti — Manuel Trejo se je izgubil v Združenih državah, še predno je bila ukazana njegova aretacija. Prav tako je bivši minister Louis Morones mogel priti čez mejo na varno v Kalifornijo, predno ga je dosegla odredjena aretacija. Trejo je na prostem, Morones na svobodi, »ključ do jasnosti« ni zaslišan, obtožba je gotova, kazen predlagana, sodba se vrši. Tako je »predno« sodno postopanje za Callesa, ki bi bil pač hitreje gotov s sestro Conception, da ni bilo agitacije obregonistov.

Krustus je bil pred približno 1900 leti izdan in prodan za 30 srebrnikov, tu v Mehiki se je posrečilo prodati ga za vrč petroleja, taka je sodba uglednega Mehikanca iz l. 1927 o sedanji Mehiki. Zato je umljivo, če je s. Conception samo vnaprej določena žrtev, da se skrijejo pravi krivci. Niti vodijo v zadevi Obregonovega umora vse drugam. Pravih povzročiteljev atentata na zatožni klopi ni. So na varnem izzun meja ali pa sede na oddaljenih mestih Crome. Mors tua — vita mea! Obregon je umrl, da živi nekdo drugi. Za katoliško cerkev veljajo v tem procesu besede — izgovorjene ob protestu Bolivije avgusta t. l. zoper nasilje v Mehiki: V zgodovini ne manjka strani — zatemnjenih od žalostnih dejstev, toda krščanska vera se po kaže vedno brez madeža, čim pače zastor, ki je zakrival kleveto; zato ona — mati mučenec in ne tiranov prva obsoja zločin, ko ožigajo njegove povzročitelje z javnim osramočenjem.

Obrojena redovnica in »Jutro«.

Ne čudimo se, da je mehiški proces za »Jutro« senzacija — vredna, da se podkrepji z ilustracijo. Zopet prihaja »Jutro« s pravo barvo na dan. Torala je nagovorila po »Jutru« nuna s. Conception. Zarotniška družba je tajna verska organizacija, njen znak »U«, njen cilj reševanje verskega vprašanja z orožjem. Predstojnica zarotnikov je bila omenjena nuna, ki je imela neomejen vpliv na 23 letnega atentatorja. Pravi duševni oče zarotnikov je bil duhovnik Jimenes. Toralovo dejanje je zločin klerikalnega nasilja v Mehiki. Toral se po »Jutru« izgovarja s sholastičnim naukom, da mora vsakdo delati dobro, čeprav doseže to morda z zločinskimi sredstvi. Namen Jutrovega poročanja z 6. t. m. je prozoren. Iz njega izzveneva pač spoštovanje do krščanstva in ljubezen do preganjane Cerkve, kot jih umeva »Jutro«. Treba je oprati Callesov režim in njegovo stranjo, kaj če se trpeča cerkev v Mehiki obmeče z blatom najhujše klevete, take ljubezni do Cerkve bi je pač samo »Jutrovo« srce.

Ves kulturni svet se zgraža nad nasilji v Mehiki, ki sličejo nasiljem rimskih imperatorjev. »Jutro« pa govori o zločinu klerikalnega nasilja, tako zelo je vzela »ljubezen« do katoliške cerkve »Jutru« vid. Samo »spoštovanje do krščanske morale« govori iz »Jutra«, ko navaja Toralovo izgovarjanje. Niti besedice nima zato, da krščanska morala nikdar, torej tudi v dobi sholastike ni učila nepravnega načela, ki ji ga po »Jutrovem« poročilu podtika Toral. Če je res tako govoril, kakor poroča »Jutro«, je pač pokazal, da krščanske morale ne pozna bolje kakor »Jutro«, in si je dal s takimi besedami sprječevalo prav tako dobrega katoličanstva, kakor je »Jutrovo«. Ne bi se čudili, ako bi »Jutro« celo pobegla Trejo in Morones označilo za katoličana. Kaj sredstvo, glavno je »Jutru« namen. Ta pa je: iz same ljubezni in spoštovanja do katolicizma prikazati ga v podobni luči, kakor so ga prikazovali pogani v prvih krščanskih stoletjih.

Slavicus:

Praznik bolgarskih narodnih buditeljev

Sofija, 2. nov. 1928.

Bolgarski narod je svojim narodnim buditeljem bolj hvaležen ko ostali slovanski narodi. Vsa leto 1. novembra je namreč državni praznik, posvečen spominu narodnih buditeljev.

Na čelu bolgarskih narodnih buditeljev sta sv. brata Ciril in Metod. Najboljši bolgarski zgodovinar, vseuč. profesor Zlatarski priznava, da bi brez delovanja sv. Cirila in Metoda že davno izginil bolgarski narod, ker ne bi imel v srednjem veku opore v cerkvi in cerkveni starobolgarski književnosti.

Ko je v 18. stoletju bolgarski narod trpel najstrašnejša grozodejstva in preganjanja od svojih turških gospodarjev, tedaj se je kot rešilna zvezda v neprodni temi pojavil svetogorski menih oče Paisij. Iz samokovskega okraja je prišel v samostan Hilendar na sveti gori Atoz, kjer so bili pravoslavni menihi večinoma Grki in Srbi. Ker so se norčevali iz Bolgarov, da nimajo slavne zgodovine in zaničevali Bolgare, češ, da niso doprinesli nikakih žrtev za slovanstvo, je sklenil preriskati knjižnice vseh svetogorskih samostanov in napisati zgodovino svojega naroda. Od srbskega zgodovinarja Raiča, ki je prišel na sveto goro zbirati snovi za svojo srbsko zgodovino, se je naučil zgodovinske metode. V Sremskih Karlovcih je še s pomočjo Zefaroviča izpopolnil svoj material. L. 1762. je izdal svojo »Istorigo slavjanobolgarsko«, prvo bolgarsko zgodovino, kjer je vzdigoval svoj narod k narodni zavesti in ga v težkih dneh tolažil s spominu na slavna čela prednikov. Ta knjiga je za bolgarski narodni preporod epohalnega pomena.

Njegovo delo je nadaljeval Sofronij, pravoslavni vrtaški škof. Svojemu narodu je prepisal mnogo izvedov Paisijeve zgodovine. Kot bogoslovni učitelj v Kotlevu in kot škof v Vračanu je zbujal narodno zavest. Grozote janičarske strahovlade je ganljivo opisal v knjigi »Žitije in stradanja«, kjer vzdigoval na odpor proti Turkom. V svojih »Nedeljnih slova in poučenja« (Nedeljski govori in nauki) pa je dal bolgarskemu narodu prvo knjigo na nobolgarskem jeziku. Umrl je l. 1816.

Ko je konec 18. in v začetku 19. stoletja začela turška moč propadati vsled notranjih bojov, tedaj se je začelo razvijati bolgarsko gospodarsko življenje in tudi trgovina. Trgovci so najbolj čutili potrebo omike. Zato sta trgovca Vasil Aprilov in Nikolaj Palauzov s svojimi sredstvi omogočila, da se je 2. januarja 1835 v Gabrovu odprla prva svetna bolgarska šola, ki ni bila namenjena samo vzgoji duhovnikov in se torej ni mogla zadovoljiti samo s čtenjem cerkvenih knjig. Prej nego v desetih letih je bolgarska prosveta že tako napredovala, da je mogel Konstantin Fotinov l. 1844. začeti izdajati prvi bolgarski časopis »Ljuboslovije« in da je imel bolgarski narod takrat celo dve tiskarni, eno v Samokovu in drugo v Solunu.

Dviganje narodne zavesti in prosvete pa je imelo za posledico mrzino proti grški višji duhovščini v bolgarskih krajih, ki se je prodala turškim vladam. Najbolj je odbijalo bolgarski narod od grške pravoslavne duhovščine pohujljivo življenje. Neofit Bozveli i Ilarion Mihailovski sta začela ves pokret proti grški duhovščini in za bolgarske pravoslavne duhovnike v bolgarskih krajih. Za krmisne vojne (1853—1856) se je ta pokret malo zastavil, da izbruhne nato z novo silo na plan, dokler ni Turčija 28. februarja 1870 osvobodila Bolgarov grške duhovščine na ta način, da jim je dala bolgarskega eksarha. Pod njegovo oblast je spadalo 12 škofij v severni in zapadni Bolgariji, ena v Trakiji in dve v Makedoniji. S tem je dobil bolgarski narod enega izmed največjih svojih uspehov, ker je odšel duhovščina bolgarskega eksarha začela širiti bolgarsko narodno zavest tudi na neprebujene pravoslavne Slovence, ki se do tedaj niso smatrali za Bolgare.

Višja prosveta in verska svoboda sta omogočili gibanje za politično svobodo. Prvi poskus, da se Bolgari osvobodijo turškega jarma, je napravil l. 1835. kapetan Georgi Stojkov Manarčev, Bolgar v ruski službi. Kljub srbski pomoči se je vstaja ponesrečila, ker ni bila dovolj pripravljena. Njegovo delo je nadaljeval njegov nečak Georgi Stojkov Rakovski, priznan bolgarski pesnik. V pesnitvama »Gorski potnik« in »Bolgarski hajdute« poziva hajduke, da se naj ne bore več za jutje (grške) koristi, ampak za politično svobodo celotnega bolgarskega naroda. Kakor Rakovski, tako so živeli v emigraciji v Srbiji in bili v najbližjih prijateljskih zvezah s srbskim knezom Mihajlom Obrenovičem vsi ostali veliki bolgarski narodni buditelji razen Hrista Boteva. Mihajlov prijatelj je bil Vasil Levski, ki je osnoval prvo tajno organizacijo proti Turkom. Ko so ga Turki ujeli, so ga 5. februarja 1872 obesili na mestu, kjer stoji sedaj v Sofiji njegov spomenik. H. krogu srbskega kneza Mihajla treba prištevati Vasilu Drumeva, nar. buditelja in bolgarskega pripovednika. Velik bolgarski pesnik in pisatelj ter največji bolgarski žurnalist Ljuben Karavelov se ni samo ogreval za federacijo balkanskih Slovanov proti Turkom, kakor ostali narodni buditelji, temveč se je v svojih časopisih »Svoboda« in »Nezavisnost« boril za trajno zvezo vseh balkanskih narodov v svrhu osiguranja trajne politične svobode. Prvi bolgarski socialni ideolog, narodni buditelj in pesnik Hristo Botev je živel pod vplivom ruskih pisateljev Belinskega, Pisareva, Dobroljubova in Bakunina ter poljskega osvobodilnega gibanja, vendar se je tudi on zavzemal za Mihajlovo misel federacije južnih Slovanov.

Bolgarska sofijska javnost je na izredno lep način počastila spomin naštetih in ostalih narodnih buditeljev. Vlada, poslanci, člani akademije znanosti, kulturni delavci in višji častniki so napolnili veliko cerkev sv. Aleksandra Nevskega. Okrog cerkve po prostranem trgu se je razvrstilo vojaštvo. Skoraj celo uro pa so se vlivale na ta trg množice učencev in učenec vseh ljudskih in srednjih šol v strumnih dvanajststropih, ki jih vodijo najboljši učenci oziroma učenke. Zelo lep vtis napravila, da imajo skoraj vse moške srednje šole razen svoje zastave tudi svojo godbo na pihala in da je vse dijaštvo uniformirano. Fantje nosijo uniforme, ki je podobna vojaški, samo temnomodre barve. Dekleta imajo na kapah napis šole, bluzo zaprto do vratu, krilo dolgo izpod kolena in črne, neprozorne nogavice. Tako sta sin in hči ministra in bankirja enako oblečena kakor ostali tovariši. Dijakinje so nosile lepo okrašene slike zgoraj naštetih narodnih buditeljev, visokošolci z rdečimi čepicami pa zelo veliko in lepo sliko sv. Cirila in Metoda.

Bolgarski narodni buditelji so črpali svoje duševne in moralne sile tudi pri Srbih, Rusih in Poljakih. Ukrajinec Jurij Ivanovič Venklin si je s svojo knjigo »Stari in sedanji Bolgari in njihovi odnosi k Rusom« pridobil velike zasluge za rusko

prijateljstvo do Bolgarov. Nekak bolgarski narodni buditelj je bil tudi Slovenec vseuč. profesor Benzenšek, ki je dal Bolgarom Stenografijo in zasadil v slovanski narod tisto prijateljstvo do Bolgarov, ki ga še sedaj goji. Toda ruske, poljske, ukrajinske, srbske ali slovenske zastave nisem videl v sprevedu, pač pa italijansko. Tudi me ni vznemirila pogled na 96 bolgarskih fašistov v črnih sajkah, ki so pod direktnim vplivom italijanskih fašistov. Bolalo pa me je, ko sem videl korakati stolone bolgarskih otrok v fašistični uniformi in z napisom »Scuola italiana«.

Bolgarski narod se je udeležil svetovne vojne na strani največjih sovražnikov Slovanov, namreč Nemcev, Madžarov in Turkov in je težko plačal ta greh min. predsednika Radoslavova in kralja Ferdinanda. Kdo pa sedaj kaže Bolgarom prijatelje v italijanskem fašizmu? A vendar bolgarski narod bolj kakor kdaj poprej potrebuje iskrenega prijatelja slovanskih narodov in držav.

Moderna katoliška seksualna etika

Znani zdravnik dr. W. Frank razpravlja v reviji »Literarischer Handweiser« o vprašanju seksualne etike. Dolgoletne izkušnje so ga pripeljale do tehe zahtev: Moderni odrasli človek in pa mlad človek v mladostnih letih, ko ga treba vzgojiti za ljubezen in zakon, se nahajata v ozračju in duševnem stanju, ki je bogodtujen in navezano na ta svet. V ta dva kroga ljudi spada danes večina ljudi, ki jo treba zopet nazaj pripeljati k idealu popolnega zakona, oziroma, ki jo dobro vzgojiti v duhu potrebe časa. A to se bo moglo izvršiti predvsem le s pomočjo naravne etike, s pomočjo nadnaravne pa manj. To naravno etiko danes lahko podpremo z argumenti raznih panog moderne vede, te zahtevke treba dalje prnesti v jezikovni obliki današnjega časa. Argumenti in jezik se morajo prožno prilagoditi toku časa, resnica in ideal ostanejo vedno ista. Tu predvsem boleha po mnenju Franke katoliško slovo in vrste in s tem tudi katoliška vzgojna praksa. Ker so knjige pretežno napisali kleriki, je razumljivo, da so se lotili problema povečini s stališča religije, nadnaravne etike in milosti. Teda psihološko je napačno, če postavljamo svetilnik na začetek, le-ti spadajo na konec! Nikjer ne velja tako kot tu, da gratia supponit naturam (milost predpostavlja naravo). Podedovane resnice nas zavajajo k uporabi starih formulacij, ki lahko postanejo fraze. Naša naloga pa je, da smo tolažci, da z novimi besedami in dokazi stare večne resnice zopet prikažemo v novem sijaju. Ker se tega premočno držimo, doživljamo toliko neuspeha v seksualni vzgoji, celo pri krogih, ki jih imamo sami v socialnem in religioznem varstvu. Če pa naravno etiko porabimo v vzgoji v novodobni obliki, tedaj se izboljša naša vzgojna metoda tudi še v sledečem. V pedagogiki imamo dvojce potov. Ali ooznamimo ideal in pustimo, da si goinec sam poišče pot, ali pa skrbimo za to, da so prvi koraki pravilni, in cilji pride sam od sebe. Ta poslednja metoda je za ljudi, ki so vendar na poti do svojega ljubezenskega ideala, primernejša, odgovarja tudi potom naravne etike. Odiot je treba razumeti tudi veliki uspeh in skrivnost prepričevalosti spizov Maranona in P. Hoberlina, a tudi dr. W. Foersterja ter slavnega jezuitskega patra Fr. Muckermanna. Vsi ti pisatelji začnajo svojo stavbo spodaj v resničnem življenju in konkretnih motivih človeškega ravnanja. Z jasnim dokazovanjem in spretnim jezikom gredo za jadrno, potem se pa dvignejo preko naravnega in pravne reda v svet milosti in nadnaravnosti. Tako morejo določiti ideal popolnega zakona, ki združuje najvišjo duhovnost zakramenta z lepo in svežo telesno človečnostjo. Tak ideal mora ustrašiti asketa in vznemiriti modernega posvetnjaka, ter je lahko po svoji popolnosti veren odraz božjega bogastva in njegove nature.

S knjižnjega trga

Dekliškim zvezam, Marijinim družbam in ženskim odsekom prosvetnih društev priporočamo I. in II. zvezek »Dekliški odere«. I. zvezek obsega dve igri: »Prava mati« in »Kaznovana nečimurnost« in stane 18 Din. II. zvezek obsega tri igre: »Pastorka«, drama v petih dejanjih, »Sestric, božična igra in veseloigra »Živela telovadba«. Stane 12 Din. Kdor kupi pet zvezkov skupaj, dobi 10 odstotkov popusta. Naročila sprejema Slovenska Orliška Zveza, Ljubljana, Ljudski dom.

KNJIGE »GORISKE MOHORJEVE DRUŽBE« ZA LETO 1929.

Goriška Mohorjeva družba je pričela razpošiljati knjige za leto 1929. Reči je treba, da je Goriška Mohorjeva družba tudi letos pripravila svojim naročnikom obilen dar. Izdala je štiri knjige in sicer: 1. Koledar za l. 1929.; 2. Zgodbe sv. pisma nove zaveze; 3. inž. J. Rustja: Sadjarstvo; 4. Sten-kiewicz-dr. Joža Glonar: Quo vadis? (prva knjiga). Knjige so zelo okusno opremljene. Zgodbe sv. pisma imajo letos manjši format, ki je gotovo bolj pripraven. Zeslaslovna knjiga kaže, da je knjiga namenjena predvsem mladini. Prav bo prišla posebno kateheto. Besedilo je opremljeno s čednimi slikami. — V »Sadjarstvu« je inž. Rustja poljudno orisal pomen sadjarstva za domače gospodarstvo in moderno negovanje sadja. Besedilo so dodane slike. — Koledar je pester, poln kratkih sestavkov, iz katerih odseva svež krščanski duh. V njem ne naletiš več na gole in mrtve kronične »pregled« o dogodkih v preteklem letu, ki jih navadno srečaš po koledarjih. Na njihova mesta so prišli sveži članki vzgojne in praktične vsebine. To jemlje koledarju lokalni značaj, a mu na drugi strani odpira pot preko meje v širši slovanski svet. Vsa Slovenec bo rad segel po njem, četudi bi iskal pri tem le osebnih koristi. Našel bo v njem mnogo zanimivega in poučnega. Tudi dekleta in matere imajo v koledarju mesto, ki jim gre. Naj omenimo le nekatere sestavke, ki bodo zanimali tudi našo javnost: Treniar: Na Triglavu; Vinko Vodopivec: O lepem petju; Janez Klanan st.: Kaj lepega vidim na Nemškem; Anton Mrkun: Argentina; »Čuj me, mati!«; Rudolf Pate: Kam hitiš, Rustja? Isti: Pod indijanskim solncem; sestra Marija: Naša dekleta, naša nade; Katarina: Telesa moč, duha kreposti; Ista: Pomenimo se o modi; Jožef Abram: Kanonik Janez Wolf. Vmes je tudi nekaj leposlovnih spisov in pesmi Venceslava Sejaveca, ki so čitatelju nekaka duševna počivališča.

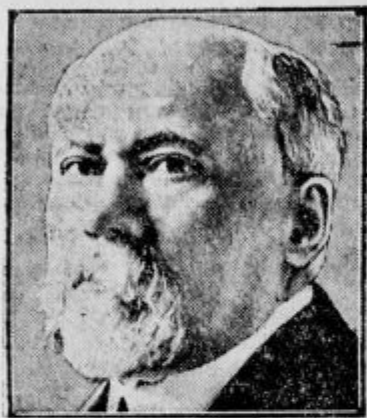
Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Sveta življenje in vrvenje

Koliko monarhij je še na svetu

Na svetu je sedaj 70 držav; od teh je 42 republik in le še 28 monarhij, v katerih pa je marsikje vladar samo figura tradiciji na ljubo, vlada pa demokracija.

L. 1918. se je zrušilo 27 prestolov, med

Raimond Poincaré, odstopilši francoski ministrski predsednik, ki prihaja znova v poštev pri razpletu vladne krize.

femi trije cesarski: ruski, nemški in avstrijski; pet kraljevskih: bavarski, vrttembergski, saski, grški in črnogorski — ako ne računamo posebej še pruskega in ogrskega; en sultan: turški; ostalo so bili veliki vojvode, vojvode in knezi.

Sedaj je še pet cesarstev: japonsko, indijsko, perzijsko, abesinsko in siamsko. Kraljevstvo je 15, in to večinoma v Evropi: Anglija (Jurij V.), Španjo (Alfonz XIII.), Italija (Viktor Emanuel), Švedsko (Gustav V.), Norveško (Hakon VII.), Dansko (Kristian X.), Belgija (Albert I.), Jugoslavija (Aleksander I.), Bolgarija (Boris III.) in Nizozemsko (Viljemina); na Rumunskem imajo regentstvo, v Egiptu vlada pod angleškim pokroviteljstvom Fuad I., v Afganistanu Aman Ullah in v Albaniji Ahmed; kralja imajo tudi v Annamu.

Velika vojvodina je samo še ena: Luksemburška, ki jo vlada Charlotta; kneževini sta dve: Monaco (Albert) in Liechtensteinsko (Johann II.).

V afriškem Maroku in arabskem Omanu vladata sultani, v Tunisu beg.

Ogrska zavzema posebno stališče, kjer imajo kraljevega namestnika, dokler jim mirovne pogodbe branijo proglasiti lastnega kralja.

V Ameriki, Avstraliji in južnomorskem otočju so same republike.

Kdo vlada Ameriko

Najvažnejši ameriški listi, ki obvladujejo javno mnenje, so: demokratski »New-York Times«, demokratski »New-York World«, neodvisni »New-York American«, neodvisni »New-York Evening Post«, republikanski »New-York Sun« — vsi v New Yorku; republikansko-liberalni »Baltimore Sun« v Baltimore; republikanski »Philadelphia Public Ledger« v Filadelfiji; brezbarvni uradni »United States Daily« v Washingtonu; neodvisni »Christian Science Monitor« v Bostonu; demokratski »St. Louis Post Dispatch« v St. Louisu; neodvisni »St. Louis Star« v St. Louisu; neodvisna »Chicago Tribune« in »Chicago Daily News« v Chicagu; republikanski »Los Angeles Times« v Los Angeles; republikanski »The Oregonian« v Portlandu in neodvisna republikanska »New-Yorker Staatszeitung« v New Yorku.

Kratke filmske komedije

Zadnji čas proizvajajo v Ameriki vedno več kratkih komedij z največ dvema dejanjema, ki jih dajejo večinoma kot postranski program. To utemeljujejo s tem, da potrebuje občinstvo poleg resnega programa vsak dan tudi veselih stvari, da razvedri in pozabi na vsakdanje skrbi, zaradi česar ravno prihaja v

kino. Te komedije so v Ameriki tako razširjene in priljubljene, da imajo že svoje posebne »zvezde«, stare in mlade. Izmed otrok so najbolj priljubljeni igralci, ki nastopajo v komedijah »Our gang«. To so komedije, v katerih vprižarja družba razposajencev razne norčije in zapletljive, dokler ne pride slednjič sama v škripec. Najbolj znana sta mali črnc Farina in debeli Joe Cob. Od starejših sta si kmalu pridobila ime debeli in visoki Stan Laurel, majhni in suhi Oliver Hardy, Charlie Chase in Maks Davidson.

Življenje najboljša pustna šala

V Berlinu imajo tačas poleg vseh drugih vprašanj tudi — pustno vprašanje. Iz znanstvenih, umetniških in časnikarskih krogov je v minuli plesni dobi izšla pobuda, naj bi se nezmislno pustno veseljačenje če mogoče zatrla, na vsak način pa naj bi časopisje o pustnih prireditvah čim manj poročalo. »Berliner Tageblatt« je sedaj o stvari sprožil javno anketo. Vseučiliški profesor Siegmund-Schultze opozarja, da Berlin sploh nima nikakih zgodovinskih predanj glede praznovanja »Karnevala«, kakor jih imajo druga mesta, n. prim. Köln in München, marveč se vrte berlinske pustne zabave zgolj okoli alkohola in spolne razuzdanosti. Predlaga, naj se v bodoče prirejajo v Berlinu namesto maskarad ljudske veselice z narodnimi nošami iz raznih dob.

Duhovito izjavo je poslal Walter von Molo, predsednik pisateljske akademije. Pravi: »Predlagam, da vsak živi o pustu prav tako kakor vedno, brez vsakega razločka — samo s to razliko, da presoja to »življenje« o pustu kot dovtip, kot šalo, kot norčijo; to bo potem najveselejši karneval, ki je sploh mogoč.«

Calvin Coolidge in Herbert Hoover, stari in novi predsednik Združenih držav, ki ju veže dolgoletno prijateljstvo in skupno javno delo.

Matura po novih načelih

Na Češkoslovaškem pripravljajo preosnovno predpisov za polaganje srednješolske mature. Deželni šolski sveti in profesorske konference se strinjajo v tem, da naj se pri zrelostnih izpitih polaga večja važnost na učenčev inteligenco nego na njegov spomin. Namesto reda »z večino glasov« naj se uvedejo ponavljalni izpiti. — Odlično znanje v enem predmetu naj odtehta manjše znanje v drugem predmetu.

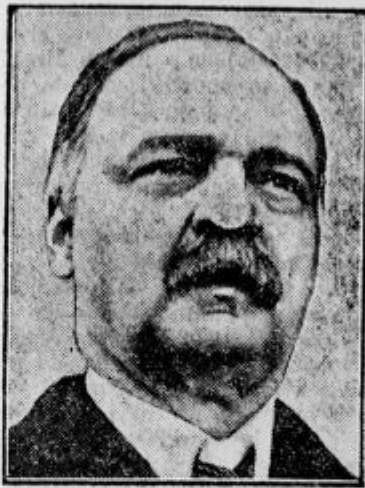
Gospa Čajkovski toži za dedščino

Gospa Čajkovski, ki se izdaja za carjevo hčer Anastazijo, je poverila odvetnika Edvarda Fallosa v New Yorku, da uveljavi njene pravice pri razdelitvi zapuščine bivše ruske carice Marije Feodorovne, ki je nedavno umrla

v Stockholmu. Obenem je Čajkovska objavila pismo sina carjevega zdravnika Botkina, ki krivi veliko kneginjo Ksenijo, da dobro ve, da je Čajkovska res carjeva hčerka Anastazija, a tega noče priznati, da bi bil njen delež iz caričine zapuščine tem večji.

Prebrisani tigri

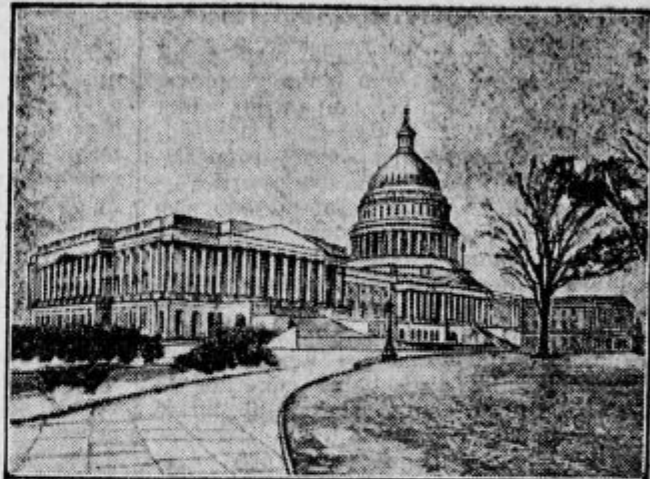
Mož, ki se je bil ozrl nekaj po svetu in je izvrstno poznal lovsko latinščino, je pripovedoval:

Senator Curtis, novoizvoljeni podpredsednik Združenih držav. — Kapitol v Washingtonu, najlepša palača v Združenih državah, kjer zboruje senat. Njena kupola je znamenje glavnega mesta Washingtona. Kapitol je bil zgrajen v letih 1851 do 1865 in je 228 metrov dolg in 98 metrov širok; kupola je visoka 82 metrov.

»Kakor veste, love v Indiji tigre podnevi z neštetimi gonjači in živalmi; lovci sede na orjaških slonih. Meni se je zdelo vse to preveč zamudno in nepotrebno. Izmisli sem si lastno zvijačo in hodil nad tigre ponoči čisto sam samcat. Sklepal sem takole: Tigru se po noči svetijo oči kakor dve avtomobilski svetilki; ni treba drugega, kakor da dobro pomerim med ti dve luči in tiger mora pasti, zadet naravnost v glavo. Po tem sem se ravnal in imel kar najboljšo lovsko srečo. Sedaj pa poslušajte! Ko

imenovani Indijanci plemena Ude. Pleme silno hitro izumira in šteje tačas samo še 1327 duš. Odbor za podpiranje izumirajočih plemen jih sicer izdatno podpira z živino, poljedelskim orodjem itd., vendar se zdi, da izumiranja ni več mogoče ustaviti. — Pleme Ude je po vseh svojih običajih in lastnostih sorodno ameriškim Indijancem; izvrstni lovci so in imajo oster čut za najmanjšo sled, posebno tudi za vonj. To dejstvo podpira domnevo, da sta azijski severovzhod in ameriški severozapad nekoč bila ena sama celina.

V dveh ~ treh vrstah

Zrakoplovni promet Berlin—Moskva se je 1. t. m. ukinil.

»Zeppelin« še enkrat čez ocean. — Dr. Eckener je objavil pojasnila k svojim izjavam o »Zeppelinu«. Pravi, da se je trdnost »Zeppelin« popolnoma obnesla, vendar se je pokazalo, da je zrakoplovov trup predolg in pregromen, stroji pa prešibki. V bodoče se bodo gradili zrakoplovi s krajšim in debelejšim trupom ter znatno močnejšimi motorji. »Zeppelin« pa poleti ponovno v Ameriko, čim bo vreme dopuščalo.

9000 pohabljenec so našli v Leningradu; od tega je 1669 slepih, 3200 duševno bolnih, 904 gluhonemih itd.

Težka nesreča na Zugspitze. Pri gradnji viseče železnice na Zugspitze je te dni dva delavca ubilo, trije so bili težko ranjeni.

Nove varnostne naprave na železnicah. Na bavarskih državnih železnicah so te dni preizkusili napravo, ki s pomočjo optičnih vplivov avtomatično sproži delovanje zavor. Poizkusi so izvrstno uspeli.

Vlom na policijskem predsedstvu. Na policijsko predsedstvo v Berlinu so predminolo noč vlomili neznan storilci. Očividno je šlo za krajo uradnih spisov v zadevi velike goljufije z vojnim posojilom. Vlom se ni posrečil, ker so vlomilci zbežali, ko se je hrupno podrla težka polica.

Komunizem na vseučiliščih. Ukrajinski komisariat za narodno prosveto je odredil, da se mora na vseh visokih šolah predavati in širiti program komunistične internacionale.

Nove povodnji v severni Italiji. Zaradi silnih nalivov so na Toskanskem vode prestopile begrove in poplavlile okolico. Odnoslo je mnogo mostov; na več mestih se pripravljajo nevarni usadi.

Bivši cesar Viljem namerava izdati oklic na »svoj narod«. V holandskem parlamentu je odgovoril notranji minister na tovarno interpelacijo, da je Viljem sicer obvezan vzdržati se vsakega političnega prizadevanja, da pa holandski vladi ne pripada cenzura nad njim.

»Al« Smith prevzame v novem letu, ko odloži guvernersko mesto, predsedstvo nekega velikega bančnega koncerna v New Yorku. — Republikanec Patterson, ki odsedeva v Filadelfiji petletno ječo zaradi kršitve alkoholne prepovedi, je izvoljen za senatorja.

Dunajsko Mestno klet namerava dunajska občina z vso opremo prodati.

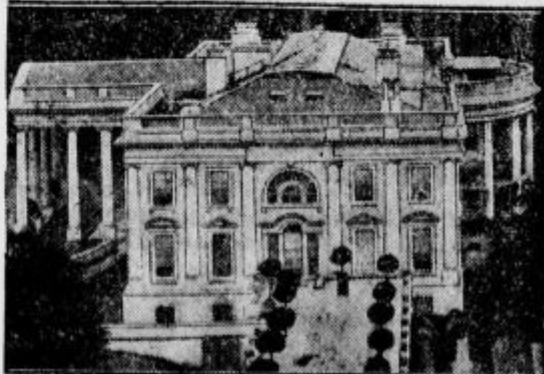
Iz vlaka se je nagnil na progi Osnabrück — Rheine tovarniški ravnatelj Weiss. Pridrveli brzovlak ga je zadel v glavo ter ga ubil.

»Zakaj pa ne delate, ako ste lačni.«

»Sem že poskusil, pa sem postal še bolj lačen.«

Gospa (služkinji): »Mina, vi me jezite od jutra do večera.«

Mina: »Nemogoče, gospa. Saj šele opoldne vstanete.«

Bela hiša v Washingtonu, službeno in stanovanjsko poslopje vsakokratnega predsednika Združenih držav.

Herbert Hoover kot 24 leten inženier načelnik cesarskih rudnikov na Kitajskem. — Predsednik Hoover z ženo in otroci.

Gospodarstvo

Družbe z om. zav.

Po podatkih vsušč. prof. dr. Albina Ogrisa je bilo po vojni do konca 1926 registriranih 383 družb z o. z. s skupno glavnico 56.1 milj. Din. Leta 1926 je bilo registriranih 52 družb s kapitalom 4.003.800 Din, lani že 57 s kapitalom 4.390.000 Din. Ta oblika gospodarskega udejstvovanja pri nas vedno bolj prevladuje, kar posebno svedoči statistika, ki smo jo sestavili za tekoče leto.

Registriranih in leto družb z omejeno zavezo lani in letos

	1927	1928
Štev. kap.	Štev. kap.	(tis. Din)
1. četrtletje	18 907	23 1254
2. četrtletje	11 726	11 1051
3. četrtletje	13 1755	17 2071
4. četrtletje	15 852	

Pri eni v tretjem tromesečju letos registrirani družbi je zabeležiti celo kapital 1 milj. Din, pri drugi 0,5 milj. Din. V splošnem so pa glavnice večinoma še vedno manjše.

Skupno je bilo v prvih devetih mesecih t. l. registriranih 51 novih družb z o. z. s kapitalom 4.376.000 Din (lani v celotnem letu 57 s kapitalom 4.390.000 Din, v prvih devetih mesecih lani pa 42 s kapitalom 3.478.000 Din). Iz teh podatkov je razvidno, da postaja družba z o. z. najvažnejša oblika sedanega gospodarskega udejstvovanja, saj so ustanovitve delniških družb v Sloveniji prava redkost: letos se je ustanovila samo ena, pa še ta je le sprememba rodbinske posesti v rodbinsko d. d. Ostale vrste podjetniških oblik pa ne spravijo skupaj večjih glavninskih sredstev, četudi številčno prevladujejo.

Bosulin svečice

so edino zanesljivo zdravilo zoper srmačnično vnetje pri govodi ter jalovost krav in telic. Skatila z 12 svečicami in natančnim zdravniškim navodilom 30 dinarjev. Če se pošlje denar v pisnu napred, poštne prosto, sicer povzetje. Izdeluje in razpošilja edino: Lekarna pri »Angelju Varhu« na Vrhniki.

POLJSKI UVOZ PRAŠICEV V Č. S. R.

v Praga, 9. nov. Češkoslovaški poljedelski minister dr. Vrbinko je v proračunskem odboru senata objavil interesantno ugotovitev, ki je zanimiva tudi za Jugoslavijo. Ugotovil je, da se kaže edini deficit v češkoslovaškem poljedelstvu pri prašičih. Vzrok temu je to, da je v pogodbi s Poljsko določeno, da se bo kontingent za uvoz prašičev iz Poljske določil pozneje, da pa obstoji tajna klavzula, da se ta kontingent sploh ne bo določil in da Poljska lahko uvaža prašiče v neomejenem številu. Poljska je l. 1924 uvozila v Češkoslovaško 26.000 prašičev, l. 1925 300.000, l. 1926 850.000 in leta 1927 402.000 prašičev v vrednosti 285.000.000 Kč. Letos je bilo do 29. okt. importiranih že 714.000 prašičev, do konca leta bo znašal uvoz okroglo milijon prašičev. V takih razmerah se ne izplača češkoslovaška prašičereja in je češkoslovaška vedno bolj odvisna od inozemstva. To je treba čimprej odstraniti. Ker je carinsko zaračunavanje predelotrajno, bi bilo boljše, da se zopet uvede dovoljitveno postopanje.

Poštnoekovni promet v oktobru je znatno narasel: presegel je 5 milijard Din in s tem dosegel rekordno višino. Znašal je v tem mesecu 5.329.4 milj. Din (v septembru letos 4.549.1 milj., oktobra lani 4.506.5 milj., od tega brez gotovine 47.1% (v septembru 46.5, oktobra lani 45.1%). Skupno je dosegel v prvih desetih mesecih t. l. ves promet 43.949 milj. Din, napram 41.590 milj. v isti dobi lani. Število računov je naraslo v oktobru od 16.223 na 16.353, od tega v Ljubljani od 4838 na 4874, v Zagrebu od 4977 na 5027, v Beogradu od 3050 na 3100, v Sarajevu od 2639 na 2696 in v Spolju od 639 na 656. Vloge so v oktobru narasle od 552.9 na 593 milj. Din in se s tem zopet približale rekordnim številkam v prvi polovici leta. Tudi hranilne vloge so narasle od 83.4 na 34.1 milj., kakor povprečna njih višina od 1069 Din na 1073 Din.

Vezati pakete z motorizom Grosuplje = biti zadovoljen!

Borza

Dne 10. novembra 1928.

DENAR

Na deviznem tržišču ta teden ni prišlo do večjih izprememb v tečajih. Edino devizi London in Trst sta napram začetku tedna oslabele. London od 276.18 na 276.12, Trst pa od 298.27 na 298. Ljubljanski borzi je bil tudi ta teden znaten devizni promet: znašal je 20 milj. Din napram 18.8, oz. 20, oz. 16.15, oz. 14.6 milj. Din v prejšnjih tednih. Kakor običajno je večino potreb krila Narodna banka. Narodna banka je dala v ponedeljek in torek celo devizo Trst, kjer je bilo dosedaj zaključeno privatno blago. Sploh je v privatnem blagu bolj malo prometa, za kar smo uvedli razloge že 8. t. m. v borznem poročilu. V Zagrebu pa je še naprej več prometa v privatnem blagu.

Na tržišču vrednostnih papirjev ta teden tudi ni bilo živahnega poslovanja. Bančni papirji, ki so dosedaj vsak dan izkazovali nekaj prometa, niso zabeležili v sredo v Zagrebu nobenega zaključka; tečaji so ostali neizpremenjeni. Edino nova Union banka (nastala iz fuzioniranih bank) je popustila od 57.50 na 56.50, to pa radi tega, ker je vedno dovolj flotantnega materiala v inozemstvu. Tudi v industrijskih papirjih je bilo malo prometa: v ponedeljek n. pr. samo 1 zaključek. Opazilo pa se je v teku tedna večje zanimanje za

termine po dosti švrtstih tečajih. Tako n. pr. so Vevče notirale za marec v torek 116—118, v sredo 125 den. v Zagrebu. Izmed tečajev je omeniti uvrstitev brodske vagonse tovarne v zvezi s povišanjem kapitala. Tečaj se je v teku tedna uvrstil od 70 na 74. Glede tega papirja je še nadalje javiti, da je budimpeštanski bankir Simon Krancz prodal svoj paket delnic tega podjetja (20.000 kom.) neki francoski skupini, večino družbe ima Steg (Družba avstrijskih državnih železnic). Nadalje se je v teku tega tedna uvrstila Ragusa. V ponedeljek je notirala 490—500, v petek pa že 500—505. To je v zvezi z ureditvijo stalne državne subvencije parobrodniškim družbam. Pa tudi je notranja vrednost te delnice, katere nominalne znaša 125 Din, prav znatna. Družba si brez novih sredstev nabavlja nove parobrode in je znašala za 1927 dividenda 80 Din na delnico. — Med državnimi papirji se je v prvi polovici tedna znatno uvrstila vojna škoda. V Zagrebu promptne za blago ni bilo dosti zaključenega (samo v ponedeljek in torek), pač pa se kakor v Beogradu trguje znatno več na termine. Tečaj za december, ki je v Zagrebu narasel že na 442, v Beogradu pa na 442—442.50, je koncem tedna popustil v Zagrebu na 439, v Beogradu pa na 439.75—441.50. 7% inv. posojilo in agrari ne beležijo znatnih izprememb. Dunaj, Beograd 125025.

VREDNOSTNI PAPIRI

Dunaj. Podom.-sav.-jadr. 84.60, Alpine 44.06, Leykam 9.55, Trbovlje 60.25, Kranjska industr. 39, Ruše 32.75, Guttman 24.50, Mundus 188.75, Slavex 12.20, Slavonija 0.62.

Žito

Nazadovanje cene za pšenico, radi katerega se je tekom tega tedna pocenilo blago za ca. 10 par, je v principu vtiemljeno radi dejstva, da se je naš izvoz docela ustavil, domači konzum pa se še dalje bolj držal rezervirano. V zadnjem času je bila na trgu le pšenica malih trgovcev in malih producentov, katere so razmere silele k prodaji, ker so potrebovali denarja. Zdej pa je na trgu tudi blago večjih podjetnikov, ki uvidevajo, da za pšenico ni mogoče doseči v inozemstvu dobrih cen. S padanjem cene se je pojavilo tudi nekaj povpraševanja po pšenici in nakupovanja v pasivnih krajih, zlasti v Sloveniji, tako da prihaja trgovanje polagoma zopet v stari tir. — Cene za termisko blago so še vedno visoke, morda z ozirom na dejstvo, da se forsira zaključek trgovinske pogodbe s Turčijo, kjer upa najti naš izvoz favoriziran trg za plasiranje velikih količin. Vendar so pa sedanje cene za termisko blago visoko nad svetovno pariteto, da bodo morale še nazadovati, ker sicer kljub ugodnim trgovinskim pogodbam ne bomo mogli konkurirati na inozemskih tržiščih. — Za koruzo je položaj neizpremenjen, naš konzum se vzdržuje od nakupa, ker je cena še vedno tako visoka, da se niti koruza, niti koruzni mlevski izdelki ne morejo prodajati v normalnem obsegu. — Pšenična moka se trguje na podlagi 355—260 Din, za srednjo bačko znamko. — Pomladni ječmen 70 kg veta ca. 300 Din, oves se drži stalno na 250—255 Din bačka nakladalna postaja. — Za pšenične otrobe je mnogo povpraševanja, dočim blaga zelo primanjkuje in je cena nenavadno visoka.

V Ljubljani notirajo:

Deželni pridelki (vse samo ponudbe; slov. p. dob. prompt, plač 30 dni): pšenica bač 78—80 kg 202.50—305, nov. 307.50—310, dec. 312.50—315, januar 315—320, moka 0 g vag. bi. fko Ljubljana 430—435, rž 73—74 kg 205—207.50, oves bač 295—300, koruza času primerno suha 365.50—370, ameriška 315.50—320, ajda domača 300—305, ječmen bač 70—71 kg 315.50—317. Novi Sad. Pšenica bač, sr. pot. 240—242.50; koruza bač, sušena 267.50—272.50, 12—1. 277.50—285.50, 2—4. 280—285, 4—5. 280.70—285, fižol bački, beli 870—880; ječmen 255—260, bački pol. 285—290, bar. 295—300; moka 0 g 350—360, 2 330—340, 5 310—320, 6 270—280, 7 250—265, 8 205—215; otrobi bi. 182.50—187.50, sr. 180—185. Promet: 29 vag. pšenice, 22 koruze, 2 moke, 5 otrobov; skupaj 58 vag. Budimpešta. Tendence: žrstva. Pšenica: marec 26.82—26.98, zaklj. 26.96—26.98, maj 26.54—26.60, zaklj. 26.62—26.69; rž: marec 24.78—24.93, zaklj. 24.96—24.98, maj 25.12—25.22, zaklj. 25.22—25.24; koruza: maj 29.14—29.20, zaklj. 29.20—29.22, julij 29.40—29.44, zaklj. 29.44—29.46.

Deželni pridelki

Fižol. Zanimanje za fižol je zelo ponehalo in tendenca je nazadujoča. V inozemstvu je veliko ponudbe v poljskem fižolu, ki notira v Trstu 11—13 dolarjev. Vse to je vplivalo, da so se pri nas nakupne cene zelo znižale in so sedaj za nizke vrste 5—7 Din za visoke pa 7—8.50 Din.

Gobe. V gobah novega blaga ni, pač pa je tako pri trgovini kakor v prvi roki še dokaj blaga. Zanimanje je v inozemstvu zelo veliko. Kupčija z gobami je pri nas slaba in cene so popustile od 90 do 110 na 80—100 Din.

Detelja. Z ozirom na dobro letino v drugih evropskih državah naše blago ne konvencira za izvoz, pa smo tudi imeli slabo letino. Sedanja nakupna cena za domače naturalno blago je 19 Din.

Hmelj

Zatec. ČSR. (Tedensko poročilo.) Nakupovanje se vrši na deželni živahno tako za inozemstvo kakor za domačo trgovino. Kupovali se vse vrste. Cene so se napram prejšnjemu tednu vzdržale. Transitični jugoslovanski hmelj notira 650—1000 Kč za 50 kg napram 650—900 v prejšnjem tednu.

Nemški pridelke hmelja je znašal letos po uradnih podatkih 167.336 stotov po 50 kg (lani 143.582) na 15.273 ha (lani 15.507 ha). Povprečni pridelok na ha se je povečal od 9.4 stota na 11 stotov. Največ je letos pridelala Bavarska 139.076 stotov (na 1 ha 11 stotov), potem Wirtembero: 19.642 stotov (na ha 10.8 stotov) in Baden 7330 stotov (na 1 ha 11.6 stota).

Les

V Milanu so za les naslednje notacije: smreka hlodi 190—200 lir, trami usi Trieste 195—205, de-

varuje usta in zobe!

ske I. 470—520, II. 320—350, III. 360—280, moreli 4 m 280—300, mecesen deske I. 600—630, II. 410 do 430, III. 260—270, topol deske 260—320, bukev nar. deske merk. 340—380, parjena I. 650—660, hlodi 22—24, hrast slav. deske 910—1000, oreh deske merk. 1000—1500, kostanj deske 340—400 lir.

V Trstu pa notirajo (v lirah): smreka: škoreline 4 m 8—14 cm 6—10 mm 340—360, 15 cm in dalje 370—390, škorele 4 m 8—14 cm 12—15 mm 290—310, nad 15 cm 360—390, deske 4 m 10—15 cm 18—25 mm 250—270, nad 16 cm 270—310, rezane smrekovine 4 m 10—15 cm 29—60 mm 250—270, nad 16 cm 295—315, morali 4 m 48—48 mm 100—100 mm 280—285; filerji 4—8 m 8—8, 8—11, 11—11 145 do 155, trami 4—12 m 11—13—24—29 145—155; bukev: parj. obrobli. I. II. 530—570, neobrobli. 470—500, nar. obrobli. I. II. 330—350, neobrobli. monte 270 do 290, testoni 2.25 m 10—29 cm 20 mm 240 do 250 lir.

Kože in usnje

Zaradi padanja cen na svetovnih tržiščih so cene kožam tudi pri nas popustile. Tako smo že poročali, da se zadnja zagrebška avkcija radi pre-

nizkih ponudb ni vršila. Belgrajska mesarska zadru- ga je prodala svoje blago po 18 Din, novovrbaška lahke po 16, težke po 17.50 za kg, torej še nižje cene, kakor so bile oferirane zagrebški zadruzi.

Radi teh razmer so se tudi v Sloveniji cene izpremenile: sedaj se plačujejo v Mariboru in Ptujju goveje lahke po 15 Din, težke po 17 Din, telečje po 22—24, svinjske po 14—15 Din; v Celju pa se pla- čuje za goveje lahke 14 Din, težke 15, telečje kože 22 Din. Za svinjske kože je letos manj povpraše- vanja.

V Ljubljani so cene neenotne in so deloma višje kakor v provinci. Usnje se je v zvezi s pad- cem sirovih kož tudi pocenilo.

M. U. Dr. France Virant

se je preselil v Tavčarjevo ulico št. 7.

Vhod Cigaletova ulica št. 1.

Ord. 12.—3. za notranje, kožne in spolne bolezni Humoralna terapija celotnega organizma (s proteini in osmoterapijo).

Sport

DANAŠNJI NOGOMETNI PROGRAM.

V današnjem, predzadnjem kolu jesenskega nogometnega prvenstva nastopita para Slovan:Ja- dran in Slavija:Vrbovoda. Slovan, ki je prošlo se- zono zamogel obdržati še tretje mesto, letos ni po- kazal prave forme ter bo imel v Jadranu, ki ga je le zmaga nad Reko v kvalifikacijski tekmi rešila pred padcem v drugi razred, opasnega nasprotnika. Posebno občutna bo za Slovana vrzel, ki je nastala s tem, da ima njegov srednji krilec Volkar zabrano igranja. Pomanjkanje tega igralca se je opazilo že tudi pri tekmi s Hermesom, v kateri je Hermes zmagal s senzacionalnim rezultatom.

Svoboda bo imela v šibki Slaviji, ki je za to sezono postavila v močvito same mlade igrače, ne- opasnega protivnika. Močvito Slavije je sicer teh- nično dobro izvežbano, manjka mu pa odporne sile. Zatorej se more skoro z gotovostjo pričakovati zmago Svobode.

Obe tekmi se vršita na igrišču Ilirije, in sicer Slavija:Svoboda ob 13.30, Slovan:Jadran pa ob 15.

SK Jadran. Danes točno ob 14.30 morajo biti sledeči igralci na igrišču SK Ilirije: Vidmar, Zor, Perko, Bracar, Rogož, Oven, Benedičič, Macarol, Ra- pe, Gabršek, Januš. Rezerve: Bončina, Plahota. Re- ditelji: Logar, Kosmač, Steiner, Lever, Mlač.

Sportni pregled

Zgodaj morajo pričeti: v Ameriki živeči Nor- vežani zbirajo že sedaj prispevke, da omogočijo evropskim rojakom udeležbo pri olimpijskih igrah v Los Angeles l. 1932. Radi bi, da bi prišel tja tudi norveški prestolonaslednik Olaf. Norveški sosedi Švedi hočejo prirediti nordijske bojne igre, vsako drugo leto po olimpijskih igrah; pripučenih bo pet držav, in sicer one, ki so v olimpijskem se- znanu na prvih petih mestih. Šveda Ljungströma vabi Tex Rickard v Ameriko, da bi tekal tam na dolge razdalje; Quafi in Ray sta že večkrat tekla, in zmaga Quafi zmeraj na razdalje 30 km in več. Ray pa od 20 do 30 km. Ritola pa noče postati profesional; kot Nurni bo treniral sedaj tudi on za maratonski tek. — Nemški sportni urad za lahko atletiko je priredil lani 770 tečajev, udeležencev je bilo 27.000. Njemu včlanjeni klubi so priredili 31 mednarodnih tekem, 60 narodnih in 800 kra- jevnih. Priznali so več nemških rekordov, med njimi 100 m Kärnig 20.9, kopje obejoročno Stosć 103.83, skok ob palici Müller 8.82, tek 15 km Hus- sen 48:58.6, tek 1 ure Husen 18.211 km. — Nov sve- totni rekord v obejoročnem metu diska je napra- vila Konopacka s 65.185 m, novi italijanski rekord na 400 m pa Tavernari z 48.8.

V Italiji je od nogometnih klubov Torino edi- ni, ki še ni premagal; vodi z 12 točkami. V Rimu, Parizu in Londonu se vršijo ta mesec razne važne nogometne konference. Oslo je premagalo Berlin 2 : 0, Škoti Irce 8 : 2. — Rapid bo o božiču gosto- val 10 dni na Francoskem in bo igral 6 iger. — Kada se bo zdravil v Karlovih varih. — Besne- žegac tajnika kluba Gredjanski so prisilili, da je »demisioniral«. — Neokusen je Ferenczvaros; v treningu za drugo igro z Rapidom je priredil igro, s prostim vstopom, a gledavci so bili naprošeni, da vpiljo in razsajajo, kolikor jim dajo pljuča, da izražajo svojo nevoljo, da pleskajo itd., sploh da delajo »špektakele. To zato, da se živi igralcev Ferenczvarosa privedejo na hrup in vršič. Po zadnji zmagi nad Rapidom 7 : 1 bi tega pač ne bilo treba.

Dopisi

Kostanjevica

Kat. izobr. društvo je imelo občni zbor, na katerem se je po poročilu odbornikov ugotovilo, da je društvo v preteklem poslovnem letu še precej delovalo, vendar bi lahko bili uspehi boljši! Za bodoče hoče društvo živahneje delovati. V ta na- men se je sklenilo, da dobi društvo radio, prirejalo bo po možnosti vsak mesec po eno igro, pogostna predavanja in društvene sestanke.

Motorno brigadno je dobilo naše Prostov. gas. društvo. Brigadna je moderne konstrukcije in kos vsaki nalogi, kakor se je videlo pri prvih vajah.

Metlika

Kmetijski nadaljevalni tečaj nameravajo otvo- riti na Božakovem. Ta misel je hvalevredna, dasi se gotovo v polni meri ne bo mogel vršiti, ker manjka učnih moči. Dobro pa je, da se sploh kaj stori za izobrazbo naše kmetijske mladine, posebno sedaj v zimskih večerih, ko je bolj čas. Tak podoben tečaj za fante in dekleta imajo že nekaj tednov tudi v Dražičih. Samo da se pri takih stvareh ne išče kakih osebnih interesov, da je res vse delo posvečeno mladini, ne pa kakemu egoizmu. Človek se mora pri takih podvzetih žrtvovati drugemu, ne pa iskati samega sebe, ali svojih koristi. Potem bomo take tečaje prav iskreno pozdravljali. Ni-

kakor pa ne pozdravljamo odgovora naših mestnih očetov, ki ne dovolijo brezplačnega poučevanja krščanskega nauka na obrtno nadaljevalni šoli v Metliki, ko je vendar tudi ta mladina tako potrebna verskega pouka.

Prevalje

Zdravniška vest. Razpisano mesto uradnega zdravnika bratovske skladišnice na Lešah pri Prevaljah je bilo podeljeno dr. Flisu, dosedanjemu vo- jaškemu zdravniku v Mariboru. Dr. Suhar, ki je bil nad štiri leta v Prevaljah, je odšel v Ljubljano kot sodni izvedenec. Imenovan pa je za uradnega že- lezniškega zdravnika v Prevaljah okrajni sanitetni referent dr. Erath, s sedežem v Guštanju.

Popravlilo cerkve Device Marije na Jezeru v Prevaljah gre h koncu. Strop je ves pokrit z močno pločvino in vsa ostala zidarska dela izvršena zelo okusno. Sedaj je pa dom miru in tihote vse m faranom v čast in ponos. Posebna zabava gre g. dekanu Ripplu, ki je pripomogel k tej nadvse po- trebni popravili.

Dr. med. A. Lavrič

se je preselil iz Rogaške Slatine

v Ljubljano, Mirje 11. Tel. 3285

Ordinira od 10. do 12. in od 2. do 4.

Srednji devizni tečaji na ljublj. borzi od 5. XI. do 9. XI. 1928.

Dne	Berlin	Curih	Dunaj	London	Newyork	Pariz	Praga	Trst
5.	1357.75	1095.60	801.09	276.18	56.95	—	168.77	298.27
6.	—	1095.60	801.09	276.16	56.95	222.50	168.77	298.25
7.	1356.75	1095.60	801.09	276.15	56.95	—	168.77	298.10
8.	1356.50	1095.60	801.09	—	56.95	—	168.77	298.10
9.	—	1095.60	801.09	276.12	56.95	—	168.77	298.10

PIŠ za damske plašče

Josip Šlibar, Ljubljana

Stari trg šte. 21 (poleg Zalaznika)

Če stric Jaka tolče Tomažka

(Izpred sodišča.)

Meta in Greta sta sestri. Se pravi, bili sta sestri, ker zdaj nista več; ne, gospod sodnik, jo ne priznam več za sestro, nikakor ne! — tako hiti Greta zagovarjati sodnika na številki 28. Meta se je bila svoj čas omožila, isto je napravila Greta. Dobila je Meta dedca Jaka, Greta pa je staknila Pepeta. In je Meta obiskala štoklja, pa se je spotoma oglasila še pri Greti. Glejte, vse je šlo v redu in po vseh božjih in človeških pravilih, pa vendar sta se sestri skregali, da nikoli tega! Bilo je namreč tako, da sta i Meta i Greta ljubljeno dečko rastla v ponos in zadovoljstvo Jaka in Pepeta. Toda Jaka ima grunt, Pepe pa je le delavec. V tem je razlika med Metinim in Gretinim dedcem. Potlej se pa zaradi take razlike stvari zasukale tako, da sta Greta in Pepe zavajala, da je hudo na svetu in da je križ z otroci, ki da smo jedo in jedo — Pepe in Jaka pa sta že zaradi sorodstva, zlasti pa zato, ker je grunt velik in delavci dragi, uganila in določila, da se usmilita onih dveh, Greta in Pepeta in jima vzameta malega fantiča, krave bo pasel. Tako je prišel Gretin sinko Tomažek k teli Meti in stricu Jakcu. Pasel je krave in je živél zadovoljen in vesel in je piskal na piščal, kaj pa mu mar življenje! Toda je Tomažek rastel, rastel, trgal hlače, trgal to in ono, šola se je začela, dela pa pri gruntu vedno več. Ubogi Tomažek ni mogel vsega hkrati: v šolo in na pašo! In vseh drugih del, ki so mu jih vedno več in težjih nalagali, tudi ni mogel izvrševati, kako jih bo izvrševal revež, komaj 17leten. Pa je tako včasih čez Tomažkov hrbet priletela kakšna veja ali tudi motika, za spremembo je dobil kakšne batine in tudi njegova zadnja plat je večkrat trpela od bre. Še sosedom se ni prav zdelo, da je Jaka

tako ravnal z Tomažkom, pa so povedali materi Greti, da to ni prav in naj se vendar ona zavzame za svojega otroka. Res je nabasala Greta culo in se je napolnila k sestri Meti, da bo otroka vzela k sebi domov. Toda sestra in njen mož sta jo potolažila, da ni tako hudo in da se Tomažku že dobro godi in je prav zadovoljen. In tako je Tomažek ostal še pri stricu in teti. Fant je spet raste in raste, pa tudi batine so bile še kar naprej domače v stricovi hiši. Opozorjena Greta je ponovno prišla po sina. Odločno ga je zahtevala nazaj; pri tej priliki bo šel z menoj! — je rekla sestri Meti. Ampak sestra otroka ni hotela dati nazaj, nego ga je zaprla na podstrežje, da se z mamo niti videla nista. V tem je prišel Jaka, gospodar. Bil je hud, ko mu je Greta povedala, po kaj je prišla. »Prokleta, kakor mi nisi tiho, te bom tako v gobec sunil, da te bo koj hudič vzel!« Greta je na to skromno pripomnila, da pač ni tak junak, kakor se dela, toda Jaka je pokazal, da je res. Zaletel se je z vso silo vanjo, trikrat jo je brenil zad in dvakrat spred, potem jo pa stiskal za vrat. Z nohti jo je poškodoval ter ji tudi strgal uhan, 500 Din vreden, ki se je zgubil v blatu ali kjer že. Ta bridki boj zaradi Tomažka se je vršil pred Jakčovo hišo, na glavni cesti, pa bi Greta tega dedca nesramnega ne šla tožiti! Kajpak da ga je šla z ženo njegovo, njeno sestro vred. In je sodnik določil 150 Din kazni ali pa 2 dni zapora, kar se je Greti zdelo odločno premalo. Zato se bo pritožila.

Čof! je reko ...

(Izpred sodišča.)

Holadri, holadrom, hola-dri-dri-ta-tom ... in kar naprej po isti viži je je sekal tisti večer Bertonec in se pijan gugal po cesti sem in tja, tja in sem. Ker se mu je zdelo, da ga še ni dosti v glavi, v žepu pa je čutil še nekaj drobiža, jo je mahnil še v zadnjo gostilno ob cesti, k »Šlapabirtu«. Tam je znan in bo morda našel še kakšno družbo. Res jo je našel in jo je skušal po svojih močeh in zmognostih zabavati. Nekaj časa je še vneto ponavljal svojo večno lepo pesem holadri, holadrom, potlej se

je pa spravil nad gostilničarja. Oštel ga je z najboljšimi besedami, gostilničar pa tudi ni molčal. Razvil se je kreg, vse se je zarotilo zoper Bertonec in ostal je sam. Dražilo ga je, da nihče noče potegniti z njim, vsi pa z gostilničarjem. Bertonec je z milimi besedami rotil svojega soseda, naj vendar polegne z njim. Sosed ga je poslušal mirno in se smehljaj, kar je močno pogrelo Bertonec. V jezi je pograbil z mize »šlefan«, ki je bil še skoraj poln pijače — čof! je reko in že se je zlobil šlefan na glavi Bertonecovega soseda. Črepinje so odskočile na vse strani, vino je curjalo raz glavo in sunkoma so prihiteli vsi gostje in se strnili v gručo pri mirnem sosedu, ki je revež kar odrevenel. Gospodje so poklicali policaja, stvar je romala pred sodnika. Tam se je izkazalo, da je bil gospod Bertonec že večkrat radi podobnih kravalov obsojen, da je on sploh velik sitnež. Gospod Sapa, ki je imel tisti večer smolo, da je Bertonec na njegovi glavi razbijal dvolitersko steklenico, je radi bolečine 7 dni ležal, ta čas kajpak ni delal, zato zahteva odškodnino. Bertonec je bil obsojen na 5 dni zapora, ima plačati gospodu Sapi 1000 Din za bolečine in 225 Din za zdravniške stroške.

Drag pljunek

(Izpred sodišča.)

Stanovala sta Rajko in Milka v visoki hiši ob prometni cesti. Toda kar naenkrat se je gospodarju zazdelo, da ta zakonski par, ki itak nima otrok in zato lahko plačuje nekaj več, sploh premalo plačuje za tako udobno in prijazno stanovanje. Ko je to vest o podražitvi stanovanja sporočil zakonskima, se onadva seveda nista nič kaj razveselila. Ves tisti dan sta na tihem rohnela in iskala prilike, nad kom bi stresla svojo jezo. Ker je bila onstran hodnika teta Jera, s katero so se itak večkrat kregali, sta se spravila nad njo. Jera je za božjo voljo vpila, naj jo pustita v miru, ker jima ni noče, toda Milko je menda obsedel sam zlodej tisti dan. Vsa razkačena se je zakadila v Jero in ji pljunila v obraz. Njenemu možu se je to očividno dopadlo, pa je skočil še on

DIŠAVE SLON

do Jere in se pokazal soglasen z ženo na ta način, da je teli pljunil v obraz tudi on. Ker je ob vsakem slučaju treba pokazati, da je mož glava, je on pljunil enkrat več kot žena, torej dvakrat. Zato pa je sodnik njega tudi obsodil na 300 Din globe, ženo Milko pa le na 150 Din.

Leden muzej za mrtva trupla.

Geofizični observatorij na Daljnem vzhodu je napravil načrt za ogromen leden muzej, v katerem bi se hranila trupla izumirajočih plemen in živali, dalje živila, orodja itd. V ta namen bi se uporabila sibirski polja večnega ledu, v katerih bi se trupla nepoškodovano ohranila mnogo tisoč let. V tem ledovju so našli mamute, katerih meso je bilo še popolnoma sveže. Gradbeni stroški za muzej so proračunani na deset milijonov rubljev.

»Vsi možje ste enaki. Kar ti povem, gre pri enem ušesu noter, pri drugem ven ...«
»Da! Pri tebi pa gre skozi usta ven!«

Sestra mlajšemu bratcu: »Ti moraš molčati, dokler jaz govorim.« — »Ni mogoče, bom preje zaspal.«

Cenejš kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi usakournito manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg šte. 17.

Najboljši v materialu in konstrukciji in najlepši opremi so **šivalni stroji „Gritzner“ in „Adler“** za domačo obrt in industrijo

Pouk vezanja brezplačen!

Le pri
JOS. PETELINC
Ljubljana

poleg Prešernovega spomenika so vodi
Večletna garancija!
Zahtevajte ponudbe

Razno

»Vsak svoj zdravnik«
Navodila za srečno življenje. Naročila na 1. zvezek - 10 Din - sprejema uredništvo »Domačije«, Maribor.

Jetiko
ozdravi tudi pozimi strokovnjak (strokovne knjige) dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilstalt) Sečovo, železn. postaja Rogaska Slatina.

POPRAVILA
Mehanik Ivan Legat
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Telefon int. 434.

Specialist za pisarniške stroje.
Novi in rabljeni pisalni stroji vedno v zalogi.

ki krepí in zdravi želodec

PERJE

vsako množino čiščeno, neizčiščeno, nečehano, kokošje, purje, račje in gosje prodaja

tvrdka E. Vajda
Čakovac, Medjimurje

Zahvala

Vsem, ki so našo

Terezko

radi imeli, vsem, ki so jo v cvetje odeli in čutili z nama, naj Bog povrne! — Za izredno požrtvovalnost pa izrekava še posebno zahvalo gosp. primariju dr. B. Deržu, usmiljenim in bolniškim sestram, pogrebniemu zavodu g. Gajša in za tople besede g. Kristanu.

Dr. Matej in Anica Justin.

D. vestice, čista volna Din 98—
D. vestice, modne z ovratnikom " 185—
D. telovniki, volneni " 110—
D. pullover, modni z ovrat. (bordire) Din 178—, 185—
" 189—, 228—
D. pullover, jaquard brez ovrat. . . " 168—, 198—
D. pullover s krilom Din 395—
D. volnene površne jope . . . od Din 130— naprej

„INTARZIJA“
zadnja novost!

Velika izbira pletenin za gospode in otroke

A. Šinkovec nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 18-19

Zahtevajte **CENIK** s 1000 slikami brezplačno

Roskopi ura Din 49—

Ista original patent preciz. Roskopi ura na sidro, pravi nikelj, kolese nepristi pno prahu tekoče vse v rubin, posebno točna 5 let. jamstvo

Din 98—

Omega, Doxa in druge ure cenejše kot drugod.

Budilka Din 64—

z 2 zvoncema in 3 letnim jamstvom

Din 69—

A. KIFFMANN, Maribor št. 40 b
specialist samo za boljše ure

Ponudite sveže zelje
v glavah na vagone
Gospodarski zvezl v Ljubljani

LUTZOVE PEČI

in
PEC „MONOLIT“
ING. GUZELJ

Telefon 322. Ljubljana VII., Jernejeva cesta
Ravnatelj Konz. ovi. elektromotorji, Voltrove male turbine in gradilne greve »CALEFACTOR« (patent slika) in samotna opeka

ČREVA

vseh vrst, za mesene, krvave in jetrne klobase vedno naprodaj po najnižjih dnevnih cenah. Kupujem surovi in stopljeni L.O.J. — BERGMAN JO-SIP, Ljubljana, Poljanska cesta št. 85/87.

Kupujem

hrastove pragove in hrastova drva

suha in surova.

Ponudbe na
pošt. pret. 167, Sušak

Potreba gradbenih obvestil

Držav. hipotekarna banka pozivlje vse tvrdke, oziroma njihove zastopnike, ki se pečajo s prodajo gradbenega materiala, konstrukcij, instalacijskih potrebščin in slično, da na naslov Državne hipotekarne banke (tehniški oddelek), Knežev Spomenik, pošljejo svoje kataloge in eventualne vzorce s poedinimi cenami za vse gradbeni material, konstrukcije in instalacije vobče in slednjč za patente te vrste.

Iz uprave Državne hipotekarne banke, št. 40.183.

ČAZNA ROČKA

Obstoje cenejši
čaji, a ne bolj in izdatnejši

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Najcenejše in najlepše sukno

za moške obleke se dobi v specialni trgovini sukna pri

Franc Bedič

razpošiljalnica sukna, Maribor, Aleksandrova 28.

Prava pot v dosego zdravih živcev!

Bolni, utrjeni živi zagrenjujejo življenjsko, povzročajo mnoge bolezni. Kakor bodi jaje, trganja, omotico, tesnobo, šumenje v ušesih, motenje v prebavi, pomanjkanje spanja, neveselje do dela in dr. slabe pojave.

Vseh bolezni se boste oprostili le s pristnim Kola Lecithina om. vita minov bogatim hranilnim sredstvom. Ta je postal za človeštvo izvor dobrote, pospešuje na čudovit način delovanje telesa, krepi hrbtni mozeg in močnega, inči kite in ude, daje moč in nov življenski pogum. Pristni Kola Lecithin dosega čuda, do vaja prave hranilne snovi na skrajna mesta krvne tvorbe, oživlja, opogumlja in ohranja telo mlado in sveže.

Prepričajte se sami, da vam nič neresničnega ne obljubljam, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakomur, ki mi piše

popolnoma zastonj in franco malo škatlico Kola Lecithina in knjigo zdravnik z mnogotransko izkušnjo, ki se je sam moral boriti s to boleznijo. Pišite mi natančen naslov, pošljem vam obljubljeni takoj brezplačno.

Ernst Pasternack, Berlin S. O., Milhaelkirchplatz 13, Abt. 318.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1'50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon števil. 2328.

Službo dobe

Gospodično

prakso, zmerno slovensko, nemščino, stroje-pisja in stenografije v obeh jezikih, sprejme industrijsko podjetje. - Ponudbe s prepisi spricel in zahtevo plače upravi »Slovenca« pod: »Stalno mesto« št. 10.954.

Vajenca za

pekovsko obrt

sprejem takoj. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Ivan Rozman, Dobropolje, Dolenj.

Umetno mizarstvo

išče dva dobra mizarja za fino furnirano pohištvo, za stalno. Maribor, Mlinska 29.

Hlapec

z dežele, priden, pošten, se sprejme. Naslov pove uprava Slov. št. 10.908.

Kovinska industrija Jakša & Co., Celovška cesta 71, sprejme

1 stroj, ključavničarja (starejša moč), 1 vajenca za kovinskega strugarja, 1 vajenca za kovinskega orodjarja.

Vajenca

zdravega in močnega, poštenih staršev, za mesarsko in prekajeval. obrt, sprejme Fr. Zalar, mesar in prekajevalec, Ljubljana, Bežigrad.

Krojač išče krojačico ki ima že 3 letno pomožniško spricelavo, za skupno delo. - Naslov pove uprava Slov. št. 10.930.

Šofer

vešč mehanik za tovorni avto. Ponudbe s spricelavali poslati do včevši 27. nov. na Nabavljalo zadruge drž. uslužbenec, Maribor, Rotovski trg 2.

Služba organista

v Dobu se odda s 1. decembrom t. l. Plača mesečno 600 Din (šest sto denarjev) in pogrebna stolnina. Pism. prošnje naj se pošljejo do 25. t. m. na župniški urad v Dobu pri Domžalah. - V Dobu, dne 5. novembra 1928.

Služkinjo

sprejem v starosti 30 do 40 let, ki zna kuhati in opravljati tudi druga hišna dela. Ponudbe na upravo Slov. pod: »Zanesljiva in poštena«.

Vajenca

kmečkih staršev, sprejem za sodarsko obrt. Hrana in stanovanje v hiši. - Strniša, sodar, Moste pri Ljubljani.

Čevljarški obrtnik

dobro situiran, sprejme enega čevljarja in enega prirojavca s kapitalom kot družabnika v svojo povečanja obrata. - Ponudbe na Josip Pogacar, Radomlje.

Vajenec za vodo-vodno instalacijo se sprejme. Josip Kožuh, Sp. Šiška, Aleševčeva 36.

Krojaški pomočnika dobro izurjenega za fina dela sprejme takoj v trajno službo; hrana in stanovanje v hiši. Istotam se sprejme tudi izučena šivilja. - Ivan Vrbovec, krojač, Šent Vid pri Ljubljani.

Trgovsko sotrudnico izveščano, popoln. samostojno prodajajočo, z večletno prakso, sprejem v svojo manufakt. in pozamentirsko trgovino. Prednost imajo sotrudnice z Gorenjske. Plača po dogovoru. Ferd. Sajovic, Kranj.

Vajenka

železničarjeva hči, se sprejme v trgovino z galanterijskim blagom in delikatesami. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod »Pridna deklica« na upravo.

Vajenca

poštenih staršev, ki ima res veselje do trgovine, sprejem za Kranj. Naslov v upravi št. 11.032.

Kuharico

perfektno, iščem za takoj. Plača 500 Din. - Dr. Sava Nedeljković, mestni fizik, Zemun.

Mladenč

14-15 let star, pošten in resen, zmožen tudi nemščino z nekaj naobrazbe, se sprejme kot pripravnik k strojem v tekstilni tovarni. - Pism. ponudbe brez spricelav je poslati na upravo »Slov.« pod »Lepa bodočnost« 11.076.

Tehnična pisarna

išče uradnico, zmožno slovenske, hrvatske in nemške korespondence ter slovenske in nemške stenografije. Ing. Gustav Zemanek, Knafljeva 10/III.

Postrežnico

z dobrimi priporočili išče dr. Brežnik, Levstikova 19/II, Ljubljana.

Službe rade

Grebjar

s petletno prakso, želi premeniti svoje mesto. Najraje bi šel v kak večji kraj. Cenj. ponudbe pod šifro »Grebjar št. 10.736« na upravo Slovenca.

Mlajša prodajalka

vešča mešane in papirne trgovine, išče mesta za takoj kjerkoli. - Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Pridna moč«.

Izurjen pomočnik

v mešani stroki, mlajša moč, želi premeniti službo. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 10.827.

Službo vratarja

raznaka, nočnega čuvara, služe ali kak sličnega, želi bivši orožnik. Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« v Mariboru pod »Nastop takoj«.

Čevljar. vajenca

takoj sprejem, tudi če se je učil tega obrta, pod ugodnimi pogoji. - Bačnik Ivan, Glinica 15, Šent Vid nad Ljubljano.

Iščem službo

za delikateso, mlekarstvo ali slaščičarno, kjer bi lahko pozneje prevzela obrt. - Ponudbe na upr. Slov. pod: Dober promet.

Vzgojiteljica

ljubezniva, išče mesta. - Ponudbe upravi pod »Takojšen nastop« št. 11.071.

Absolvent

strojne srednje šole na Tehniški sred. šoli, ki je dovršil studije z odličnim uspehom, išče primerne službe. Gre tudi izven Slovenije. Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Tehnik« št. 11.060.

Kontoristinja

z večletno prakso v veliki eksportni trgovini, vešča vseh pisarniških del, išče primerne mesto, najraje kot pomočnica h knjigovodstvu. Nastopi lahko 1. decembra. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Vestna« št. 11.053.

Prodajalka

dobra moč, želi mesta v trgovini mešane stroke v mestu ali na deželi. Cenj. ponudbe na oglasni odd. Slov. pod: Poštena 11.078.

Prav na Vas

smo mislili, ko smo otvorili podružnico za naročnino, inserate in male oglase v našem dnevniku sredi mesta. Oglasite se v paviljonu poleg Uniona na Miklošičevi cesti. Telefon 30-30.

Krojaški pomočnik

išče dela za velike in male dele, po močeno-sti vzame tudi na dom. Naslov v upravi pod št. 11.035.

Pouk

Revna jurista

iščeta 4 do 5 ali večerne popoldanske ali večerne službe. Znata tudi stenografijo, klavir itd. Cenjene ponudbe pod »Jurista« št. 11.084.

Ljudskošolska

učiteljica ki poučuje tudi francosko in glasovir, se išče za zasebni pouk osemletne deklice. Naslov na upravo Maribor.

Pozor!

Dnevni in večer. tečaj za prirojavljanje dam. oblek se vrši pri strokovno izprašani učiteljici ter lastnici modnega salona

Roza Medved

Ljubljana, Mestni trg 24, III. nadst., nasproti rotovža. - Kroji se izdeluje po meri.

Tečaj za krojni pouk za izdelovanje vseh vrst oblek za dame in otroke daje prvovrstna damska krojačica za nekaj mesecev. Jamči za dobro in naglo priučenje. Plačilo za mesec 150-200 Din. za zunanje tudi s hrano in stanovanjem. - Istotam se odda mešlov. soba za eno ali 2 osebi. Naslov v upravi 11.057.

Brezplačno

krojno risanje za čevljarje bom podučeval od 1. dec. 1928 dalje vsako nedeljo. Čevljarji, ki se zanimajo za moderno čevljarstvo in obstoj svojega poklica, naj javijo svoj naslov ali naj se osebo zgleda v Ljubljani pri čevlji. mojstru: Blatnik Karel, Hrenova ul. 20. Na željo bom šel tudi na deželo.

Šivilja

za perilo sprejme gospodične za pouk dnevno in večerno. - Naslov pove uprava pod števil. 11.081.

Zasluzek

Prvovrstnega zastopnika za dobro vpeljan predmet, rabimo. Agilnemu se nudijo lepi dohodki. - Ponudbe pod »10.000 M«.

Se danes

se obrnite pismeno ali osebno na nas. Iščemo zgovorne zastopnike za prodajo predmetov na mesečna odplačila za vso Jugoslavijo. - Najmanjši dnevni zaslužek 150 Din. - Zembulović, Ljubljana, Miklošičeva cesta 14.

Objave

Preklic! Globoko obžalujeva in preklicujeva vse po nama izmišljene in neresnične vesti, ki sva jih vedoma kdakoli razširjala po škofiji in drugje o rodbinah Dachs-Martinec iz Ljubljane. - Škofljica, 8. nov. 1928. - Marija in Andrej Pernek.

Haló! Domače koline

dobite v gostilni »Koroški dom«, Poljanska cesta 11. Izbrana štajerska in dalmatinska vina. Vsak dan radio koncert.

Pozor!

Na Martinovo nedeljo k Müllerju za Bežigrad na krvave klobase in pečene gosi. - Če jih pride cel milijon - vsak dobi svoj porcijon!

Ženitbe

Izobražena

srednjih let, se želi poročiti z dobrošolnim gospodom. - Ponudbe pod: »Štedljiva« na upravo.

Prileten vdovec

s pokojnino išče znanja v svrhu ženitve s pošteno vdovo, ki ima nekaj prihranka. - Dopise na upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 11.082.

Danes

Zabavni večer

pridei danes godbeno društvo »Gradašca« Vič-Glince v novo preurejenih gostilniških prostorih g. Stare na Glincah v »Ameriki«.

Otvoritev

restavracije »ROŽNO JEZERO« Pod Rožnikom Večna pot danes. Se priporoča Zinka Habjan.

Dijaki

Dijake sprejem na stanovanje in hrano. - Mestni trg št. 18, III. nadst.

Stanovanja

Stanovanje dveh sob kabineta, kuhinje in priključni, z vrtom in soup-rabo kopalnice in pralnice ob Dunajski cesti na Brinju števil. 1. v I. nadstropju, odda s 1. novembrom Pokojniški zavod v Ljubljani.

Stanovanje

tri sobe, predsoba, kuhinja, pralnica in drugo, je na razpolago solid. stranki v novi hiši nasproti vhoda nove cerkve v Šiški. Kdor išče mirno, suho, solčno stanovanje, naj povpraša istotam, I. nadstropje.

Stanovanje

ene ali dveh sob in priključni, išče vdova s kuharico za takoj ali 1. februar. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 10.956.

Prazna soba

ali opremljena s posebnim vzhodom, parketom in elektriko, se odda. Tržaška cesta št. 26/II, Hladnik.

Stanovanje

dve ali eno sobo in kuhinjo išče zakonski par brez otrok v mestu. Ponudbe na oglasni oddelček Slovenca pod »Mirna stranka« št. 11.038.

Stanovanje

Dve ali eno sobo oddam z decembrom, najraje mladoporočencem ali pa trem gospodičam. Naslov v upravi pod števil. 11.039.

Iščem kuhinjo s sobo

ali sobo s štedilnikom za takoj. - Ponudbe na upravo Slov. št. 11.077.

Meblovana soba

lepa, balkon, električna razsvetljava in parket se odda. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.079.

Sprejme se

boljši gospod na hrano in stanovanje. Stari trg 2/II.

Vrtnar

oženjen, dobi takoj brezplačno stanovanje dveh sob. Prednost imajo mizarstva vajeni. - Naslov v upravi pod št. 11.066.

Prijazna sobica

z majhno kuhinjo, oboje opremljeno, se peeni odda. Posebno pripravno za samice. - Poizvedbe pod št. 11.085 v upravi Slov.

Dve gospodični

sprejem na hrano in stanovanje v novi hiši. - Naslov v upravi št. 11.083.

Vnajem

Kovačnico

novi, ob glavni cesti, z nekaj inventarja, oddam na najem. Družinsko stanovanje in vrt na razpolago. - Ivan Hlupar, Semič na Dol.

Lokal

na prometnem kraju, takoj oddam. - Vprašati: Florijanska ulica 31/I.

Posestva

Gostilna

se zaradi hitre selitve po nizki ceni prodaja; dve hiši, travniki, v hišah vodovod, elektrika in vse gostilniški inventar in vse pohištvo. Hiši stojita v sredini trga na prometnem kraju na Notranjskem. Cena 160.000 Din. Naslov v upravi 10.967.

Stanovanjska hiša

dvonadstrop., sredi mesta, ugodno naprodaj. - Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 10.983.

Hišo

podkleteno, z enim štiri-sobnim stanovanjem v visokem pritličju in dvema manjšima v manzar-di, 300 m vrta in dvorišča v Šiški, prodaja za zadnjo ceno 100.000 Din. - »Posest«, Miklošičeva 4.

GREŠITE MNOGO

Če ne čitate redno SLOVENC

Kupimo

Ovčjo volno

cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najboljše. - A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15. - Iščem stalne nabiralce in nakupovalce.

Hlude

bukove in hrastove (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Zamanje

v povezih event. kolobarje mesečno 1 vagon, kupim. - Ponudbe pod »Suho« št. 10.912 upravi.

Aparat za varenje

kovin, kupim. Izdel. kotlov, Jos. Otorepec, Za Gradom št. 9, Ljubljana.

Glasovir

kupim takoj. - Naslov na upravo Slovenca v Mariboru pod »Glasovir«.

Bukova drva

vsako množino, z navedbo cene, ponudite družbi »ILIRIJA«, Ljubljana, Vilharjeva cesta.

Jelšo

rezano ali okroglo, kupimo. - Ponudbe upravi Slov. pod »Jelša 10.965«.

Božična drevesca

kupujem na vagon, - Kdor jih ima, naj javi ceno. Jovan Bodor, vrtnar, Ada.

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Bukovih DRV

krompirja, fižola vsako množino, ter več vagonov

božičnih drevesc kupim. - Ponudbe (za fižol tudi v zorec) na Praznik, Zagreb, Kanal.

Prodamo

7 prašičkov

prav lepe pasme, starih 7 tednov, naprodaj po ugodni ceni. - Poljanska cesta 16, Ljubljana.

Pletilni stroj

10/70 in 80/40, ugodno naprodaj. - Kupec dobi delo. Bohoričeva ul. 10.

Naprodaj žaga

samica, predležje, voz in vse drugo orodje. Vse v dobrem stanju. Vprašati na oglasni oddelček pod šifro »Žaga«.

Pianino

dobro ohranjen, ceno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 11.034.

Proda se

vsled pomanjkanja prostora: ovalna miza, obešalo, citre, kozarce za rože in Leibstuhl. Naslov v upravi pod št. 11.080.

Štedilnik

velik, dobro ohranjen (za ca. 100 oseb), naprodaj. Ogleda se lahko v zavešči sv. Jožefa v Št. Vidu nad Ljubljano.

Zobotrebci

večja množina in to več vrst, se takoj pocieni odda. Tudi se dajo v komisijsko prodajo, katera v slučaju obojestranske zadovoljnosti ostane trajna. Le resni in zanesljivi reflektantje naj se javijo. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.966.

Poceni, naprodaj:

sesalni plinski motor, 14 KS (Sauggasmotor), polno-jarmenik (Vollgatter), 65 cm širok, različni stroji za obdelovanje lesa, leseni vijaki, 1/2" matice, in še drugi predmeti. Ivan Sirak, Maribor, Pobreška cesta 15.

Spalnico

češnjevo in jedilnico, hrastovo, politirano, prodam. Ivan Novak, Vižmarje, pri postaji.

Glasovir

kratek, stojalo za knjige, se poceni prodaja. Maribor, Frančiškanska 21.

Hromat. harmonika

ceno naprodaj. - Gabrovec, Kresnič, postaja.

Enocev. radio-aparat

nerabljen, prodam za 500 Din. Ivan Sklepič, Paromlinska iza 50, Zagreb.

Nove orgle

lepo doneče, se prodajo. Pne. sistem, reg. Princip 8', Salicional 8', Flauta 4',

Ogromen prihranek izdatkov

za vsakovrstno blago, za moške in ženske obleke, za razno perilo, kamgarne, sukno, blago za ženske plašče, raznovrstne parhete za obleke in perilo.

Sezijska razprodaja

Kamgarni za moške obleke od 110 Din, razno sukno za moške obleke od 40 Din, za ženske plašče od 60 Din, volneno blago za ženske obleke, dvojna širina, od 34 Din, različni kambriki od 10 Din, vsakovrstni parhete od 9 Din naprej. Suknena obleka 3-20 m blaga z vso dobro podlogo

samo 230 Din

Vse navedeno se dobi samo v manufakturni trgovini

IVAN KOS, Ljubljana,

Sv. Petra cesta št. 23

Ne zamudite ugodne prilike! Oglejte si blago!

Damske klobuke

v veliki izbiri in po najnižjih cenah priporočam

modni salon

IVANKA STEGNAR - Ljubljana
Stritarjeva ulica 9

Velika izbira — najnižje cene!

Pri znano dobri in solidni postrežbi nabavite vsakovrstnega zimskega modnega, manufakturnega in suknenega blaga, v modno-manufakturni trgovini

IHL & KUHAR prej KARL SOSS

Aleksandrova 9 — MARIBOR — Prešernova 2

Moč hipnoze in sugestij

Čudeži sil naše duše. Poskusi moderne sugestije in hipnoze; njih zdravilna moč. Telepatija, oseb. magnetizem itd. Silno zanimivo! Krasna knjiga z mnogimi navodili 28 Din. Pošilja »Veda in znanost«, Celje I, Razlagova 8.

Automobilisti!

Hladilnik Vam tudi v mrazu do —30° C ne zamrzne,

ako ga napolnite z »Antifreddinom A«! Novo in zanesljivo! — Zahtevajte prospekt z navodilom! **LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA,** Ljubljana, Bleiweisova 18.

OGLAŠUJE
V
SLOVENCU

„Spectrum“ d. d.

Inž. Koplisa, Dubsky in Krstic

tvornica ogledal in brušenega stekla

Ljubljana VII

se nahaja od 1. novembra

Celovška cesta 81. — Telefon 2543.

Zagreb, Osijek, Središnjica: ZAGREB

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklejanje v med. Fina, navadna ogledala.

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

MANUFAKTURA
J. GROBELNIK
LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 22

PRODAJA

tovarniške zaloge
po izjemno nizkih cenah

Priznane dobre kvalitete
angleškega in češkega
sukna za obleke
ter zimske
suknje

Firestone pneumatike

Zastopstvo za Kranjsko

Ivan Oblak

Celovška
cesta 34

Telefon 2663

Za gg. duhovnike!

Specijalen Striehkamgarn za obleke, kamgarn ali Adria za talarje, Marengo ali Setland za suknje, ter vse druge potrebščine priporočam v nakup **manufaktura Franc Dobovičnik, Celje** Gg. duhovniki dobe engros cene!

Krojači pozor!

Sukno, kamgarne, koverkote, dubline, lodne in vse krojaške potrebščine kupite najceneje v ogromni tovarniški zalogi **Franc Dobovičnik, Celje** Zahtevajte vzorce!

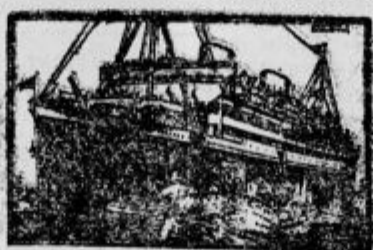
Za žene in neveste!

Poročne obleke, ter vse potrebno blago za bala, posteljino, odeje kupite v veliki izbiri najceneje pri **Franc Dobovičnik, Celje** Oglejte si veliko zalogo!

Nujna zidanja

tudi v zimskem mrazu mogoča z uporabo »Antifreddina«. Zahtevajte prospekt z navodilom!

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Kraljeva angleška linija
ROYAL MAIL LINE
za JUŽNO AMERIKO
Brazilija, Uruguay, Argentino, Chile, Peru itd.
»ASTURIAS« in »ALCANTARA«
največji angleški motorni ladji na svetu.
Podzastopnik **Ante Suglić, Ljubljana,**
Koledvorska ulica 26.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Vsestransko znameniti

prima emendolski sir

je zopet dobiti v mojih prodajalnah: Maribor, Koroška cesta št. 10 in Aleksandrova cesta št. 51.

PRVA MARIBORSKA MLEKARNA
ADOLF BERNHARD

† V neizmerni žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš brat, svak, stric in oče, gospod

Vincenc Koštomaj

tovarnar v Vranji, Južna Srbija

dne 5. novembra t. l. bil umorjen od zločinskih roke v najljepši mladosti v 33. letu. Truplo nepozabnega pokojnika je bilo položeno k večnemu počitku dne 7. novembra ob 3. uri pop. na pokopališču v Vranji, Južna Srbija.

Ljubljana, Arja vas, Vranje, 10. XI. 1928.

Globoko žalujejo družine:
Malis, Koštomaj, Jesih.

Potrži globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je naša ljubljena

Pepca Zakrajšek

stivilja

dne 10. t. m. po težki bolezni, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 12. novembra 1928 ob 2 popoldne iz dež. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ponikve-Ljubljana, 10. novem. 1928.

ŽALUJOČI OSTALI.

Mestni pogrebni zavod.

REINHOLD RAUCH

TRGOVEC IZ CELJA

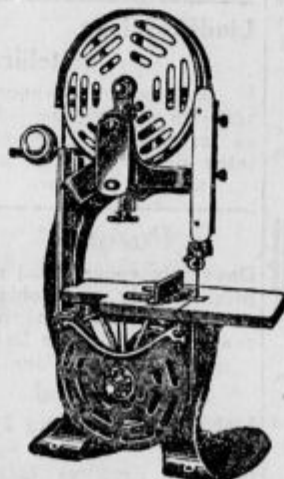
ANITA RAUCH ROJ. SKAZA

POROČENA

Lovske puške

flobert puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovske in ribiške potrebščin ter umetni ogenj.

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Selenburgova 6

3 leta kredita!

Vseh vrst

mizarski in kolarski stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem ali brez njega

Stroji prve kakovosti!

Polnojarmeniki

Dobavlja:

Welker Werke I. Wachstein, Wien X.
Laxenburgerstrasse 14

Za inštalaterska in moneterska dela v Baranji, v neposred. bližini Osijeka, iščemo za dobo, ko traja delo

5 izkušenih elektromonterjev 5 izkušenih monterjev telefonskih central in aparatov

Najboljše sile lahko računajo pozneje na stalno namestitev. — Oglasiti se dne 11. in 12. novembra med 7. in 10. uro jutraj v hotelu »Štrkelj«, pri vratarju.

Zahvala

Za obilne pismene in ustmene dokaze iskrenega sočutja povodom prerane smrti našega nepozabnega papana, gospoda

Josipa Barana

se vsem najtopleje zahvalujemo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena darovalcem krasnega cvetja in vencev, gg. pevcem za ganljive žalostinke in končno vsem, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 9. novembra 1928.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom prerane smrti naše nepozabne mame, sestre, tete, tašče in svakinje, gospe

Neže Mrzel

posestnice in gostilničarke

za premnože poklonjene krasne vence in šopke, se tem potom najiskrenejše zahvalujemo.

Posebno zahvala smo dolžni pozornim sosedom za poklonjeni krasni venec in ge. Korsikovi za prelep šopek ter končno vsem številnim prijateljem in zancem, ki so pokojnico tako častno spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1928.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob izgubi naše nepozabne, drage hčerke, sestre, tetke in svakinje, gospodične

Fini Klemenčič

za poklonjeno krasno cvetje in vence, kakor tudi vsem onim, ki so našo preblago pokojnico v tako častnem številu spremili k večnemu počitku, se vsem prav srčno zahvalujemo.

V Ljubljani, dne 10. novembra 1928.

Rodbina Klemenčič.

Zahvala

Za številne izraze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne rajnice, gospe

Ivane Blaznik roj. Demšar

se najpriserčneje zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem in zancem, ki so jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku. Osobito se zahvalujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Predvsem smo pa dolžni, da se zahvalimo preč. duhovščini, požrtvovalnim gospodom zdravnikom dr. I. Hubadu in dr. J. Rantu, Kat. prosv. društvu v Škofji Loki za častno udeležbo z zastavo ter njega pevcem za ganljive žalostinke. Hkrati se najtopleje zahvalujemo spoštovani družini g. Val. Debeljaka za ves trud in naklonjenost v teh težkih dneh.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 14. t. m. ob četrtna 8 v farni cerkvi v Škofji Loki.

Škofja Loka, dne 11. novembra 1928.

Globoko žalujejo družini: **Blaznik-Horvat.**

VABILO

na redni občni zbor I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani

r. z. z. o. z.

ki se bo vršil

v soboto dne 1. decembra 1928 ob 10. uri dopoldne
v Ljubljani, v poslovoilstvu, Kongresni trg št. 2

po sledečem dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva;
2. Poročilo nadzorstva;
3. Branje revizijskega poročila Zadrugne zveze v Ljubljani;
4. Odobritev letnega zaključka za poslovno leto 1927/28;
5. Volitev načelstva in nadzorstva;
6. Slučajnosti.

Po § 63 pravil se udeležijo člani občnega zbora po pooblaščenjih,
ki so bili izvoljeni na krajevnih skupščinah.

Knjižni promet

od 1. julija 1927 do 30. junija 1928.

V breme.		V dobro.	
Št.	Predmet	Št.	Predmet
1	Rač. blagajne	1	Rač. blagajne
2	" naložb in posojil	2	" naložb in posojil
3	Rač. blaga	3	Rač. blaga
4	" ček. zav.	4	" ček. zav.
5	" blag. upn.	5	" blag. upn.
6	" podružnic	6	" podružnic
7	" 3% pop.	7	" 3% pop.
8	" transito	8	" transito
9	" deležev	9	" deležev
10	" inventarja	10	" inventarja
11	" nepremič.	11	" nepremič.
12	" dolžnikov	12	" dolžnikov
13	" hran. vlog	13	" hran. vlog
14	" rezerve	14	" rezerve
15	" delež. rez.	15	" delež. rez.
16	" zg. in dob.	16	" zg. in dob.
17	" bilance	17	" bilance
99,710.998'01		99,710.998'01	

V breme. ZGUBA IN DOBIČEK.

Št.	Predmet	Din	Št.	Predmet	Din
1	Poštnina in kol.	34.403'10	1	Pristopnine	1.736'—
2	Pisarniške pot.	32'559'70	2	Razna povrač.	43'272'07
3	Potni stroški	46.137'02	3	Povrač. Pok. z.	7.267'—
4	Plače in dneine	1.285.455'53	4	Tiskovine plač.	4.844'34
5	Podpore in nag.	131.021'50	5	Prebitki posl.	246.431'58
6	Zavarovalnine	163.572'45	6	Kurzna razlika	20.176'53
7	Kurjava in razs.	46.143'80	7	Obresti	171.711'94
8	Davki plačani	249.123'30	8	Izterjane dub.	9.829'—
9	Davki neplač.	42.400'—	9	Dav. prej. bil.	42.943'25
10	Insolventi	16.616'—	10	Najemnine	91.723'78
11	Bančna in pošt. provizija	16.314'95	11	Preb. pri blagu	2.272.304'28
12	Pravni stroški	17.839'24			
13	Razn. stroš. posl.	94.706'59			
14	Najemnine	148.361'16			
15	Ovesti	364.487'24			
16	Odpis dubijoz	29.642'15			
17	Odpis premij.	10 %			
18	Odpis neprem.	1 %			
19	Popravila nepr.	14.228'41			
20	Čisti dobiček	153.670'25			
		2,912.239'77			2,912.239'77

V dobro.

Aktiva			BILANCA 30. junija 1928		Pasiva	
Št.	Predmet	Din	Št.	Predmet	Din	
1	Gotov. v blag.	82.360'20	1	Deleži članov	261.727'17	
2	Got. v pošt. hr.	58.206'86	2	Hranilne vloge	355.934'63	
3	Zaloga blaga v skladišču	436.843'03	3	Kaveje usluž.	507.878'56	
4	Saldi posloval.	4.795.364'19	4	Dobavitelji	1.297.451'15	
5	Zaloga v manu-fakt. oddelku	913.462'57	5	Tekoči račun Zadrugne zveze	3.169.270'—	
6	Dolžniki	689.827'73	6	Rezervni sklad	831.124'34	
7	Tuji deleži	30.900'—	7	Deležna rez.	666.588'38	
8	Efekt	22.772'50	8	Neplač. davek	42.400'—	
9	Nepr. inventar	315.580'19	9	Neizpl. 3% pop. rač. l.	480.000'—	
10	Pre-m. inventar	200.425'03	10	Čisti dobiček	153.670'25	
11	Tekoči račun z Gospod. banko	40.000'—				
12	Transito	180.302'18				
		7.766.044'48			7.766.044'48	

V Ljubljani, dne 30. junija 1928

V Ljubljani, dne 30. junija 1928

Zadrugno načelstvo:

Dr. Andrej Gosar, l. r., načelnik, Anton Kralj, l. r., podnačelnik
Ivan Krvina, l. r., Ivanka Kosec, l. r., Ivan Lazar, l. r.,
Alojzij Kocmur, l. r., ravnatelj.

Nadzorstvo:

Josip Gostinčar, l. r., predsednik, Rudolf Strnad, l. r., podpredsednik
Franc Cvek, l. r., Liza Cerkovnik, l. r., Ivan Fras, l. r.,
Anton Rasperger, l. r., Jožef Rutar, l. r., Ignacij Zaplotnik, l. r.

Beogradski advokat

J. M. OVADIJA, se nahaja s pisarno v
»Palati Luksor« (Balkanska 8—10).
Telefon 15—48. Telefon 15—48.

Šamot

za prve obratov dokazila

Material d. z o. z.
Ljubljana, Dunajska c. 35.

DOTA

20.000 dinarjev v oddelku A
10.000 dinarjev v oddelku B
5.000 dinarjev v oddelku C

se Vam izplača v 8 mesecih, ako pristopite kot član h Kreditni zadrugi, reg. pom. blag. v Mariboru.

Plača se v oddelku A: pristopnina 110 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 30 dinarjev
v oddelku B: pristopnina 80 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 10 dinarjev
v oddelku C: pristopnina 80 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 5 dinarjevVsakdo se lahko zavaruje v vseh treh oddelkih!
Navodila pošilja proti znamkam

KREDITNA ZADRUGA

reg. pom. blagajna

MARIBOR

Palača Pokojniškega zavoda.

Inserirajte v „Slovincu“!

DOTA

PUH - PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

I z s t r i ž i l

Dr. M. Slavič:

Na Sinaj

25

Ker pa solnce ni niti trenutek obstalo in se tudi jaz nisem mogel skriti pred njegovim žarom, ki se je začel pekoče uveljavljati, sem moral tudi jaz nadaljevati svojo pot. Mojse je dobro zatisnil vse zapehe v kapeli in koči, zaprl skrbno glavna vrata. Hiteli smo navzdol v vadi el-Ledža. V poldrugi uri smo bili v njegovem samostanu. Nisem vedel, kako bi se zahvalil svojemu malemu voditelju Mojzesu. Ker denarja ni hotel vzeti, sem mu dal mnogo svojih konserv. Bilo mi je v tolažbo, da je bil teh reči jako vesel. Ker je ostal v samostanu, sem se mu zahvalil in poslovil od njega. Ni pa hotel, da bi si jaz sam vse nosil, zato mi je še dal Atijo za spremstvo.

Ko sva bila z Atijem sama, je postal zopet jako zgovoren. Hvaliti je začel p. Mojseja in pripovedovati, kaj vse dobrega stori, kazal stare napise na skalah, kregal se z beduini in beduinkami, ki stanujejo severno od samostana v vadiju Ledže pri svojih bornih kočah in pasejo na pobočjih svoje maloštevilne črede. Oh, kako malo potrebujejo ti ljudje za življenje, to so pravi življenjski umetniki! Ime Ledža je po muslimski tradiciji vzeto od imena Jetrove hčere, Setorine sestre, ki je bila Mojzesova žena. Tako je razlagal moj Atija. Pa še več je znal ta moj spremljevalec. Ustavil me je pred velikim 3 m visokim kamenom ali ogromno skalo, v kateri se vidi na južni strani 10 lukenj, dve pa že manjkati. Atija je lepo naivno pripovedoval: Otroci Izraelovi niso imeli vode. Mojzes je storil, da je iz teh lukenj pritekla voda, iz vsake za enega izmed 12 rodov. Lokalizacija tega dogodka je seve brez vse podlage in ni verjetna, ker je v tem vadiju in v okolici zadosti vode brez ozira na to, da v svetem pismu ni

ničesar o dvanajstih studenih za dvanajst rodov. Takih neutemeljenih lokalizacij je več v tej okolici.

Ko sva prišla že ven iz vadija Ledže in zavila proti vadiju Rahe ob vznožju Salsafovih vrhov, sva videla mal sinajski samostan El Bustan z lepimi nasadi. Atija in njegov prijatelj, ki se nama je pridružil, sta me nagovarjala, naj obiščem samostan, kjer je v njem dober p. Kostje. P. Kostje je menda dremal v popoldanski vročini in dolgo ni slišal našega klicanja, da bi nam odprl. Končno je vendarle prišel starejši debel puščavnik, ki nas je jako prijazno sprejel. Ko sem mu povedal, odkod sem, je takoj začel nekoliko rusko govoriti, kolikor se je nekda naučil od ruskega meniha. Ponudil mi je takoj »mišmiš«, dobre marelice, s svojega vrta, ki ga seve oskrbuje za glavni sinajski samostan. Mojma spremljevalca pa je dal črno kavo, da sta jo šla kuhati sama v kuhinjo. Pili smo jo potem vsi štirje skupaj ob Kostjevem živahnem razgovoru z Atijo in njegovim prijateljem. Čudno lepo razmerje vlada med temi krščanskimi menihi in muslimskimi beduini. Z Atijem sva potem še pregledala vznožje Salsafa ob robu vadija Rahe, kjer je bil nekda Mojzes postavil mejnike, kakor mu je rekel Gospod na gori: »Stopi doli in opominjaj ljudstvo, da kje mejnikov ne prestopijo gledat Gospoda« (II. Mojz. 19, 21).

Razgovor z menihi na terasi samostana sv. Katarine je zaključeval moje pohode po sinajski okolici. Divni so bili ti večeri, ko se je hlad spustil v sotesko in so ciprese zašumele na vrhu v večernem vetrčku, in na jasnem nebu pa se pržgale zvezde nad nami in iznad znanih sosednjih gorskih vrhov. Ker so menihi morali zgodaj vstati, sem navadno še sam ostal dalje časa ter zrl v tajnosti sinajskih noči, dokler me ni začela spominjati utrujenost, da treba dati tudi telesu odmora in počitka, četudi je dragocen vsak trenutek, ki ga človek odtegne svoji zavesti.

11. Slovo od Sinaja.

To je bilo stikanja v jutru, ko sem jemal slovo od sinajkega samostana. Pa ne pri meni. Človek se na potovanju navadi, da ima v trenutku vse skupaj, in slovo jemati mu je nekaj vsakdanjega. A p. Agapij, samostanski ekonom, glavni gospodar in nadzornik sinajskih oaz, je imel dosti opraviti. Pošto je uravnava, košare s sadjem zavezoval, pisma pisal, to in ono pošiljko še in še pečatil. Saj je karavana redka prilika. In ta mu je bila povrh še zastoj. Ako hoče sicer kaj spraviti na pošto k Rdečemu morju, ga stane 1 funt, t. j. naših 300 Din. Zato so precej naložili moji tovarni kameli. To so storili tem lažje, ker sem jaz imel že malo prtljage, še svojo pletenico za živla sem dal p. Nikolaju. Ta tudi ni hotel ničesar v denarju sprejeti, še v to je komaj privolil, da sem dal arabskemu kuharju, ki je pod njegovim nadzorstvom zame kuhal, malo nagrado. Samo to je želel, da bi mu poslal latinsko-francoski misal našega rimsko-katoliškega obreda, da bi mu dal narediti in poslati fotografije, ki jih je on posnel, in da bi za njihovega brata slikarja poslal Marijine podobe. Vse to sem seve drage volje storil, a na žalost je p. Nikola prej izstopil, preden je dobil fotografije iz Ljubljane, kakor sem zvedel pozneje po pismu g. Kaiserja iz Svice. Da se je p. Nikola zanimal za rimski misal, je dokaz, da je bil dokaj naobražen. Zato je za samostan in zlasti za knjižnico škoda, da je izstopil iz samostana. Menihi so bili pri slovesu izvanredno ljubeznivi. P. knjižničar Joakim mi je podaril v spomin puščico sinajske mane. Poleg granitnih kamenov, ki sem si jih vzel z Mojzesove gore v spomin na Mojzesovi tabli 10 božjih zapovedi, mi je mana drag spomin na Sinaj. Se prisrčen »z Bogom« in hitel sem za svojimi kamelami in njih spremljevalci, ki so me onkraj samostanskega vrta počakali, da sva s šejkom sedla na kameli.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 24. zvezek: A. Martin, HANKA, Ljubljano-slovenska povest. Din 22. vez. Din 30. — 25. zvezek: Haggard, HODIČ, CESARJA MONTEZIMO. Din 32. vez. Din 42. — 26. zvezek: Lorentzin, STORČEK IN NJEGOVO POROKASTO ZVILJENJE. Din 14. vez. Din 22. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. Din 24. vez. Din 32. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 40.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno
stroko spadajoče posle

Obrestuje vloge po 6% in 7½%

Veliki
ilustrovani
dobite zastoni!

CENIK

Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL IN HEROLD

TOVARNA GLASBIL, GRAMOFONOV IN HARMONIK
R. LORGER MARIBOR ŠT. 102

Violine od Din 55.—, Ročne harmonike od Din 85.—,
Tamburice od Din 98.—, Gramofoni od Din 345.— dalje

Tovarna umetnega
cvetja in rakev**F. STERN**

Ilica 44

prej Mira (T. Adler)

Stenski koledar 1929

za pisarno in dom, dvostranski,
oblike 34×42 cm, obsega poleg
koledarja še poštne določbe in
prostor za beležke, lično izdelan
v večbarvni litografiji prodaja

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Cena za preprodajalce po Din 3'—
— na drobno po Din 4.50 —

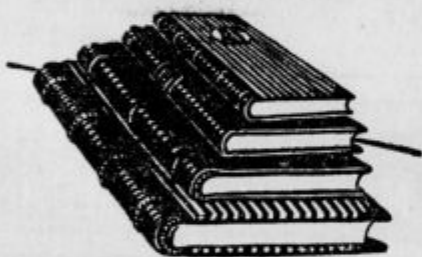
Za krojače! Nova, velika

knjižica krojaštva

za samouke o prikrojevanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ul. 7

Zahtevajte opis knjige!

Vsakovrstne trgovske knjige, štruce,
mape, noteze, herbarije, odjemalne
knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

Na debelo!

Na drobno!

Anton Janežič,
Ljubljana, Florjanska ul. 14.Knjigoveznica in čitalnica trgovskih
knjižic.

Otvoritev trgovine!

Naznanjam, da sem na Sv. Petra cesti št. 6
otvoril trgovino z vrvarskimi izdelki lastnega iz-
delka, kakor motvoz, štruce, vrvi, uzde, mreže itd.
Izdelujem tudi po naročilu! Cene konkurenčne!
Priporočam se!**Anton Albrecht**vrvar,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Perje - puh

tekači (Lauftepiche), gradl za madrace, predpo-
stelniki, kakor vsako drugovrstno manufakturno
blago po izjemno nizkih cenah in v veliki izbiri
samo pri trdkih**J. Preac**

Maribor, Glavni trg 13. Maribor, Glavni trg 13.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi po najnižjih cenah:

vseh vrst špecerijsko in kolonijalno blago, mlevske izdelke, polje-
delske pridelke, krmila, mesne izdelke, bencin, cement, modro ga-
lico, žveplo, poljedelske stroje itd. — Priporoča zlasti za jesensko
gnojenje Tomaževo žlindro, rudniški superfosfat.

Prodaja in kupuje seno in slamo, na razpolago drva in premog.

AKO RABITE TISKOVINE

ilustracije, kataloge, prospekte, toda
se ne morete odločiti, v kakšni
tehniko naj se izdelajo.

BLAGOVOLITE

SE OBRNITI

vedno na naše podjetje.
V teh vprašanjih.
Vam je vedno
drage volje na
razpolago

BRZOJAVKE:

JUGOTISKARNA
LJUBLJANA

Ceneno češko perje!

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din,
nopol-belo 90 Din, belo 100 Din,
boljše 125 in 150 Din, mehko kot
pub 200 in 225 Din, boljša vrsta
275 Din. Pošiljatve carine prosto
proti povzetju, od 300 Din naprej
poštne prosto. Vzorec zastoni. Blago se tudi za-
menja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo
na **Benedikt Sachsel, Lobex 3 pri Piznu**,
Češkoslovaška. — Poštne pošiljke rabijo iz Češko-
slovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4

(popreje pri Belem volu)

Obrestuje
branične vloge po naj-
višji mogoči obrestni meri in je
denar pri njej najvarneje naložen, ker jamčijo
poleg rezerv in lastnih bič vsi
člani z vsem svojim pre-
moženjem.Posojila in trgovski krediti
pod najugodnejšimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Hranilne vloge nad Din 52.000.000—

Zastopstvo

prvovrstne marke avtomobilskih in strojnih olj se
odda za vse večje kraje Slovenije. Protokolirani
trgovci na prometnem kraju naj pošljejo svoje
ponudbe pod »Zastupnik« na Publicitas, Zagreb,
Gunduličeva 11.Dvokolesa motorji, šivalni
stroji, otroški in igračni vo-
zički, tricikli holenderji, ski-
ro, otroški avtomobili.

Prvovrstno blago po najnižjih cenah

Velika izbira. — Ceniki franco —

Prodaja na obroke

„TRIBUNA“, F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozčkov

Ljubljana, Karlovska cesta 4

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzjav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 n 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine
in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.